

Tartalom

I *Állásfoglalások, ajánlások és vélemények*

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Régiók Bizottsága

123. plenáris ülés, 2017. május 11–12.

2017/C 306/01	A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása az Európai Bizottság „Európa jövője – A 27 tagú EU útja 2025-ig: gondolatok és forgatókönyvek” című fehér könyvről	1
2017/C 306/02	A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása – Az EU 2018. évi költségvetésének tervezete	5

VÉLEMÉNYEK

Régiók Bizottsága

123. plenáris ülés, 2017. május 11–12.

2017/C 306/03	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A kohéziós politika jövője 2020 után – „Erős és hatékony európai kohéziós politika 2020 után”	8
2017/C 306/04	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Befektetés az európai ifjúságba és az Európai Szolidaritási Testület	20
2017/C 306/05	A Régiók Európai Bizottságának véleménye – Az európai szemeszter irányításának javítása: a helyi és regionális önkormányzatok bevonására vonatkozó magatartási kódex	24
2017/C 306/06	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A szociális innováció mint a társadalmi kihívások kezelésének új eszköze	28
2017/C 306/07	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A biogazdaság helyi és regionális dimenziója és a régiók és városok szerepe	32

2017/C 306/08	A Régiók Európai Bizottsága véleménye a következőről: Az egészség a városokban mint közjó	37
2017/C 306/09	A Régiók Európai Bizottsága véleménye az EU bővítési stratégiájáról (2016–2017)	43
2017/C 306/10	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Vállalkozói tevékenység a szigeteken: hozzájárulás a területi kohézióhoz	51
2017/C 306/11	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Új szakasz a kék növekedésre vonatkozó európai politikában	57

III *Előkészítő jogi aktusok*

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

123. plenáris ülés, 2017. május 11–12.

2017/C 306/12	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályok	64
---------------	---	----

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

123. PLENÁRIS ÜLÉS, 2017. MÁJUS 11–12.

A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása az Európai Bizottság „Európa jövője – A 27 tagú EU útja 2025-ig: gondolatok és forgatókönyvek” című fehér könyvéről

(2017/C 306/01)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

1. tudomásul veszi az Európai Bizottság „Európa jövője – A 27 tagú EU útja 2025-ig: gondolatok és forgatókönyvek” című fehér könyvét, amely fontos elemként járul hozzá az EU jövőbeli fejlődési irányáról folyó viták aktuális szakaszához. A cél, hogy a 2019. júniusi európai választásokra és azokat követően kézzelfogható eredmények szülessenek;
2. üdvözli a Római Nyilatkozatot, melyben az aláírók kijelentik, hogy *„egymással és az európai intézményekkel a bizalom és a lojális együttműködés szellemében és a szubszidiaritás elve alapján fognak munkálkodni, azon keretek között, amelyek a legjobb eredményeket hozzák – legyen az az Unió, a tagállamok, a régiók, vagy a helyi közösségek szintje”*;
3. elkötelezett az olyan alapértékek feltétel nélküli tiszteletben tartása mellett, mint amilyen az emberi méltóság, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok és az olyan uniós célkitűzések tiszteletben tartása, mint az európai népek közötti mind szorosabb uniós létrehozása, ahogy az a Szerződésekben és az EU Alapjogi Chartájában is szerepel;
4. hangsúlyozza, hogy a valódi szubszidiaritást és az európai jogalkotási folyamatban való részvételt illetően még nem valósult meg a decentralizált helyi és regionális önkormányzatok Lisszaboni Szerződésben előírt vezetés szerepe. Így a területi önkormányzatok továbbra is szinte mindig utolsó helyen állnak az uniós szakpolitikák sorában, és nem töltenek be valódi vezető szerepet ezeknek a politikáknak a kidolgozásában, különös tekintettel a jogalkotási szakaszra;
5. emlékeztet arra, hogy az uniós politikákat és intézményeket nem öncélként, hanem a polgárok érdekében, az átfogó uniós célok és értékek elérésére hozták létre. Hangsúlyozza, hogy ezek az intézmények és politikák a különböző érdekek és nézetek egyensúlyához szükséges kompromisszumokon alapulnak, és demokratikus folyamatok eredményeit tükrözik. Reméli, hogy a minél szélesebb konszenzus keresése során nem a minimalista kompromisszumok kerülnek túlsúlyba, hanem olyan politikai megoldások születnek, melyek a közös szolidaritásban gyökereznek, amely az egységes Európa egyik alapelve. Ez azért is fontos, hogy ellen tudjunk szegülni a jelenlegi szkepticizmusnak, és a polgároknak újra bizalmat ébresszünk az európai projekt iránt;
6. a helyi és regionális képviselők uniós politikai közgyűléseként hisz abban, hogy a döntéseket minél közelebb a polgárokhoz, uniós szinten pedig megosztott szuverenitás mellett kell meghozni. Így lehet ugyanis biztosítani, hogy minden egyes uniós polgár jobban képes legyen sorsának alakítására;

7. hangsúlyozza, hogy rendkívül fontos az EU-n belüli gazdasági, társadalmi és területi kohézió, és kiemeli, hogy a hatékony és kiegyensúlyozott gazdasági és társadalmi fejlődés nélkülözhetetlen az uniós régiók közötti különbségek csökkentéséhez. Ennek kapcsán a kohéziós politika jelenti azt a politikát, amely a leginkább közvetlen módon lehetővé teszi a helyi és regionális önkormányzatok számára, hogy részt vegyenek az európai integrációs folyamatban és szolidaritást teremtsenek, helyi és regionális szinten rávilágítva az uniós tagságból fakadó előnyökre. A kohéziós politika elengedhetetlenül fontos uniós politika, amely különleges európai hozzáadott értékkel rendelkezik. Az RB ezért határozottan elutasít minden olyan forgatókönyvet az EU jövőjéhez, amely korlátozná vagy teljességgel megszüntetné a kohéziós politikát, és megdőbbenését fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy az Európai Bizottság egy hivatalos dokumentumban egyáltalán mérlegelhet egy ilyen felvetést;

8. úgy véli, hogy a fehér könyvben felvázolt forgatókönyvek egyfajta figyelmeztetésként is felfoghatók, mivel rávilágítanak az EU előtt álló veszélyekre és lehetőségekre, és emlékeztetnek arra, hogy az ún. közösségi vívmányok semelyike sem tekinthető magától értetődőnek. Hangsúlyozza, hogy az uniós integrációs folyamat sebességéről vagy intenzitásáról folyó vita nem terelheti el a figyelmet arról a tényről, hogy a valódi kihívást a többirányú Európa elkerülése jelenti. Úgy véli, hogy az egységre, valamint a sokféleség és a helyi sajátosságok tiszteletére kellene helyezni a hangsúlyt, mivel csak így lehet fenntartható jövőt kínálni valamennyi uniós polgárnak;

9. kiemeli, hogy az Európai Unió egyik egyedülálló eleme annak többszintű kormányzási struktúrája, és sajnálja, hogy ez a szempont nem szerepel a fehér könyvben. Azt is sajnálja, hogy a fehér könyv nem számol be a különböző ismertetett forgatókönyvek területi hatásairól. Rámutat arra, hogy az emberek összességében jobban bíznak a városokban és régiókban. Ennélfogva úgy véli, hogy minden politikai intézkedés középpontjában az embereknek, illetve az emberek reményeinek, elvárásainak és problémáinak kell állniuk. Hangsúlyozza, hogy az Európai Unió jövőjéről szóló vitákat, illetve az azokból adódó reformokat úgy kell lefolytatni és véghezvinni, hogy alulról fölfelé építkezve a kormányzat valamennyi szintjével konzultáljunk. Felhívja azonban a figyelmet arra, hogy a „közösségi” módszernek és szemléletnek az uniós döntéshozatal minden szakaszában előnyt kell élveznie a „kormányközi” módszerrel szemben;

10. egyetért a fehér könyvben, illetve a Római Nyilatkozatban meghatározott kiemelt területekkel, és szilárd meggyőződése, hogy az uniós Szerződések nemzetek feletti öreként, illetve az általános uniós érdek érvényesítésével megbízott intézményként az Európai Bizottságnak részletesebb idevonatkozó javaslatokkal kell előállnia. Az RB kész arra, hogy a helyi és regionális szempontokat képviselő politikai válasszal, illetve javaslatokkal szolgáljon;

11. az erősebb európai képviselői és részvételi demokrácia érdekében kéri az európai polgári kezdeményezés felülvizsgálatát és egyszerűsítését. Hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottságot jogilag kötelezni kell arra, hogy ne csak megvizsgálja az 1 millió aláírást sikeresen összegyűjtő európai polgári kezdeményezéseket, hanem indítson vitát azokról, amelynek végén az EU Tanácsának és az Európai Parlamentnek is szavaznia kellene. Ezenkívül további eszközök megvizsgálását javasolja az uniós döntéshozatalban való részvétel megkönnyítésére ⁽¹⁾;

12. hangsúlyozza, hogy számos elem nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a régiók és városok nézőpontjából hiteles és ambiciózus jövőképet tudjunk festeni az Európai Unióról. Ezek a következők:

12.1 aktív európai polgárság, amely az európai identitás megerősítése és az európai projekt elfogadottságának növelése érdekében ösztönzi az emberekkel való és az emberek közötti kapcsolatépítést és együttműködést;

12.2 a partnerség, a többszintű kormányzás és a szubszidiaritás elvének alkalmazása minden politikaterületen, illetve együttműködés serkentése minden társadalmi réteg között egy demokratikusabb, hatékonyabb és megreformált EU megteremtése érdekében;

12.3 az EU és a gazdasági és monetáris unió szociális dimenziójának erősítése; azt reméli, hogy egy, a szociális jogok európai pillérére vonatkozó jogszabályjavaslat lehetővé teszi, hogy a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett a változó munkaerőpiacon foglalkozni lehessen a munkavállalói jogok és a munkavállalói mobilitás kérdésével, és hogy ez a javaslat nem csupán a már meglévő vívmányok kiegészítésére szolgáló „puha jogi (soft law)” eszköz lesz, hanem olyan intézkedésekről lesz szó, amelyek ugyanolyan hatékonyak lesznek, mint a gazdasági és monetáris unióhoz elfogadottak. Ez is elősegíti, hogy a polgároknak erősödjön az a kép, hogy az Unió szociálisabb és képes megoldani a gondjaikat;

⁽¹⁾ Állásfoglalás: Az Európai Unió működésének javítása: a Lisszaboni Szerződés és azon túl (RESOL-VI/005).

12.4 teljes mértékben elszámoltatható és átlátható EU, ahol az emberek számára egyértelmű, hogy politikailag ki felelős, illetve vonható felelősségre az EU-ban hozott döntésekért, és ahol valamennyi kormányzati szint vállalja a döntések meghozatala és végrehajtása iránti felelősség rá eső részét;

12.5 átfogó, megfelelően finanszírozott, hosszú távú és hiteles stratégia az EU-n belüli gazdasági és társadalmi kohézió, illetve a területek közötti konvergencia elérésére és alapköveinek megerősítésére, valamint a felfelé irányuló társadalmi konvergencia biztosítására, az emberi biztonságot tekintve kiindulópontnak és az ENSZ fenntartható fejlesztési céljait beépítve az EU saját rövid és hosszú távú programjaiba, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrend kritériumaival összhangban levő intézkedéseket hajtva végre;

12.6 egy előremutató és valódi európai integrációhoz és az európai polgárok bizalmának erősítéséhez elengedhetetlen feltétel, hogy a régiókat szorosabban bevonjuk az európai döntéshozatalba – a jogszabályok kidolgozásának és a politikai döntéshozatalnak a folyamatába, csakúgy mint a végrehajtásba és a terjesztésbe. Ezért, egy megújított európai politikai és intézményi kerettel számolva, alighanem észszerű egy olyan jogalkotó testület esetleges létrehozását is fontolóra venni, amely a régiókat és a területi önkormányzatokat képviseli;

12.7 szociális EU, amely elősegíti a nemek közötti egyenlőséget és a mindenki számára elérhető jog- és esélyegyenlőséget; küzd a munkanélküliség, a diszkrimináció, a társadalmi kirekesztés és a szegénység ellen; és amelyben a fiatalok a legjobb oktatásban és képzésben részesülnek, és a kontinens bármely részén tanulhatnak és munkát találhatnak; olyan EU, amely megővja kulturális örökségünket és támogatja a kulturális sokszínűséget;

12.8 innovatív, digitális és vállalkozásbarát Európa, amelyben a városok és régiók a munkahelyteremtés és a fenntartható növekedés érdekében tevékenykednek, külön szem előtt tartva a fiatalokat;

12.9 valódi saját forrásokon alapuló uniós költségvetés, amely megfelel az EU ambícióinak és megerősíti a köz- és magánberuházások szerepét a növekedés fokozásában és az uniós polgárok számára a munkahelyteremtés elősegítésében;

12.10 elmélyített, tisztességesebb és inkluzívabb európai monetáris unió, amelyet felruháznak az aszimmetrikus sokkok megelőzéséhez, illetve a társadalmi, gazdasági és területi kohézió előmozdításához szükséges politikai eszközökkel, köztük az uniós költségvetést kiegészítő közös fiskális rendszerrel;

12.11 egy teljes mértékben integrált, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség, amely az alapvető jogokra, a mozgás teljes szabadságára, a külső határok közös védelmére, illetve emberi jogokon alapuló közös migrációs és menekültügyi politikára épül, és közös kötelezettségvállalásokon alapul, különös tekintettel a jelenlegi migrációs áramlásokra;

12.12 teljes átláthatóság és demokratikus ellenőrzés valamennyi döntéshozatali szinten a tisztességes és kiegyensúlyozott nemzetközi kereskedelmi megállapodások kialakítása során;

12.13 a globális stabilitás jegyében közös kül-, szomszédság- és védelmi politika, illetve az uniós értékek terjesztésének vállalása. Az EU integrációs kapacitásának tiszteletben tartása mellett, illetve a feltételek teljesülése esetén, az uniós bővítés lehetőségének napirenden tartása;

12.14 a polgáraihoz közel álló EU, amely világos és érthető módon képes számukra közvetíteni az eddig elért uniós eredményeket és a jövőbeli kihívásokat;

13. vállalja, hogy a következő hónapokban alulról felfelé irányuló folyamatba kezd a polgárokkal, illetve az uniós régiók, városok és települések választott képviselőivel és más érintettekkel az EU-val kapcsolatos igényeik és elvárásaik feltérképezésére. Hangsúlyozza, hogy ennek eredményeit, konkrét ajánlásaival együtt be fogja építeni a „Gondolkodjunk Európáról: a helyi és regionális önkormányzatok hangja az Unióba vetett bizalom helyreállítása érdekében” című véleményébe;

14. arra kéri az Európai Parlamentet, hogy a 2019-es európai választások kapcsán ismétlje meg a csúcsteltek („Spitzenkandidaten”) kiválasztásának folyamatát, és felajánlja, hogy helyi és regionális politikusokból álló hálózatán keresztül segít tájékoztatást nyújtani a folyamatról és annak jelentőségéről;

15. elkötelezett egy olyan átlátható és demokratikus intézményi és politikai reformfolyamat mellett, amelynek az uniós polgárok jelentik a kiindulópontját, és amelynek kapcsán figyelembe veszik az uniós, nemzeti, regionális és helyi szintű kormányzást, még időben ahhoz, hogy mindennek az eredményeit a 2019-es európai választások során be lehessen mutatni az uniós polgároknak;

16. hangsúlyozza, hogy amennyiben az EU tovább kíván dolgozni a helyi és regionális önkormányzatok jogköreibe tartozó területeken, akkor a polgárokhoz legközelebb álló szintként, illetve a közszolgáltatások legfőbb biztosítóiként a helyi és regionális kormányzatoknak hangsúlyosabb szerepet kell kapniuk az uniós döntéshozatali folyamatban. Ezért azt kéri, hogy a helyi és regionális kormányzatokat érintő jogszabályokhoz szükség legyen az RB jóváhagyására is;

17. emlékeztet arra, hogy bizonyos, a polgárok által prioritásnak érzett változtatásokhoz adott esetben a szerződések felülvizsgálatára is szükség lehet. Úgy véli, hogy ilyen esetben mindenképpen a 48. cikk (3) bekezdésében szereplő „Konvent-módszert” kell alkalmazni, és az RB-nek teljes körű képviselettel kell rendelkeznie az ilyen konventben.

Kelt Brüsszelben, 2017. május 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása – Az EU 2018. évi költségvetésének tervezete

(2017/C 306/02)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

- tekintettel a többéves pénzügyi keret félidős felülvizsgálatáról szóló véleményére,
- tekintettel az Európai Parlament 2017. március 15-i állásfoglalására a 2018. évi költségvetés elkészítésére vonatkozó általános iránymutatásokról, III. szakasz – Bizottság (2016/2323(BUD)),

1. üdvözlöi, hogy a 2017-re elfogadott éves uniós költségvetés kidolgozásakor figyelembe vették az RB-nek a kutatásba, az innovációba és az infrastruktúrába irányuló beruházások mértékének növelésére vonatkozó ajánlását; illetve hogy az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés számára elegendő kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatokat, a határokon átnyúló hiányzó közlekedési összeköttetések kiépítése számára pedig nagyobb finanszírozást biztosítanak⁽¹⁾; ugyanakkor megjegyzi, hogy még mindig sok olyan terület van, amellyel kapcsolatban az RB kéréseivel nem foglalkoztak, elsősorban az uniós költségvetés korlátozott mérete miatt, jóllehet ezeken a területeken további erőfeszítésekre lenne szükség;

2. hangsúlyozza, hogy a 2018. évi uniós költségvetésnek biztosítania kell az Európai Unió számára az ahhoz szükséges eszközöket, hogy kezelni tudja a sürgető, közös európai kihívásokat, mindenekelőtt a migráció, a biztonság, az éghajlatváltozás, valamint a gazdasági és társadalmi fellendülés vonatkozásában, kézzelfogható európai hozzáadott értéket teremtve ezzel az európai polgárok számára;

3. ismételten hangsúlyozza, hogy az uniós költségvetésből még mindig hiányzik egy bizonyos szintű rugalmasság ahhoz, hogy egyidejűleg lehessen reagálni számos előre nem látható eseményre, és hogy ezzel a többéves pénzügyi keret javasolt félidős felülvizsgálata hivatott foglalkozni;

4. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Tanácsnak ilyen sokáig tartott, hogy kialakítsa álláspontját az Európai Bizottság félidős felülvizsgálatra irányuló javaslatával kapcsolatban, és hogy ezért a költségvetési hatóság nem tudta kihasználni a 2017-es költségvetési eljárásban előterjesztett valamennyi európai bizottsági intézkedést; üdvözlöi azonban az Európai Parlament és a Tanács között 2017. április 5-én végre létrejött megegyezést, amelynek eredményeként a források 6,009 milliárd euróval kiegészülnek (15 % átcsoportosítás, 85 % nem allokált forrás), melyből 3,9 milliárd EUR-t irányoznak elő a migrációval összefüggő intézkedésekre – részben az EU-n belül (2,55 milliárd EUR), részben pedig a migrációt kiváltó okok EU-n kívüli kezelésére (1,39 milliárd EUR) –, illetve 2,1 milliárd EUR-t a foglalkoztatás és a növekedés előmozdítására, s ezen belül 1,2 milliárd EUR-t az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezésre;

5. örömmel fogadja, hogy növelik a migrációs és menekültügyi válság kezeléséhez szükséges finanszírozást 2017-ben; kéri a források további növelését, hogy lehetővé váljon a migrációkezelés és a határellenőrzések rendszerezett és fenntartható megközelítése, például a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap (AMIF), a Belső Biztonsági Alap (ISF), az Európai Szociális Alap (ESZA) és az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) esetében; ismételten kéri, hogy könnyítsék meg a helyi és regionális önkormányzatok közvetlenebb hozzáférését a migrációkezelés és az integráció számára rendelkezésre álló forrásokhoz; javasolja továbbá, hogy biztosítsanak megfelelő finanszírozást az önkéntes visszatérések lebonyolításához, valamint nyújtsanak segítséget a származási országoknak a visszafogadott állampolgárok reintegrálásában; szintén fontosnak tartja, hogy legyenek iránymutatások az ezt a célt szolgáló meglévő források közötti lehetséges szinergiákkal kapcsolatban;

6. aggodalommal állapítja meg, hogy a 2017. évre szóló éves uniós költségvetés a kohéziós politikai programok kifizetési előirányzatainak korábban nem tapasztalt, jelentős mértékű csökkentéséről tanúskodik, és hogy csak a 2016. évi költségvetéshez benyújtott 4. sz. költségvetés-módosítás akadályozta meg a még nagyobb mértékű csökkentést; alapvetően fontosnak tartja, hogy az összes érintett fél minden tőle telhetőt tegyen a végrehajtás felgyorsítása érdekében, és létfontosságúnak tekinti, hogy elegendő kifizetési előirányzatok álljanak rendelkezésre 2018-ban annak megakadályozása érdekében, hogy újabb kifizetési hátralékok keletkezzenek; üdvözlöi e tekintetben a többéves pénzügyi keret félidős felülvizsgálatára vonatkozó javaslat keretében a 2020-ig tartó időszakra vonatkozóan előterjesztett európai bizottsági előrejelzést a kifizetésekről; törekedni fog arra, hogy meghatározza az eddigi legjobb gyakorlatokat a kohéziós politikai programok felhasználási arányának növelése érdekében, és hogy a költségvetési hatóságot tájékoztassa az ilyen gyakorlatokról;

⁽¹⁾ A 06 02 01 01. jogcímhez („A szűk keresztmetszetek megszüntetése, a vasúti átjárhatóság fejlesztése, a hiányzó kapcsolatok kialakítása és a határokon átnyúló szakaszok fejlesztése”) tartozó kötelezettségvállalási előirányzatok további 82,28 millió euróval nőttek 2016-hoz képest.

7. ismételten hangsúlyozza, hogy növelni kell a vidékfejlesztéshez nyújtott uniós pénzügyi támogatást, tekintettel arra, hogy milyen jelentőséggel bírnak a vidéki területek Európában, és közvetlenül hozzáférhető pénzügyi forrásokat szorgalmaz a különböző katasztrófák és válságok által érintett európai gazdálkodók számára ⁽²⁾. Külön kiemeli, hogy mennyire fontos az élelmezésbiztonságra irányuló intézkedések ösztönzése, valamint az elsősorban a tejágazatot, de ugyanígy a hús-, a gyümölcs- és a zöldségágazatot sújtó válság által súlyosan érintett mezőgazdasági termelők támogatása;

8. kéri, hogy elegendő forrást bocsássanak rendelkezésre a területi együttműködési politikák erősítéséhez, hogy azok Unió-szerte hozzájárulhassanak a harmonikus gazdasági, társadalmi és területi fejlődés céljának eléréséhez;

9. üdvözli az Európai Bizottság javaslatát az ESBA időtartamának 2020-ig való meghosszabbítására, ugyanakkor fontosnak tartja az európai strukturális és beruházási alapokkal (esb-alapok) való szinergiák tisztázását és fokozását; emlékeztet arra, hogy az ESBA 2.0-nak nem célja, hogy felváltsa a meglévő uniós alapokat; kéri, hogy tisztázzák az adicionalitás elvének meghatározását, továbbá szorgalmazza a földrajzi egyensúly előmozdítását regionális beruházási stratégiák kidolgozásának és a beruházási platformok igénybevételének ösztönzése révén; megismétli, hogy határozottan ellenzi, hogy az ESBA meghosszabbítását az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközből (CEF) finanszírozzák;

10. ahogy azt már az RB „Az EU válasza a demográfiai kihívásra” című, SEDEC-VI/008. számú véleményének 25. pontja is említette, a Régiók Bizottsága úgy véli, hogy az EU-nak törekednie kellene arra, hogy a demográfiai megfontolásokat minden szakpolitikai területbe beépítse, valamint hogy a költségvetésében szerepeltetnie kell az e politikák és intézkedések fejlesztését lehetővé tevő fejezeteket, illetve prioritást biztosító mechanizmusokat kell létrehoznia azon régiók számára, ahol a demográfiai változások következményei különösen erősek;

11. kéri, hogy a kötelezettségvállalási előirányzatok megfelelő szintjét biztosítsák a Horizont 2020 számára 2018-ban, ugyanakkor aggodalommal állapítja meg, hogy számos érdekelt felet, köztük kkv-kat tántorít el a Horizont 2020 projektjavaslatok benyújtásától a források korlátozott volta;

12. hangsúlyozza, hogy a COSME előirányzatainak növelésére van szükség annak érdekében, hogy a kkv-k megfelelő finanszírozáshoz jussanak, illetve fellendüljön a munkahelyteremtés az EU-ban;

13. üdvözli az Európai Bizottság azon szándékát, hogy 500 millió EUR további kötelezettségvállalási előirányzatot kíván nyújtani az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés számára; emellett kiemeli az ifjúsági garancia folyamatos fejlesztésének jelentőségét, mivel a program keretében elért eredmények még mindig nem tekinthetők teljességgel kielégítőnek;

14. emlékeztet arra, hogy 2018-ban sor kerül az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz és a Horizont 2020 féldős felülvizsgálatára, és javaslatok születnek a következő keretprogramra (FP9) vonatkozóan; hangsúlyozza, hogy – mivel ez az egész folyamat a következő többéves pénzügyi keretről folyó tárgyalásokhoz kapcsolódik – számos kritikus kérdéssel kell majd foglalkozni az Egyesült Királyság EU-ból való kilépésével kapcsolatban folytatott megbeszélések során;

15. kiemeli, hogy az ERASMUS program rendkívül sikeresen kezeli a fiatalok problémáit a megfelelő oktatási és képzési, illetve munkalehetőségekhez való hozzáférés terén; kéri, hogy az Európai Szolidaritási Testület számára megfelelő finanszírozást biztosítsanak. Ha a fiatalok számára lehetővé tesszük, hogy munka vagy önkéntes tevékenység révén újabb és újabb készségeket sajátítsanak el, akkor ez előnyösen hat mind a közszférára, mind a magánszektorra. Hangsúlyozza ezért, hogy fontos együttműködni a magánszektoralal annak érdekében, hogy köz- és magánforrásokat lehessen mozgósítani az olyan kezdeményezések számára, mint például az Európai Szolidaritási Testület ⁽³⁾;

16. hangsúlyozza, hogy az EU-nak széles körben neki kell állnia környezetvédelmi kötelezettségvállalásai teljesítésének, mégpedig olyan konkrét és hiteles éghajlatvédelmi szakpolitikák végrehajtása révén, melyek következetes szabályozási keretbe illeszkednek és szilárd pénzügyi forrásokkal rendelkeznek; ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy ehhez elegendő előirányzatot különítsen el 2018-as költségvetési tervezetében, és terjesszen elő egy időközi értékelést a 2014–2020-ra szóló többéves pénzügyi keret részeként az éghajlattal kapcsolatos kiadások 20 %-os célértékének elérésével kapcsolatos eredményekről;

⁽²⁾ RB-állásfoglalás az EU 2017. évi költségvetésének tervezetéről.

⁽³⁾ COR-2017-00851. sz. RB-vélemény.

17. aggodalommal jegyzi meg, hogy további jelentős erőfeszítések nélkül az EU 2020-as biológiai sokféleségi célkitűzései nem teljesülnek; ezért kiemeli, hogy fontos a biológiai sokféleség védelmének általános figyelembevételére az uniós költségvetésben, a jelenlegi LIFE program keretében a Natura 2000 támogatásának növelése a LIFE rendelet 9. cikkének (4) bekezdése értelmében, valamint többletforrások megteremtése a természetvédelmi irányelvek 2020-ig tartó jobb végrehajtására vonatkozó, küszöbön álló cselekvési terv keretében megvalósítandó új intézkedések számára; hangsúlyozza ezzel kapcsolatban, hogy az Európai Bizottság partnerségi eszközeinek elindítása a környezetvédelmi végrehajtás felülvizsgálata keretében megfelelő költségvetési előirányzat elkülönítését teszi szükségessé 2018-ban, mely az uniós környezetvédelmi szabályozás eredményes végrehajtását támogató meglévő költségvetési forrásokat egészíti ki, a minőségi jogalkotásra irányuló programmal összhangban;
18. támogatja az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a finanszírozás aránya akár a 90 %-ot is elérhesse az ERFA beruházási prioritásai keretében a jelentős természeti katasztrófák előrejelzésére, megelőzésére és a helyreállításra vonatkozó intézkedések esetében;
19. érdeklődéssel várja, hogy az Európai Bizottság 2017-ben elindítsa partnerségi eszközét a környezetvédelmi végrehajtás felülvizsgálata keretében, és arra számít, hogy elegendő előirányzatot különítenek el ezen eszköz számára 2018-ban, ám nem az uniós környezetvédelmi jogszabályok végrehajtását támogató költségvetési sorok kárára;
20. kéri, hogy az európai szomszédságpolitika együttműködést célzó pénzügyi forrásait fokozatosan összpontosítsák a szubnacionális szintű projektek finanszírozására, az uniós pénzügyi forrásoknak a helyi és regionális szereplők igényeihez való igazítása céljából;
21. kiemeli a meglévő alapok – például a törökországi menekülteket támogató eszköz (3 milliárd EUR), az Unió Szükséghelyzeti Alap Afrikáért (1,8 milliárd EUR), a szíriai válság kezelésére szolgáló uniós regionális alap (1 milliárd EUR) – és a paktumok végrehajtásához a 2016–2020 közötti időszakra esetleg rendelkezésre bocsátható, legfeljebb 8 milliárd EUR összegű egyéb pénzügyi eszközök közötti szinergiák kiaknázásának jelentőségét; az esb-alapokkal meglévő lehetséges szinergiákat ugyancsak meg kell vizsgálni;
22. kéri, hogy az Európai Bizottság vegye fontolóra a csatlakozó országok által használt helyi közigazgatást támogató eszköz (LAF) újbóli bevezetésének a lehetőségét, annak hatályát kiterjesztve az európai szomszédságpolitikában részt vevő országokra, ezáltal szigorúbb visszatérítési szabályok mellett, amelyek nyomán konkrétabb és fenntarthatóbb projektek megvalósítását írnák elő;
23. kéri, hogy hozzanak létre egy olyan közösségi stabilizációs mechanizmust – kapacitásépítő programok segítségével –, mely lehetővé teszi például a líbiai helyi önkormányzatok számára, hogy bővítsék saját kapacitásaikat a polgároknak szóló szolgáltatásnyújtás érdekében, illetve, hogy területfejlesztést és munkahelyteremtést végezzenek. Ebben az összefüggésben egy az európai városokkal és régiókkal partnerségben kezelt elkülönített alapot értékes eszköznek lehetne tekinteni, különösen innovatív jogi eszközök felhasználásával;
24. finanszírozást szorgalmaz egy a választott helyi és regionális képviselőknek szóló Erasmus program számára, melynek célja, hogy a képviselők megoszthassák kollégáikkal elképzeléseiket és bevált gyakorlataikat a fenntartható helyi és regionális fejlesztés előmozdítására;
25. emlékeztet a költségvetési tervezés egyenlő esélyeket biztosító követelményére, és kéri, hogy ezt az elvet mindvégig vegyék figyelembe a 2018. évi költségvetésben;
26. kiemeli, hogy az EU 2018. évi költségvetésének tervezetében egyértelműen érvényesülnie kell a nemek közötti egyenlőségen alapuló megközelítésnek, összhangban azokkal az elvekkel, amelyek a nők és férfiak közötti egyenlőségért folytatott küzdelem vonatkozásában az európai szociális modell alapjául szolgálnak.
27. arra kéri az elnököt, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Számvevőszéknek, valamint az Európai Tanács elnökének;

Kelt Brüsszelben, 2017. május 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

VÉLEMÉNYEK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

123. PLENÁRIS ÜLÉS, 2017. MÁJUS 11–12.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A kohéziós politika jövője 2020 után – „Erős és hatékony európai kohéziós politika 2020 után”

(2017/C 306/03)

Előadó: Michael Schneider (DE/EPP), Szász-Anhalt tartomány szövetségi ügyekért felelős államtitkára

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

Az európai integráció pillére

1. rámutat, hogy a gazdasági, szociális és területi kohézió erősítésének politikája az egyik legfontosabb és legátfogóbb uniós politika, mivel az Unió egész lakosságát érinti mindennapi élete minden aspektusában. Ez a politika egyben a Szerződés szerves része és az európai integrációs folyamat, valamint az európai gazdasági növekedés nélkülözhetetlen pillére – éppúgy, mint a belső piac vagy a gazdasági és monetáris unió. A kohéziós politika mint a belső piaci szabályok szükségszerű párja tisztességes versenyfeltételeket teremt, és a reálgazdaságba irányuló stratégiai beruházások révén hozzájárul a meglévő munkahelyek megőrzéséhez és újak teremtéséhez, különösen akkor, amikor a hagyományos piac kudarcot vall. Gondoskodik arról, hogy a gyengébb tagállamok, régiók és települések egyáltalán részesülhessenek az uniós integráció előnyeiből. Ezáltal a kohéziós politika a szolidaritás jegyében jelentősen hozzájárul az Európai Unió egészének megerősítéséhez, és lényegesen növeli az európai hozzáadott értéket, amelyet így minden uniós polgár konkrét módon érezkelhet;
2. a gazdasági válság 2007-es kirobbanása óta a régiók közötti egyenlőtlenségek újból fokozódnak, az országok közötti egyenlőtlenségeknél sokkal aránytalanabb módon. Ezt a tendenciát a 6. kohéziós jelentés elemzi, és ezt még jobban megerősítették az OECD által közzétett legfrissebb szám adatok is; ezért a kohéziós politika mindhárom aspektusa – gazdasági, társadalmi és területi – ma aktuálisabb, mint valaha. A kohéziós politikának új lendületre is szüksége van, hogy az egyes régiók speciális problémáit területi megközelítéssel lehessen kezelni;
3. úgy véli továbbá, hogy a jövőbeli kohéziós politikának a nagyobb fokú szolidaritás felé kell fordulnia a polgárok érdekében ahhoz, hogy helyreálljon az EU meggyengült legitimitása. A bizalmatlanság, az intolerancia és az ideológiai alapú elszigetelődés szétmállasztja társadalmainkat, és ez ellen azoknak az egyenlőtlenségeknek a csökkentésével kell küzdeni, amelyekkel az európaiak mindennapi életük során találkozhatnak. Márpedig az egyenlőtlenségek elleni küzdelem, a méltó életkörülmények megőrzése, a jogok érvényesítése többszintű összehangolt fellépést igényel, aminek a kohéziós politika élenjáró harcosa. A kohéziós politikát nemcsak a technológiai fejlődéshez vagy az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó lehetőségek megragadására kell felhasználni, hanem annak biztosítására is, hogy a helyi és regionális önkormányzatok lehetőségeket teremthessenek a lakosság számára;

4. megállapítja, hogy az európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok) decentralizált, alulról felfelé építkező megközelítés alapján történő stratégiai felhasználása sok uniós régióban jelentősen hozzájárult az előremutató gazdasági, társadalmi és területi fejlődéshez. Számos vizsgálat igazolja az esb-alapok hozzáadott értékét és jelentőségét a munkahelyteremtés, a fenntartható növekedés biztosítása, a korszerű infrastruktúra megteremtése, a strukturális akadályok felszámolása, a humán tőke fejlesztése és az életminőség javítása szempontjából. Az előremutató fejlődésnek és a mindenkori esb-programjaikban kitűzött stratégiai célok elérésének köszönhetően a kohéziós politika által támogatott helyi és regionális önkormányzatok az összeurópai növekedési célok eléréséhez és az európai integráció kedvező hatásának világossá tételéhez is hozzájárulnak;

5. meggyőződése szerint az esb-alapok felhasználásához kapcsolódó eredmények igazolják, hogy a kohéziós politika alkalmas arra, hogy rugalmasan reagáljon az Európa 2020 stratégia célkitűzéseire, illetve azokra az új kihívásokra, amelyek jelenleg például az energiabiztonság, a demográfia, a migráció és a külső határok tekintetében vagy a menekültek befogadásából adódnak. Az erős és hatékony kohéziós politika egyúttal a válságfolyamatok legyőzésének is egyik feltétele. Annak érdekében, hogy ez így is maradjon, egy új fejlesztési stratégiának keretként kell szolgálnia a következő programozási időszak számára. Ezenkívül biztosítani kell, hogy a kohéziós politika az országok, a régiók és a települések számára a jövőben is garantálja a tervezési biztonságot, miközben beépíti az operatív programok módosításának lehetőségét a gazdasági, társadalmi és környezeti változásokhoz való jobb alkalmazkodás érdekében. Fontos továbbá, hogy a kohéziós politika számára megfelelő pénzügyi eszközök álljanak rendelkezésre. Ez azt is jelenti, hogy a kohéziós politikának a következő többéves pénzügyi időszakban, az Egyesült Királyság EU-ból való kilépését követően is ugyanazt a százalékos arányt kell biztosítani az uniós költségvetésből;

6. hangsúlyozza, hogy a 2020 utáni kohéziós politika tervezési biztonságának növeléséhez az is fontos, hogy egy olyan stratégiai irányultsággal rendelkezzen, amely igazodási pontként szolgálhat a gazdasági, társadalmi és területi kohézió megvalósítása terén elérendő tartós előrelépésekhez, s emellett – ha az szükségesnek tűnik – a nemzetközi kontextust (mint pl. az Egyesült Nemzetek fenntartható fejlesztési céljait és az ENSZ III. Habitat-konferenciáján született megállapodást), illetve a területi megközelítés biztosítása érdekében a regionális és a helyi önkormányzatok szükségleteit is figyelembe vegye;

7. meggyőződése, hogy a kohéziós politika jövője elválaszthatatlanul összekapcsolódik az EU egészének jövőjével. Egy erős és cselekvőképes Unióhoz elengedhetetlen az erős és hatékony kohéziós politika és az eredmények hatékony kommunikálása az uniós polgárok felé. A kohéziós politika – többek között azáltal, hogy figyelembe veszi a régiók és települések igényeit és hozzájárult a válság hatásainak csillapításához – konkrét és kézzelfogható hatást gyakorol a polgárok életminőségére, amint ezt a strukturális és beruházási alapokból finanszírozott sok százezer sikeres projekt is szemlélteti, amelyeket Európa-szerte megvalósítottak. Az RB ezért határozottan amellett foglal állást, hogy a kohéziós politika 2020 után is döntő szerepet játszon az Unióban, és ösztönzi, hogy valamennyi érintett szereplő uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten erős szövetséget hozzon létre e cél elérése érdekében;

8. fontosnak tartja, hogy a kohéziós politika küszöbön álló reformja során egyensúlyt teremtsenek a folytonosság és a szükséges újítások között. A korábbi támogatási időszakok tapasztalataira támaszkodva meg kell határozni a jelenlegi kohéziós politika erősségeit és gyengéit, valamint meg kell találni annak a módját, hogy miként javítható a kohéziós politika hatékonysága. E tekintetben alapvetően fontos, hogy a kohéziós politika egyfelől teljesítse a Szerződés szerinti feladatát, másfelől pedig igazodjon az intelligens, inkluzív és fenntartható növekedés hosszú távú célkitűzéseivel. A regionális és helyi önkormányzatokon belüli rugalmas végrehajtás minden bizonnyal fokozza a kohéziós politika hatékonyságát és polgárközeliségét, és láthatóbbá teszi az EU-t helyi szinten. A kohéziós politikának tehát éppen a helyi és regionális önkormányzatoknál történő rugalmas végrehajtás révén kell továbbra is betöltenie azt a szerepét, amelyet az egyik legismertebb uniós politikaként játszik. Fabrizio Barca „A kohéziós politika reformjának menetrendje” című, a területi megközelítésről szóló jelentésének megállapításai továbbra is érvényesek;

9. véleménye szerint a kohéziós politika rendkívüli jelentősége abban rejlik, hogy a kihívások kezelésére vonatkozó európai és globális szintű stratégiai irányvonalakat összekapcsolja a regionális és helyi szintű, hosszú távú fejlesztési stratégiákkal a tagállamokban és azok helyi szintű végrehajtásával. A kohéziós politika tehát – a nemzeti strukturális politikáktól eltérően – a valódi európai szolidaritás megnyilvánulása, és biztosítja az Unió egészének harmonikus területi fejlődését;

10. úgy véli, hogy a kohéziós politikának az európai Szerződésekben rögzített, ezzel kapcsolatos lényeges feladatai és alapvető céljai, valamint az európai strukturális és beruházási alapok ott szereplő meghatározása továbbra is érvényesek, a jövőben is biztosítják a kohéziós politikai feladatok ellátását, és lehetővé teszik az ahhoz szükséges jobb jogi egyeztetést és tartalmi koordinációt, hogy szinergiahatások jöjhessenek létre, el lehessen kerülni a hiányosságokat, átfedéseket és következtelenségeket, illetve hogy valamennyi városi és vidéki terület harmonikusan fejlődhessen; ehhez javítani kell a közös keretrendelet integratív funkcióját (lásd a 71. pontot);

11. úgy véli, hogy – a területi szempontok polgárok javát szolgáló, kiegyensúlyozott kezelésének érdekében és a különböző területek közötti kölcsönhatások figyelembevételéhez – a közös agrárpolitika keretében történő vidékfejlesztést jobban össze kell hangolni az európai strukturális és beruházási alapokkal;

Tervezési biztonság a hosszú távú stratégiai orientáció révén

12. úgy véli, hogy a kohéziós politika nem korlátozódik a regionális egyenlőtlenségek és a fejlődési lemaradások kiegyenlítésére, jóllehet ez az EUMSZ 174. cikkének értelmében kiemelkedően fontos feladat marad (a különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségek és a legkedvezőtlenebb helyzetű régiók lemaradásának csökkentése), hanem egyidejűleg az innováció, versenyképesség és fenntartható növekedés támogatására irányuló stratégiaként is szolgál Európa kevésbé fejlett régióiban, átmeneti régióiban és erősebb régióiban. Emellett – a helyi és regionális szint gazdasági és társadalmi jövőjébe való átfogó beruházások révén – hozzájárul a jövőbeli foglalkoztatáshoz, termelékenységhoz, fenntarthatósághoz és társadalmi kohézióhoz is az Unión belül. Az Európa 2020 stratégia keretében kitűzött prioritások a folyó támogatási időszakban hozzájárulnak a kohéziós politika tematikus koncentrációjához és eredményorientáltságának fokozásához. Európai intézkedési keretre van szükség. Az esb-alapok hatékony felhasználása a jövőben is olyan stratégiai irányvonalak meghatározását kívánja meg, amelyek biztosítják a kohéziós politikához kapcsolódó tervezési biztonságot, valamint keretet biztosítanak az esb-alapok helyi és regionális önkormányzatok érdekeit szem előtt tartó programozásához. Ezért a kohéziós politika programtervezési időszakának továbbra is hét évről kell lennie, ha ez a következő többéves pénzügyi keret időszakának megfelel;

13. rámutat azonban, hogy az uniós szintű stratégiai megközelítési mód nem lehet túl merev, és nem vezethet oda, hogy kizárólag olyan uniós célokra összpontosítson, amelyek nem foglalkoznak az egyes területeken helyi szinten jelentkező valódi kihívásokkal. Az újonnan felmerülő kihívásokra való reagálás érdekében a kohéziós politikának sokkal inkább a jövőben is képesnek kell lennie arra, hogy az egyes szakpolitikai területeken és témákon túl regionális és helyi szinten is integrált, rugalmas és differenciált helyi megoldásokat találjon a problémákra. Mint minden uniós politikának, a kohéziós politikának is hozzá kell járulnia a központi uniós célokhoz a Szerződés szerinti feladatának keretén belül. Ezzel egyidejűleg a többi uniós politikának is hozzá kell járulnia a Szerződés szerinti kohéziós politikai célok eléréséhez. Ennek érdekében az új támogatási időszak kezdete előtt a területi megközelítésnek a többszintű kormányzással összhangban történő erősítése érdekében időben konstruktív párbeszédet kell folytatni a regionális politika végrehajtásáért felelős illetékes hatóságok és az ágazati politikák viszonylatában arról, hogy miként lehet összekapcsolni egymással a tervezett megközelítéseket (különös tekintettel az európai ágazati programokkal, így a Horizont 2020-szal, a COSME-val stb. való szinergiákra);

14. új közös stratégiai keretek kidolgozására szólít fel, amelyek lefedik az összes olyan uniós szakpolitikát és alapot, amelyek területi dimenzióval is rendelkeznek. Ez elsősorban az európai strukturális és beruházási alapokra vonatkozik, de az európai hálózatfinanszírozási eszköz jogutódait, a LIFE és a Horizont 2020 programot, valamint hiteleszközöket, nevezetesen az ESBA és az EBB hitelezési politikáit is érinti. A keretnek gondoskodnia kell a célok és a beruházások stratégiai következetességéről, hogy uniós és tagállami szinten egyaránt el lehessen kerülni az átfedéseket és a szóban forgó intervenciók koordinációs hiányát;

15. úgy véli, hogy a kohéziós politika különböző céljai, iránymutatásai és eszközei közötti megfelelő kapcsolatot végeredményben valódi háromoldalú partnerség keretében kell kialakítani, amelyen belül az Európai Bizottság, a tagállamok és a régiók, valamint a helyi önkormányzatok megosztott irányítás keretében együtt próbálják megtalálni a legjobb megoldásokat. A rendeletekben a helyi és regionális önkormányzatok számára biztosított regionális mozgásteret a lehető legjobban ki kell használni, és nem szabad az engedélyezési eljárásban ismét korlátozni. Ezen túlmenően az irányító hatóságok és az Európai Bizottság közötti kapcsolatot úgy kell kialakítani, hogy egyfajta bizalmi szerződés jöjjön létre a két fél között. Az RB szeretné, ha az Európai Bizottság aktívabban venne részt a megosztott igazgatásban, és tényleges partnerré válna a kohéziós politika végrehajtásában, nem pedig csak egyszerű nyomonkövetési szerepet látna el az irányító hatóságokkal kapcsolatban;

16. kéri, hogy a programozási folyamatot egy, az Európai Bizottság, a tagállamok és – az operatív programok irányító hatóságának szerepét betöltő – regionális és helyi önkormányzatok közötti, a szubszidiaritás elvének megfelelő, partnerségen alapuló tárgyalássá fejlesszék. Ehhez az szükséges, hogy a közigazgatás minden illetékes szintje véleményezési jogot kapjon a finanszírozási célkitűzésekről és prioritásokról folytatott tárgyalásokon. A partnerségi magatartási kódexben szereplő elemeknek így a jövőbeni rendeletek jogilag kötelező részévé kell válniuk, és szerepelniük kell ezekben a rendeletekben, ahelyett hogy külön „magatartási kódexet” alkotnának, ami kérdéseket vet fel jogállásuk tekintetében;

A gazdaságpolitikai koordinációhoz való hozzájárulás

17. elismeri, hogy stratégiai szempontból igen fontos a kohéziós politika stabilizáló hatása, különösen a fenntartható növekedési, foglalkoztatási és innovációs beruházások érdekében tett központi – minden tagállamot érintő – erőfeszítések támogatása érdekében;

18. ezért alapvetően támogatja, hogy az uniós forrásokat – a jelenleg a migrációhoz hasonló jelentős, európai szintű kihívások kezelése mellett – a strukturális hatékonyság növelése érdekében a tagállamokkal, illetve a regionális és helyi önkormányzatokkal partnerségben elfogadott hosszú távú szakpolitikai stratégiai célok végrehajtására összpontosítsák. Az RB azonban ismételten rámutat, hogy a tagállamokra vonatkozó országspecifikus ajánlások tekintetében az európai szemeszter keretében megvalósuló éves eljárások eddig nem követték az esb-alapok által megkövetelt közép- és hosszú távú programtervezéssel kapcsolatos megközelítést. Ezenkívül az országspecifikus ajánlások gyakran semmilyen érdemi összefüggést nem mutatnak az esb-alapok programjaival;

19. ezért meggyőződése, hogy a kohéziós politika nemzeti reformprogramokba történő bevonását – uniós szintről indulva – úgy kell átalakítani, hogy megmaradjon a területi dimenzió, valamint a partnerségi és decentralizált megközelítés. Kiindulópontként az európai szemeszterbe be lehetne építeni egy éves szintű, „az európai kohézió helyzetéről szóló strukturális párbeszédet”. A helyi és regionális önkormányzatok, valamint a szociális partnerek közreműködését éppúgy biztosítani kell, mint a rugalmasságot az esb-alapok helyi igénybevételénél. Ez a határidőkre, a kiválasztott szavazási eljárásokra, valamint a jóváhagyott tervekkel és programokkal kapcsolatos jogbiztonságra is vonatkozik. Az RB ismételten kijelenti, hogy határozottan elutasítja a makrogazdasági feltételeesség minden olyan negatív koncepcióját, amelynek alapján az esb-alapok és a gazdaságpolitikai irányítás összekapcsolásának eredményeként a regionális és települési önkormányzatokat „büntetnék” a nemzeti kormány mulasztásaiért. A kohéziós politikát nem szabad olyan feltételrendszerekkel terhelni, amelyek betartására a helyi és regionális szintnek és az egyéb kedvezményezetteknek semmiféle befolyásuk nincs;

20. kéri az Európai Bizottságot, hogy készítsen jelentést a kohéziós politika gazdaságpolitikai irányításba való beépítéséről, mivel jelenleg még nincs elegendő ismeret arról, hogy sikerült-e, illetve milyen mértékben sikerült összehangolni az operatív programokat a nemzeti reformprogramokkal;

A jövőbeli kihívásokkal kapcsolatos rugalmasság

21. meggyőződése, hogy az EU jövőjével, a gazdasági és monetáris unió elmélyítésével, a gazdaságpolitikai irányítással, az Unió finanszírozásával és más kérdésekkel kapcsolatos döntések a jövőbeli kohéziós politikát ugyanúgy befolyásolják majd, mint a szubszidiaritásról, a jogalkotás minőségének javításáról, a hatékonyabb forrásfelhasználásról és a hatásvizsgálatról folytatott vitákat. Ehhez jönnek még a válságkezeléssel, a globalizációval, a migrációval, a demográfiai tendenciákkal, valamint a gazdaságban, a munka világában és a képzésben többek között a digitalizáció térnyerése miatt bekövetkező változásokkal kapcsolatos kihívások;

22. ezért szorgalmazza, hogy a következő támogatási időszakban anélkül növeljék a kohéziós politika rugalmasságát, hogy gyengítenék a regionális és helyi önkormányzatokat érintő többéves programok stratégiai irányvonalait és tervezési biztonságát. Rövid távon gondoskodni kell továbbá arról, hogy azok az irányító hatóságok, akik ezt szeretnék, rugalmasan reagálhassanak a válságfolyamatokra és a váratlan eseményekre, a stratégiai irányvonalak feladása nélkül;

23. hangsúlyozza, hogy az EU többéves pénzügyi keretén belüli nagyobb rugalmasság nem vezethet ahhoz, hogy a már jóváhagyott programok kárára átcsoportosítsák a pénzeszközöket vagy új kezdeményezéseket finanszíroznak. Az RB elutasítja, hogy a kohéziós eszközöket a kohéziós politikán kívüli, rövid távú finanszírozási igények fedezésére fordítsák, konkrétan például a biztonság, a terrorizmus elleni küzdelem, a migrációs áramlások kezelése, a határellenőrzés stb. területén;

24. úgy véli, hogy a rugalmasság növelése és a kohéziós politika reakcióképességének javítása szempontjából döntő jelentőséggel bír, hogy tényleges előrelépésre kerüljön sor a strukturális alapok irányítási, nyomonkövetési, értékelési, vizsgálati és ellenőrzési folyamatainak tényleges egyszerűsítése felé, elkerülve az e folyamatokat terhelő túlszabályozást. Ezzel összhangban egyszerűsített eljárások szükségesek az operatív programok, a mechanizmusok (integrált területi beruházások stb.) és az eszközök módosítására. Ehhez a különböző szinteken partnerségi és bizalmi viszonyt kell kialakítani a programfelelősök, valamint a mechanizmusok vagy az eszközök felelősei között. A jövőbeli terveknek és programoknak ezenfelül olyan „tervezési tartalékkal” is rendelkezniük kell, amelyet kísérleti intézkedésekre, illetve az előre nem látható feladatok ellátására szánnak – feltéve, hogy ezek a kohéziós politikán belüli igények fedezését szolgálják –, melynek felhasználásáról csak a támogatási időszak folyamán születik döntés;

25. kéri az Európai Bizottságot, hogy a következő támogatási időszakra a tervek és programok módosítását illetően javasoljon egy egyszerűsített eljárást, amely rugalmas és célirányos reagálást tesz lehetővé a válsághelyzetekre vagy váratlan eseményekre, főként pedig megkönnyíti és felgyorsítja az Európai Bizottságon belüli egyeztetéseket;

26. elengedhetetlennek tartja, hogy új kihívások és váratlan események esetében is a szubszidiaritás elvének teljes tiszteletben tartása mellett a megosztott irányítás formájában biztosítsák a többszintű kormányzás és az alulról építkező megközelítés működését, valamint visszafordítsák a központosítás irányába mutató tendenciákat, hogy hatékony, a helyi körülményekhez alkalmazkodó megoldásokat lehessen kidolgozni;

Hatékony az eredményorientált végrehajtás érdekében

27. rámutat, hogy a kohéziós politika jó ideje az EU egyik legpontosabban mért és legjobban elemzett politikája. Az Európai Bizottság rendszeres jelentései részletesen bemutatják a kohéziós politika eredményeit. Az RB felhívja a figyelmet számos olyan régióra, amely az esb-alapokból nyújtott támogatások segítségével be tudta hozni rendkívüli fejlődési lemaradását, és fel tudott zárkózni az uniós átlaghoz, valamint pozitív irányú fejlődésének köszönhetően kikerült a legmagasabb támogatási kategóriából. Azt a tényt, hogy a kohéziós politika sikeresen megvalósítja célkitűzéseit, megerősítette az ERFA és a Kohéziós Alap 2007–2013 időszakra vonatkozó utólagos értékelése is;

28. úgy véli, hogy a kohéziós politika három területkategóriára – fejlettebb régiók, átmeneti régiók és kevésbé fejlett régiók – épülő alapszerkezete jól bevált, ezért meg kellene őrizni. Ez a szerkezet konkrét, ugyanakkor kellően rugalmas is ahhoz, hogy új kihívásokat, prioritásokat, eszközöket és mutatókat lehessen beépíteni. A területkategóriák felosztása megfelel a kohéziós politika arra irányuló feladatának, hogy az egész Unió harmonikus fejlődésének előmozdítása érdekében a legelmaradottabb és a legtöbb problémával küzdő területek támogatását összekösse az összes régió kínálatával;

29. ezért megerősíti azt a véleményét, hogy a legkevésbé fejlett és leghátrányosabb helyzetű területek, valamint a legkülső régiók továbbra is nagyobb mértékű támogatásra szorulnak, mert csak így tudják közép- és hosszú távon felszámolni strukturális és gazdasági fejlődési deficitjeiket. Az esb-alapok felhasználásánál a jövőben is erre kell helyezni a hangsúlyt. Az átmeneti kategória keretében ugyanakkor megfelelő szabályokat kell kidolgozni a legnagyobb támogatástól eleső régiók számára annak érdekében, hogy ne kerüljenek veszélybe az elért eredmények. Olyan megoldást kell találni, amely megakadályozza a drámai változásokat a kohéziós politikai intézkedések nagyságrendjében azokban a régiókban, amelyek kissé túllépik az átmeneti kategória küszöbértékét. Meg kell erősíteni és támogatni kell a fejlettebb régióknak a regionális fejlődésben a növekedés motorjaként betöltött szerepét is, hogy ezek a területek továbbra is kihasználhassák a rendelkezésükre álló lehetőségeket és részt vehessenek a globális versenyben. Összességében tehát olyan modellt kellene választani, amely elősegíti a kohézió, a konvergencia és a versenyképesség közötti kiegyensúlyozott kapcsolatot;

30. saját véleményeire és az Európai Bizottságnak „A GDP-n innen és túl” témával kapcsolatos munkáira tekintettel felhívja a figyelmet arra, hogy a kohéziós politikát megbízható, összehasonlítható és szilárd statisztikák alapján kell megtervezni és végrehajtani. Az uniós átlaghoz viszonyított, vásárlóerő-paritásban mért regionális bruttó hazai termék alkalmasnak bizonyult arra, hogy a régiók besorolásának legfontosabb mutatója legyen, ezért meg kellene őrizni. Az RB ezért hangsúlyozta, hogy a következő többéves pénzügyi időszakban az új generációs esb-alapok keretébe a GDP kiegészítésére irányuló intézkedéseket is bele kell foglalni. Ahogy pedig azt az EU működéséről szóló szerződés is előírja, a 2020 utáni időszakra vonatkozó kohéziós politikában további egységes és következetes kritériumok alapján jobban figyelembe kellene venni a helyi és regionális szinten jelentkező demográfiai kihívásokat és egyéb speciális (például társadalmi, környezeti, földrajzi, természeti) problémákat;

31. rámutat, hogy az Egyesült Királyság Unióból való kilépése nyomán esetlegesen jelentkező, tisztán statisztikai hatások nem vezethetnek oda, hogy az EU27 bármely régiója elveszítse kevésbé fejlett vagy átmeneti régiós besorolását, hiszen a kilépés valójában nem változtatja meg az érintett régiók társadalmi-gazdasági helyzetét; az Európai Bizottságnak ezért erőteljes statisztikai hatásokat eredményező vagy egyfajta „biztonsági hálóra” irányuló javaslatokkal kell előállnia az esb-alapok 2020 utáni helyzetét szabályozó rendeletében;

32. felhívja a figyelmet arra, hogy a NUTS II-szintű regionális besorolás bizonyos országokban gyakran társadalmi-területi, régión belüli vagy akár régiókon átnyúló egyenlőtlenségeket rejt. Fontos, hogy az uniós térképek megfelelő léptékekkel rendelkezzenek, amelyek tükrözik a helyi szintű problémákat annak érdekében, hogy ezek a területek célzott támogatásban részesülhessenek;

33. kéri az Egyesült Királyságot és az Európai Uniót, állapotodjanak meg arról, hogy az Egyesült Királyság régiói és önkormányzatai továbbra is részt vehessenek az európai területi együttműködésben és más, az egész Unióra kiterjedő programokban, más Unión kívüli államokhoz, például Norvégiahoz és Izlandhoz hasonlóan;

34. úgy véli, hogy az európai hozzáadott érték és a valós gyakorlati hatások eléréséhez mindenképpen szükség van tematikus koncentrációra. Ám a tematikus célkitűzések konkrét kiválasztásának nem kell egységesnek lennie az egész Unióban ahhoz, hogy a célkitűzések relevánsak legyenek és képesek legyenek kezelni a valós helyi szintű kihívásokat minden egyes területen, valamint megfeleljenek a határokon átnyúló együttműködés igényeinek;

35. fontosnak tartja, hogy az esb-alapok alapjaként a helyi alapú megközelítési módból induljanak ki. Az uniós politikáknak és intézkedéseknek a helyi problémákra kell összpontosítani, függetlenül attól, hogy a térség városi vagy vidéki jellegű, illetve hogy rendelkezik-e valamilyen más földrajzi jellegzetességekkel, illetve hogy olyan sajátos jellemzői vannak-e, mint a legkülső régióknak, amelyek társadalmi és gazdasági strukturális helyzete az EUMSZ értelmében indokolja sajátos eszközök elfogadását;

36. emlékeztet arra, hogy az esb-programok sikerének egyik legfontosabb akadályja sok helyi és regionális önkormányzatnál az elégséges kapacitás és az elegendő erőforrással rendelkező kormányzás hiánya. Ezért az RB az esb-alapok tekintetében olyan új kapacitásépítési megközelítést tart szükségesnek, amely bármely, esb-alapok kezelésével vagy elosztásával megbízott hatóság rendelkezésére állna. Ez garantálja majd a megbízható pénzügyi irányítást, illetve azt, hogy a közbeszerzésekre és az állami támogatásokra vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazzák. Az új megközelítés az ismeretek átadását is megkönnyíti majd az irányító és a kifizető testületek között;

37. elismeri, hogy a jövőben is fokozni kell az esb-alapok felhasználásának hatékonyságát és eredményességét. Az RB támogatja a tematikus koncentráció megtartását. A 2020 utáni kohéziós politika vonatkozásában elfogadandó tematikus céloknak nem szabad akadályozniuk a kiemelt tematikus területekhez kapcsolódó infrastruktúrák pénzügyi támogatását, ha arra szükség van, emellett tükrözniük kell a szükséges rugalmasságot és mindenekelőtt az új kihívásokat, a kohézió területi dimenziójának megerősítését, valamint a többszintű kormányzást a programok kidolgozása során. Ez azt hivatott elősegíteni, hogy a projektek támogathatóságával kapcsolatos döntések követhetők legyenek a polgárok számára;

38. támogatja, hogy az esb-alapok hatékonyságát elsődlegesen a különböző alapokat szabályozó rendeletekben meghatározott és Unió-szerte érvényes kritériumok alapján mérjék. A tervek és programok kidolgozása és végrehajtása tekintetében az új támogatási időszak kezdete előtt időben, az esb-alapok felhasználásáért felelős intézményekkel közösen áttekinthető gazdasági, társadalmi és környezeti mutatókat és meghatározott előzetes feltételrendszereket kell kidolgozni, amelyek együttesen alkalmasak arra, hogy megfelelően tükrözzék a kohéziós politika terén elért haladást és a programok végrehajtása során elért eredményeket, azzal a céllal, hogy az új programozás során hozott döntéseket az előző ciklus „megszerzett tapasztalataira” alapozzák. E folyamat keretében nemcsak a tagállami helyzetet kell figyelembe venni, hanem a különböző települések és régiók helyzetét is; ebben az összefüggésben utal az Európai Bizottság aktuális jelentésére (SWD (2017) 127 final), amely szerint mindeddig az előzetes feltételrendszer 86 %-át teljesítették, ezek pedig egyértelműen többletértékkel rendelkeztek a szükséges reformok végrehajtását tekintve, és javították a támogatási eszközök felhasználását;

39. azt ajánlja, hogy a mutatók alapján és a tárgyalási folyamat eredményeképpen olyan operatív programok jöjjenek létre, amelyek elsődlegesen a stratégiai dokumentumok jellemzőit viselik magukon. Az Európai Bizottságnak a jövőben e programok végrehajtását a regionális és helyi önkormányzatokkal folytatott stratégiai-partnerségi párbeszéd keretében kellene figyelemmel kísérnie, melynek során kötelező célkitűzések és a hozzájuk tartozó eredménymutatók meghatározására összpontosítanak, a regionális és helyi önkormányzatok pedig a többszintű kormányzás értelmében a legmegfelelőbb intézkedéseket választhatják ki és hajthatják végre;

40. üdvözli az Európai Bizottság „elmaradott régiók” kezdeményezését, amelynek célja e régiók fejlődésének azáltal történő meggyorsítása, hogy segítséget nyújtunk az akadályok leküzdésében és felszabadítjuk növekedési potenciáljukat. Javasolja, hogy az új programozási időszakban fontolják meg ilyen kezdeményezések bevezetését;

Európai hozzáadott érték mint az uniós források felhasználására vonatkozó kritérium

41. elismeri, hogy az európai hozzáadott érték kétségkívül az egyik legfontosabb kritérium az uniós források sikeres felhasználásához, és ily módon a kohéziós politika sikeréhez is. Mindenesetre ennek eddig nem létezik egységes fogalom meghatározása. Ezért előnyös lenne, ha a jövőben az alapokra vonatkozó rendeletekkel együtt vitatnák meg a kohéziós politika európai hozzáadott értékének mérésére szolgáló egyedi kritériumokat, illetve együtt döntenének is róluk;

42. a bürokrácia csökkentése érdekében arra kéri az Európai Bizottságot, hogy tehermentesítse az előzetes feltételrendszerek vizsgálatáért felelős irányító hatóságokat, és tegyen lehetővé több szubszidiaritást és arányosságot, de egyúttal olyan megközelítést alakítson ki, amely jobban előtérbe helyezi az eredményeket;

43. ezért egy összehangolt koncepció kidolgozását szorgalmazza, amely alapján a kohéziós politikai intézkedések európai hozzáadott értéke mérhető, és e tekintetben felhívja a figyelmet a „The EU Added Value Test to Justify EU Spending: What Impact for Regions and Local Authorities?” című tanulmányára is ⁽¹⁾. A Szerződés szerinti kohéziós célok elérése, a fenntartható növekedés, a foglalkoztatás és a társadalmi kohézió, valamint a közös kihívások kezeléséhez való hozzájárulása tekintetében fontos kritériumok lehetnének az uniós források felhasználásával elérhető ösztönzők. Ezzel kapcsolatban azt is figyelembe kell venni, hogy a helyi és regionális megközelítés hatékonyabb a korábban meghatározott területeken, és a decentralizált megközelítésnek köszönhetően többletértéket teremt az ágazati, illetve a központi támogatási és finanszírozási eszközökhöz képest;

44. ezzel összefüggésben ösztönzi, hogy egy ilyen megközelítés a kohéziós politika megerősítésére irányuljon. Az RB ezen többek között a következőket érti: a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek felszámolása, a növekedés stabilizálására és ösztönzésére és a válságkezelésre irányuló anticiklikus hatás az állami beruházások révén, a fontos szerep a közös uniós célok elérésében, az eredményorientált ösztönzők és mechanizmusok, a helyi igazgatási kapacitások minőségére gyakorolt kedvező hatások, az európai és a határokon átnyúló dimenzió, valamint a többszintű kormányzás és az alulról építkező megközelítés keretében történő végrehajtás;

45. rámutat, hogy a kohéziós politika területi dimenziója lehetővé teszi az olyan intézkedések végrehajtását, amelyeket a szubszidiaritás értelmében a tagállamok, a régiók és a helyi önkormányzatok egyedül nem tudnak megfelelően megvalósítani. Ide tartozik például a határon átnyúló, a transznacionális és a régióközi együttműködés is;

46. megjegyzi, hogy a jogszabályban foglalt követelmények egyre fokozódó bonyolultsága jelentős terhet ró az érdekeltekre, köztük a projektgazdákra. Az RB véleménye szerint a kohéziós politika teljesítmény- és eredménycentrikus irányítására kell törekedni. Az RB-nek egyébként kétségei vannak az eredményességi tartalék célszerűségét illetően is, mivel annak végrehajtási rendelkezései nem veszik figyelembe a hosszú távú eredményeket és hatásokat;

47. ezzel összefüggésben megerősíti azt a véleményét, hogy a kohéziós politikai eszközök alkalmazásának köszönhető az, hogy a gyengébb tagállamok és régiók egyáltalán fel tudják tární saját maguk számára az integráció európai többletértékét, és ezzel egyidejűleg lehetővé teszik az erősebb területek számára, hogy eredményesebben vehessék fel a küzdelmet a globális kihívásokkal. A kohéziós politika szorosabb kapcsolatot teremt a helyi és regionális önkormányzatok és az európai projekt között, és legitimitációt biztosít az EU számára helyi és regionális szinten;

48. ezért amellet foglalt állást, hogy megfelelő kommunikációs tevékenységek révén jelentősen növelni kell a kohéziós politikai beruházások láthatóságát, mivel ezek az uniós integrációnak a helyi polgárok számára vitathatatlanul előnyös oldalát képviselik. A régiók és városok szintén jelentős mértékben hozzá tudnak járulni ehhez. Ki kell emelni a kohéziós politika gazdasági, társadalmi, területihasználati, környezeti, kulturális és politikai vívmányait, és azt, hogy ezek milyen lehetőségeket kínálnak az EU identitásválságának leküzdésére, és hogyan kell őket felhasználni, mivel szilárd bizonyítékok támasztják alá ennek a politikának a hosszú távú eredményeit és hozzáadott értékét;

Területi dimenzió és többszintű kormányzás: a helyi és regionális önkormányzatok szerepének erősítése

49. rámutat, hogy a kohéziós politika a helyi és regionális megközelítésével támogatja a régiókat és a településeket a versenyképesség, a foglalkoztatás és az egész életen át tartó tanulás erősítésére irányuló jövőbeli befektetésekben éppúgy, mint a hálózatépítésben, a régióközi együttműködésben és az egész Európára kiterjedő tapasztalatcserében. Ez az egyetlen többszintű kormányzáson alapuló, regionális súlyponttal rendelkező uniós politika. Ezért a kohéziós politika területi dimenzióját, valamint a helyi és regionális önkormányzatoknak a politika végrehajtásában játszott szerepét tovább kell erősíteni;

50. úgy véli, hogy a megfelelő helyi megoldások kifejlesztéséhez tágabb mozgástérre van szükség a regionális és helyi szintű – többek között a határokon átnyúló – kohézió megerősítése érdekében. A kohéziós politikának olyan rugalmas kínálattal kell rendelkeznie, amelyből a címzettek az európai szabályok keretében kiválaszthatják a régiójuk vagy településük számára legcélravezetőbb megoldásokat;

⁽¹⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/eu-added-value-test-to-justify-eu-spending.pdf>.

51. nyomatékosan kéri, hogy az európai területi együttműködési cél keretében továbbra is támogassák és egyszerűsítsék a határon átnyúló, a transznacionális és a régióközi együttműködést, beleértve a meglévő és jövőbeli makroregionális és tengerészeti stratégiák, valamint a szigetek, a tengeri határok mentén fekvő területek és a legkülső régiók támogatását. Az európai hozzáadott érték itt különösen látható. Ez az érték az integrációs politikai célok közvetlen megvalósításából és a jószomszédi viszony előmozdításából adódik. Az uniós integráció fontos elemei közé tartozik a különféle tagállamok projektpartnereinek együttműködése, az Európa-szerte lehetséges tudáscsere, valamint az állami és magánszereplők fejlesztési szolgáltatásainak optimalizálását szolgáló új megoldások közös kidolgozása. Figyelembe véve a látható európai hozzáadott értékét, a területi együttműködés támogatását a megfelelő költségvetési eszközök keretében meg kell erősíteni;

52. felhívja a figyelmet arra, hogy az intelligens szakosodás fontos szerepet tölt be a regionális innovációs rendszerek erősítésében, a régiók közötti tudásmegosztásban és a szinergiák előmozdításában, különösen az európai kutatástámogatás keretében. Utal emellett „Az intelligens szakosodási stratégiák (RIS3) hatása a régiókra és a régiók közti együttműködésre” című véleményére (SEDEC-VI/021);

53. szükségesnek tartja, hogy a kohéziós politika területi dimenziójának és az EU szomszédságpolitikájának összekapcsolása keretében több támogatást kapjon az Európai Unió külső határain való együttműködés. Ennek kapcsán az Unió külső határai mentén folytatott együttműködést a szomszédságpolitikán túlmenően, a kohéziós politika szabályainak megfelelően kell finanszírozni;

54. ezzel kapcsolatban meggyőződése, hogy amennyiben a meglévő és a jövőbeli támogatási eszközök koordinált módon felhasználhatókká válnak a stratégiákhoz, akkor a makroregionális és tengerészeti stratégiák fontos többletértékkel fognak bírni a résztvevő régiók, illetve azok polgárai számára. Ezért arra kéri az uniós intézményeket, hogy gondoskodjanak arról, hogy a makroregionális stratégiák céljait hangolják össze a kohéziós politika jövőbeli támogatási eszközeivel, illetve a többi uniós támogatási eszközzel is (Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz, Horizont 2020, ESBA);

55. emellett foglal állást, hogy a kohéziós politika keretében a jövőben is kiemelt figyelmet kell fordítani a települési önkormányzatok előtt álló komoly kihívásokra (pl. környezetvédelem, társadalmi befogadás, migráció, digitális átalakulás, fenntartható közlekedés, éghajlatváltozás, rehabilitáció). Fontosnak tartja emellett, hogy a kohéziós politika legyen az elsősorú európai eszköz arra, hogy az európai településeken előmozdítsák a növekedésre, az élhető környezet megteremtésére és az innovációra irányuló együttműködést, kialakítsák az ehhez szükséges feltételeket, így például a szélessávú infrastruktúra vagy a körforgásos gazdaság terén, illetve optimálisan kihasználják a települések növekedési potenciálját. A fenntartható településfejlesztéshez lehetőség szerint széles körű támogatást kell biztosítani, amelyből helyi szinten a legjobb intézkedéscsomagot dolgozzák ki. Ezek a kihívások a városok mellett valamennyi települési önkormányzatot különféle módon érintik. Ezért a jövőben is integrált modelleket (pl. közösségvezérelt helyi fejlesztés, integrált területi beruházások) kell felhasználni a megfelelő megoldások kidolgozásához. Ehhez azonban megfelelő teret kell biztosítani a programozási folyamatban, hogy ténylegesen lehetővé váljanak a saját, rugalmas kiigazítások;

56. a harmonikus területfejlesztés tekintetében a nagyvárosi régiók és a városok szerepének erősítését szorgalmazza, melyek sok konkrét problémával szembesülnek többek között a környezeti minőség, a szuburbanizáció, a társadalmi kirekesztés, a közlekedés és a lakhatás kapcsán. A városi és vidéki térségek kapcsolatának javulása érdekében lehetővé kell tenni a kisebb városok és vidéki települések bekapcsolódását is. Ezenfelül az erre vonatkozó szabályokat radikálisan egyszerűsíteni kell. Az EU városfejlesztési menetrendjéről szóló véleményéhez (COTER-VI/010) kapcsolódva utal arra, hogy az uniós politikák nem bátoríthatnak versenyjellegű kapcsolatokat a városi, a vidéki és a part menti dimenziók között. Feltétlenül ragaszkodni kell a városi és a vidéki térségeket egymást kiegészítő funkcionális térségeknek tekintő holisztikus területi felfogáshoz. A különféle európai alapokból finanszírozott, közösségvezérelt helyi fejlesztési intézkedések esetében jobban kell integrálni a különböző alapokat;

57. kéri, hogy szilárdítsák meg és egyszerűsítsék az alulról felfelé építkező megközelítés és a többszintű kormányzás módszerének alkalmazását (mint amilyen például a közösségvezérelt helyi fejlesztés, illetve az integrált területi beruházás módszere), hogy ezzel is elmélyítsék a regionális fejlesztés integrált és átfogó módszerének értelmében vett integrációt helyi és regionális szinten. Ennek a célnak az eléréséhez megfelelő módon át kell rendezni a döntéshozatali jogköröket, illetve a döntéshozatalba széles körűen be kell vonni minden fontos helyi szereplőt;

58. javasolja, hogy támogassák a vidéki térségek fejlesztését és dolgozzanak ki integrált stratégiákat arra, hogy a közlekedési és a széles sávú összeköttetések javításával megerősítsék az ilyen területek helyzetét, ügyelve közben a környezetvédelemre is, ahogy az a Cork 2.0 nyilatkozatban is szerepel. Az „Innováció és modernizáció a vidék gazdaságában” című (NAT-VI/004) véleményével összhangban ismét kéri, hogy készüljön fehér könyv a vidék témájában, amely azokat a kihívásokat tárgyalná, amelyekkel a vidéki térségek küzdenek, és amely népszerűsítene a bennük rejlő lehetőségeket, azzal a céllal, hogy a teljes európai társadalom számára sikerüljön megőrizni azt a gazdag kulturális, építészeti, természeti, társadalmi, gasztronómiai és gazdasági örökséget, melyet az ilyen térségek lakói ápolnak;

59. kéri, hogy vegyék fontolóra, hogy a 2020 utáni kohéziós politikában egyedi elbánásban részesítsék a legkülső régiókat, tekintettel sajátos és az európai térségben egyedi korlátaikra. Felhívja a figyelmet arra, hogy az EUMSZ 349. cikke elismeri ezeket a korlátokat és kifejezetten előírja, hogy egyedi intézkedéseket fogadjanak el e régiók számára, különösen a strukturális alapokhoz való hozzáférés feltételeit illetően;

60. elismeri emellett, hogy egy kiegyensúlyozott területfejlesztés keretében gondoskodni kell a vidéki és városkörnyéki területek, valamint a hátrányos helyzetű területek (pl. hegyvidéki, határ menti régiók vagy más, természeti vagy demográfiai hátrányokkal rendelkező régiók) megfelelő támogatásáról, mert csak így lehet odavonzani a növekedésbe, a társadalmi beilleszkedésbe, a környezeti fenntarthatóságba és a foglalkoztatásba történő, szükséges beruházásokat. Az érintett területeknek vezető szerepet kell betölteniük olyan eszközök megtervezésében, amelyek megerősítik a hatékony, több ágazatot érintő tervek előfeltételeit, valamint a városi és a vidéki funkcionális térségek regionális gazdaságokba való erősebb integrációját eredményezik;

61. annak érdekében, hogy az elnéptelenedett területek nagyobb figyelmet kapjanak, létre kellene hozni egy évente ülésező európai fórumot, hogy az ilyen térségek ne csak nyomon követni tudják az ott végrehajtott speciális intézkedéseket, hanem maguk is megfogalmazhassanak javaslatokat és megoszthassák egymással bevált módszereiket. Mindez nem csupán arra lenne jó, hogy az ilyen területek nagyobb nyilvánosságot kapjanak, hanem arra is, hogy kiemeljük őket elszigeteltségükből, és hogy hangjuk közvetlenül eljusson az európai intézményekhez. A fórumnak tiszteletben kellene tartania minden egyes régió sajátosságait, garantálva egyforma képviselőtükét is;

62. emellett foglal állást, hogy a jövőbeli kohéziós politikának olyan eszköznek kell lennie, amely specifikus támogatások révén, egy integrált területi megközelítés keretében biztosítja az olyan súlyos és állandó természeti vagy demográfiai hátrányban lévő régiók, mint a legészakibb, rendkívül gyéren lakott régiók, valamint a szigeti, a határon átnyúló és a hegyvidéki régiók fenntartható fejlődését, hogy kompenzálhatóak legyenek az emberek és a vállalkozások letelepedésével kapcsolatos nehéz feltételekkel összefüggő költségek. Emellett cél az is, hogy – az alapvető szolgáltatások és a minőségi infrastruktúra biztosításával – küzdjünk az elnéptelenedés ellen. Különleges figyelmet kell fordítani a mezőgazdaság megerősítésére, miután ez a tevékenység központi szerepet tölt be más hegyvidéki gazdasági tevékenységek fenntartásában és a hidrogeológiai kockázatokkal rendelkező területek megmentésében, és ez a sík területeknek is hasznára válik;

63. pontosabb intézkedésekre szólít fel az esb-alapok helyi és regionális elszámoltathatóságának és láthatóságának megerősítésére helyi szinten, ideszámítva a regionális és tagállami szintű esb-programok demokratikus ellenőrzésének biztosítását a megfelelő szinten;

Megfelelő finanszírozás a hatékony kohéziós politikához

64. elismeri, hogy uniós szinten a beruházások előmozdításához hosszú távon jelentős igény lesz az uniós forrásokra. A rendelkezésre álló pénzeszközök a jövőben is a nemzeti költségvetések konszolidálása és az uniós feladatok finanszírozására való tagállami nyitottság ütközőzónájában fognak elhelyezkedni. A kohéziós politika számára nagyon fontos lesz, hogy úgy tegyen eleget a gazdasági, társadalmi és területi kohézió erősítésére irányuló feladatának, hogy azzal meggyőzően hozzájáruljon az európai régiók és az EU egészének megerősítéséhez, valamint biztosítsa a források hatékony felhasználását. Ehhez elengedhetetlen a kellő forrással ellátott kohéziós politika, csakúgy mint a források olyan elosztása, amely figyelembe veszi a régiók és települések tényleges igényeit. Az RB emellett felhívja a figyelmet azokra a negatív hatásokra, amelyeket a brexit az EU költségvetésére gyakorol. Az uniós költségvetés és főként a kohéziós politika lehető legjobb védelme érdekében az RB megismétli azt a követelését, hogy az Egyesült Királyságra számos jogi kötelezettséget rójanak a jelenlegi középtávú pénzügyi keretre vonatkozóan. Ennek kapcsán utal 2017. március 22-i (RESOL VI/022) állásfoglalására, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy konkretizálja a saját forrásokkal foglalkozó magas szintű munkacsoportnak az EU jövőbeli finanszírozásáról szóló jelentésben említett javaslatait;

65. rámutat, hogy az esb-alapok nem hasonlíthatók össze az olyan központi irányítású kezdeményezésekkel, mint az ESBA. Miközben az ESBA európai és nemzeti szinten egyedi projektek formájában, területi dimenzió nélkül beruházásokat generál, az esb-alapok felhasználása a regionális innovációs stratégiákkal összekapcsolva biztosítja a gazdasági, társadalmi és területi kohézió regionális és helyi önkormányzatokon belüli fenntartható erősítését, és ezáltal az EU egészének kiegyensúlyozott és harmonikus fejlődését. Az esb-alapok ezen sajátosságát egy szinergiaerősítő stratégiai megközelítés keretében tovább kell erősíteni, amely megfelelő felügyeleti és értékelési rendszerek, valamint célirányos kiválasztási módszerek alkalmazása révén egyértelműen ösztönzi a hatékonyságot és az eredményorientáltságot. A két eszköz – az esb-alapok és az ESBA – kiegészíti egymást és nem ütközhet egymással, illetve az ESBA nem helyettesítheti az esb-alapokat;

66. ezzel összefüggésben utal az „ESBA 2.0” című, 2016. december 7–8-án elfogadott véleményére is (COTER-VI/019);

67. úgy véli, hogy a pénzügyi eszközök hasznosak, továbbá alternatív, illetve kiegészítő támogatást jelenthetnek, valamint emelőhatásuk révén hozzájárulhatnak a kohéziós politika hatékonyságának növeléséhez. Ez azonban nem vezethet az esb-alapokból kapott támogatások kivezetéséhez a hitelek javára. A pénzügyi eszközöket – már csak a kapcsolódó magas adminisztratív költségek miatt is – kizárólag ott lehet felhasználni, ahol azt helyi szinten ésszerűnek tartják. A közintézmények, ezen belül a régiók, városok és más települések esetében a pénzügyi eszközök fokozott igénybevétele nem veszélyeztetheti pénzügyi stabilitásukat. Az RB ezért elutasít egy esetleges arra irányuló kötelezettséget, hogy a következő támogatási időszakban tovább növeljék a pénzügyi eszközök részarányát. Az európai strukturális és beruházási alapoknak a pénzügyi eszközökben való felhasználására vonatkozó rendelkezések szigorúak, bonyolultak és arról tanúskodnak, hogy nehézségek vannak a pénzügyi eszközök alkalmazása terén. Ezért az erre vonatkozó végrehajtási szabályokat a 2014–2020. évi időszakhoz képest teljes körűen egyszerűsíteni kell. Az RB ezenkívül úgy véli, hogy a támogatások és a pénzügyi eszközök közötti szinergiákat vonzóbb módon kell kialakítani, a pénzügyi eszközök alkalmazásának feltételeit pedig minél jobban a piacgazdasági adottságokhoz kell igazítani;

68. amellet foglal állást, hogy közös stratégiai célkitűzések és értékelési kritériumok révén erősíteni kell a kohéziós politika és a támogatási eszközök és programok közötti kölcsönös szinergiákat. Az eszközök különféle célkitűzéseit nem szabad felhívítani, de – az átláthatóság növelése és a különböző támogatási lehetőségekhez való hozzáférés optimalizálása érdekében – jobban össze lehetne hangolni az irányítási és ellenőrzési rendszerekhez kötődő folyamatokat, valamint az ilyen rendszerekkel szemben támasztott követelményeket. Ezt az uniós költségvetési rendelet felülvizsgálatakor is figyelembe kell venni, lehetővé téve például, hogy a Horizont 2020 program keretében megvalósuló kutatási projektek értékelése során több pontot kapjanak azok, amelyek európai partnerséget terveznek a strukturális alapokból származó források felhasználása mellett a különböző európai programok közötti hatékonyabb integráció biztosítása érdekében;

69. az uniós költségvetési rendelet felülvizsgálatára vonatkozó javaslatok kapcsán utal „Az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályok” című, a 2017. május 11–12-i plenáris ülésen elfogadandó véleményére is (COTER-VI/20);

Szubszidiaritás és arányosság: az igazgatás egyszerűsítése és a bürokrácia csökkentése

70. attól tart, hogy a kohéziós politika veszélyezteti az önmaga által kitűzött célok elérését, mivel az irányítási és ellenőrzési rendszer összetettsége nem áll megfelelő arányban a tervezett hozzáadott értékkel. Ennek eredményeképpen fennáll annak a veszélye, hogy a kohéziós politikában már a kedvezményezettek és a polgárok sem a sikertényező, hanem az EU és a polgárok között állítólagosan tátongó szakadék újabb jelét látnák. Ezt mindenki érdekében kerülni kell. A programtervezéssel, irányítással, ellenőrzéssel és végrehajtással járó felesleges bürokratikus/adminisztratív terheket radikálisan csökkenteni kell, mind a regionális és települési önkormányzatok, mind a végső kedvezményezettek számára;

71. amellet foglal állást, hogy a jövőbeli reformok mérlegeléskor a bürokratikus akadályok csökkentésére helyezték a hangsúlyt mind a kohéziós politika általános szabályainak kidolgozása, mind pedig az egyes programok és projektek megvalósítása és végrehajtása tekintetében. Emlékeztetnünk kell mindenekelőtt arra, hogy az Európai Bizottság különböző főigazgatóságainak és szolgálatainak hozzá kell járulniuk a kohéziós politika egyszerűsítéséhez. A szubszidiaritás elvét a korábbiaknál következetesebben kell alkalmazni. E tekintetben fontos, hogy az új támogatási időszak kezdete előtt időben, de legkésőbb 2019 közepéig, ismertessék az új jogi keretet, eltekintsenek az új előírások visszamenőleges alkalmazásától, stabil és bevált joggyakorlatot hozzanak létre, illetve a nemzeti előírások egyidejű alkalmazása mellett a lényeges, jól körülhatárolt és megbízható előírásokra összpontosítsanak, ahol csak lehetséges. A nagyobb koherencia és folytonosság, illetve a késedelmes kifizetések elkerülése érdekében pedig foglalkozni kell azokkal a nehézségekkel, amelyekkel az irányító hatóságok minden egyes programozási időszak kezdetén szembetalálják magukat. A nagyobb átláthatóság és a jogszabályok összetettségének csökkentése érdekében fontos, hogy a különféle uniós alapokra egyforma tartalmak esetén egyforma

szabályok és a lehető legnagyobb mértékben közös előírások vonatkozzanak. Csökkenteni kell a későbbi szakaszban kidolgozott jogi aktusok és iránymutatások igen nagy számát. Jobbiztonsági okokból kifolyólag az engedélyeknek az egész időtartam alatt érvényesnek kell lenniük;

72. felhívja a figyelmet arra, hogy az európai területi együttműködés keretébe tartozó együttműködési projektekkel szembeni bürokratikus követelményeket határozottan csökkenteni kell, mivel az együttműködéshez ösztönzésre van szükség, nem pedig elijesztésre. Ennek érdekében külön rendeletre is szükség lesz. Ennek azonban egyértelműen inkább az Európai Bizottság és a régiók közötti bizalomra és partnerségre kell építenie, mintsem az ellenőrzésekre és a hibák elkerülésére. Emellett az európai területi együttműködés többoldalú jellege miatt el kellene tekinteni az előzetes feltételrendszerrel. A kohéziós politika európai többlettértékének mérésére szolgáló konkrét kritériumok kidolgozásakor pedig figyelembe kell venni, hogy az európai területi együttműködés a szoros együttműködésnek köszönhetően már eleve előmozdítja a kohéziót az uniós tagállamok között, illetve a tagállamok és az Európai Uniót kívül fekvő régiók között;

73. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a kohéziós politika kialakítására vonatkozó jövőbeli javaslatokhoz terjesszen elő átfogó területi hatásvizsgálatot, amelyben az adminisztratív terheket is felméri. Az Európai Bizottság és az RB közötti együttműködési jegyzőkönyv 23. pontja alapján felkínálja együttműködését ezen a területen;

74. rámutat továbbá arra, hogy a kohéziós politika végrehajtása időközben az európai és nemzeti jogrendszerek egymásba fonódása révén erősen túlszabályozottá vált, és már most túlléptük az operatív programok végrehajtásához kapcsolódó várható ellenőrzési és adminisztratív terhek határát. Emiatt egyre ritkábban van egyensúly egyrészt az esb-alapok kedvező hatásai, másrészt pedig a végrehajtási költségek között;

75. következképpen mindenképpen szükségesnek tartja, hogy átfogóan felülvizsgálják az esb-alapok irányítási és ellenőrzési rendszerével szemben támasztott követelményeket. Ezenkívül az esb-alapok végrehajtása során nagyobb jobbiztonságra és egyértelműbb jogi szabályozásra is szükség van, és meg kell előzni a felügyeleti hatóságok részéről történő túlszabályozást (goldplating). Ennek fényében az RB üdvözlö minden olyan kezdeményezést, amely a támogatások egyszerűsítésére és az egyszerűsítéssel foglalkozó független szakértők magas szintű munkacsoportjának (High Level Group on Simplification) ehhez kapcsolódó összehívására irányul. Az RB javasolja például a nyomonkövetésre, a jelentéstételre és az értékelésre vonatkozó követelmény könnyítését. Emellett bizalmi viszonyt kellene kialakítani az Európai Bizottság és az irányító hatóságok között, hogy az ellenőrzéseket arányosabbá lehessen tenni, és az irányító hatóságok, illetve a projektgazdák nagyobb biztonságot élvezhessenek. Ehhez feltétlenül szükség van a megosztott irányítás esetében a differenciálás elvének bevezetésére, a csalás és a nem szándékos hiba közötti különbségtételre, valamint az elfogadható hibahatár 5 %-ra történő felemelésére;

76. jelzi, hogy a szubszidiaritás elvének koherens alkalmazása nem csupán az adminisztrációs költségek és a jogszabályi összetettség csökkentését igényli, hanem a regionális és a helyi önkormányzatok támogatását a programozás adminisztrációs és irányítási kapacitásának megerősítésében, valamint a vonatkozó eljárások és projektek végrehajtásában is;

77. emlékeztet azonban arra, hogy az összetettség okainak, valamint az irányítási és ellenőrzési terheknek az azonosítására és következetes csökkentésére irányuló eddigi kísérletek részben még további irányítási nehézségeket is okoztak a kedvezményezettek számára. Nem ritkán előfordult, hogy a nagyobb jobbiztonság iránti igények az Európai Bizottság és a tagállamok részéről újabb átültetési szabályokat, végrehajtási rendelkezéseket és iránymutatásokat szültek, és ily módon végül tovább bonyolították a programok végrehajtását. Ez viszont a hibalehetőség és a hibaarány ismételt növekedéséhez vezetett;

78. ezért azt javasolja, hogy vizsgálják meg, vajon megvalósítható-e a programok tervezésének és végrehajtásának gyökeres átalakítása. A jövőben a tagállamok és az irányító hatóságok számára biztosítani kell a lehetőséget annak eldöntésére, hogy programjaik adminisztratív végrehajtását tisztán az európai jog, vagy pedig a nemzeti jog szerint intézik. A vonatkozó szabályokat az EU költségvetési rendeletébe is bele kellene foglalni. Ily módon megszűnne a nemzeti és európai szabályok összemosódása;

79. kéri továbbá, hogy a jövőben a párhuzamos ellenőrzések, a felesleges átfedések, ugyanannak az információnak a kedvezményezettől való többszöri bekérése és az ellenőrzési szervek közötti ellentmondó értékelések elkerülése, valamint a költségek csökkentése érdekében az ellenőrzési eljárások összehangolásának szempontjából következetes ellenőrzési megközelítést alkalmazzanak. Az uniós intézmények által végzett ellenőrzéseknek a célok elérésére, valamint csalás és a korrupció elleni küzdelemre kellene korlátozódnuk;

80. a jövőbeli támogatási rendszereket illetően amellett foglal állást, hogy az esb-alapokat lényegükben fogva a támogatási szabályokkal összeegyeztethetőnek nyilvánítsák, az összes alapra terjesszék ki azt, hogy a Szerződés 107. és azt követő cikkei nem alkalmazandók, amint az az EMVA és az ETHA esetében történik, illetve ehelyett legalább az esb-alapok felhasználását illetően jelentősen egyszerűsítsék a támogatásokkal kapcsolatos jogszabályok alkalmazását, esetleg oly módon, hogy az esb-alapokból származó finanszírozások támogatási szabályokkal való összeegyeztethetőségét egyszerű kritériumokhoz (pl. a jóváhagyott operatív programoknak való megfeleléshez) kötik. Nem indokolt a közvetlenül kezelt uniós alapok – például az ESBA, az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz, és a Horizont 2020 – és az esb-alapok támogatásjogi területen való eltérő kezelése, ráadásul növeli az adminisztratív terheket és gátolja az eszközök közötti szinergiák kialakulását, emellett jobbizonytalansághoz vezet, mivel nincs egységes kritérium a legfontosabb témákat, például az ösztönző hatást illetően;

81. a makroregionális (köztük a tengeri makroregionális) és transzeurópai szintű kezdeményezések elősegítése érdekében jogszabályokon keresztül bátorítani és ösztönözni kell a közös programozási folyamatokat a különböző irányító hatóságok között;

82. ezenkívül kéri az Európai Bizottságot, hogy vegye tervbe azon közbeszerzések módosítását, amelyek uniós költségvetésből származó finanszírozást használnak. Egy ilyen intézkedés megkönnyítené a végső kedvezményezettek számára a közbeszerzésekhez való hozzáférést, a közbeszerzések odaítélésének folyamatát és a jogalkalmazást;

83. kéri, hogy a jövőben az esb-alapok programozása, végrehajtása és ellenőrzése terén a differenciálás elvét kövessék, hiszen az alapvetően eltérő keretfeltételek eltérő végrehajtási struktúrát tesznek szükségessé. Különösen a program mérete, a kockázati profil, az adminisztratív végrehajtás színvonala, a közkiadások aránya és az önrész mértéke tartozhatna azon fő kritériumok közé, amelyeket a 2020 utáni irányítási és ellenőrzési rendszerek arányos és differenciált kialakítására vonatkozó mérlegeléseknél figyelembe kellene venni. Ez különösen érvényes a területi együttműködésre is;

84. az adminisztratív eljárások és a végrehajtás egyszerűsítését illetően ezenfelül felhívja a figyelmet „Az esb-alapok egyszerűsítése a helyi és regionális önkormányzatok szempontjából” című, 2016. október 10–12-i véleményére (COTER-VI/012).

Kelt Brüsszelben, 2017. május 11-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Befektetés az európai ifjúságba és az Európai Szolidaritási Testület

(2017/C 306/04)

Előadó:	Paweł Grzybowski (PL/ECR), Rypin polgármestere
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Befektetés az európai ifjúságba COM(2016) 940 final A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az Európai Szolidaritási Testület COM(2016) 942 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

1. kiemeli, hogy az ifjúsági munkanélküliség – a csökkentése érdekében tett erőfeszítések dacára – amellet, hogy továbbra is komoly kihívást jelent mind társadalmi, mind gazdasági szempontból, az európai projektet megalapozó méltányosságot, egyenlőséget és szolidaritást is aláássa;
2. üdvözli az Európai Bizottság erőfeszítéseit, amelyek háttérében az áll, hogy az Európai Bizottság elnöke aggodalmát fejezte ki a válság által keményen sújtott fiatalok jelentős részének aktuálisan nehéz helyzete miatt, és amelyek a „Befektetés az európai ifjúságba” és „Az Európai Szolidaritási Testület” elnevezésű kezdeményezésekben öltöttek formát;
3. hangsúlyozza, hogy a fiatalok munkaerőpiaci integrációját szolgáló intézkedések sikeréhez nagyon fontos a helyi és regionális önkormányzatok, illetve más szereplők, köztük a magánszektor és a harmadik szektorbeli szervezetek szerepvállalása;
4. szorgalmazza, hogy az európai uniós intézmények működjenek együtt a magánszektorral és a harmadik szektorbeli szervezetekkel, és kéri, hogy a munkavállalók képzésének a munkaerőpiaci kereslettel való jobb összeegyeztetését célzó programokat a magánszektor és a harmadik szektor bevonásával dolgozzák ki;
5. hangsúlyozza, hogy az ifjúsági munkanélküliség a helyi, nemzeti és uniós szintre egyaránt kihat. Az oktatásért, a szakképzésért és az ifjúsági ügyekért a tagállamok felelnek, az EUMSZ 6. cikke értelmében az Európai Uniónak pedig támogatnia kell, össze kell hangolnia és ki kell egészítenie a tagállamok intézkedéseit, hiszen a foglalkoztatás fellendítése közérdekű kérdés. Így a releváns uniós intézkedéseknek meg kell felelniük a szubszidiaritás és az arányosság elvének, sikerük pedig az önkormányzatokkal való együttműködéstől függ;

Befektetés az európai ifjúságba

6. megismétli, hogy az uniós ifjúságpolitika legfontosabb célja továbbra is az esélyegyenlőség biztosítása, a társadalmi befogadás előmozdítása, valamint a fiatalok munkaerőpiaci versenyképességének erősítése kell, hogy legyen, ezzel párhuzamosan pedig elő kell mozdítani a fiatalok részvételét és aktív közreműködését tanulmányaik és szakmai előmenetelük terén, az ifjúsági munka erősödését, a megkülönböztetésmentességet és az interkulturális megértést; ezzel kapcsolatban kiemeli, hogy a közlekedési eszközökhöz és az információhoz való hozzáférés szintén fontos tényező az esélyegyenlőség biztosítása terén, amit figyelembe kell venni;
7. úgy véli, hogy integrált ösztönzőkre van szükség, hogy aktív partnerségeket lehessen kialakítani minden olyan (ön) kormányzati szinten, amely a fiatalokkal és az ifjúsági szervezetekkel való együttműködésért felel;

8. meggyőződése továbbá, hogy olyan intézkedésekre van szükség, amelyek a fiatalok számára minél jobb induló pozíciót biztosítanak az aktív életben. Ehhez be kell fektetni szakmai tudásukba és viselkedésbeli készségeikbe, technikai és kapcsolati képességeikbe és tapasztalataikba, és segíteni kell nekik abban, hogy akár saját munkahelyük létrehozásával, akár a profiljuknak megfelelő munkahelyre szerződéssel beilleszkedjenek a munkaerőpiacra. Ezenkívül egy olyan átképzési lehetőséget népszerűsítő modellbe kell beruházni, melyek új foglalkoztatási lehetőségeket nyitnak meg előttük;

9. egyedi intézkedésként javasolja, hogy fejlesszék és támogassák a fiatalokat célzó szakmai foglalkozásokat, ahol a fiatalok kipróbálhatnak különféle szakmákat, és így találhatnak olyan új területet, amely kedvükre való;

10. úgy véli, hogy az ifjúságra irányuló, akár a formális, akár a nem formális tanulás terén megvalósuló befektetések különféle formái jelentik az alapját az igazságos, nyitott, befogadó és jól működő, demokratikus társadalom megteremtésének, amelyet a társadalmi mobilitás, a kultúrák közötti integráció, illetve a fenntartható fejlődés és növekedés jellemez; meggyőződése továbbá, hogy olyan lehetőségeket kell teremteni fiataljaink számára, amelyek biztosítják számukra az EU által létrehozott közös javak elérését és lehetővé teszik, hogy aktívabban hozzájárulhassanak a szolidaritási projektekhez, valamint Európa jövőjének az alakításához;

11. felhívja a figyelmet arra, hogy bár az utóbbi években sok tagállamban határozottan javult a fiatalok munkaerőpiaci helyzete, nagyon aggasztó az, hogy négy millió fiatalnak nincs munkája. E tekintetben nemcsak a tagállamok között, de a tagállamokon belül is jelentős különbségek mutatkoznak. Megállapítja, hogy az elmúlt években a fiatalok munkavállalásának fokozását és a foglalkoztatásuk növelését szolgáló uniós és nemzeti szintű intézkedések és projektek ellenére továbbra is szükség van tagállami és uniós fellépésre;

12. különösen nyugtalanítóan találja azt, hogy a fiatalok jelentős része olyan oktatásban részesül, amely nem felel meg a modern munkaerőpiac kihívásainak, és hogy nincs elég pénzügyi támogatás vállalkozói projektek kifejlesztéséhez, innovációhoz és kutatáshoz, valamint hogy a tagállami oktatási rendszerek nem tudnak lépést tartani a lendületes gazdasági és társadalmi változásokkal. Ezért sok fiatal a munkaerőpiacra történő kilépésekor nem tudja teljesíteni a társadalom, illetve saját elvárásait;

13. rendkívül aggasztónak tartja azokat a kutatási eredményeket, melyek szerint Európában a fiatalok több mint fele úgy érzi, hogy bár nagyon szívesen részt venne hazája társadalmi, gazdasági és politikai életében, ki van rekesztve mindebből. Továbbá felhívja a figyelmet, hogy ezzel egyidejűleg a fiatalok részéről egyre jobban növekszik a társadalmi problémák, a gazdasági helyzet és politika iránti passzivitás;

14. meglepődéssel veszi tudomásul, hogy az Európai Bizottság felismerte: az említett területhez kötődő intézkedésekkel a tagállami szintre kell összpontosítani. Az RB egyetért azzal a nézettel, hogy elsősorban a tagállamoknak, illetve azok helyi és regionális önkormányzatainak kell megkeresniük a kitűzött célok teljesítésére alkalmas módszereket és eszközöket. Ezért az Európai Bizottságnak gondoskodnia kellene az ilyen intézkedések maximális támogatásáról, illetve megfelelően és hatékonyan össze kellene hangolnia az egyes tagállami erőfeszítéseket, így sokszorozva meg az intézkedések kedvező hatásait az egész EU-ban;

15. ezzel összefüggésben különösen arra hívja fel a figyelmet, hogy a tervezett tevékenységek végrehajtásában az egyes tagállamokon belül alapvetően fontos szerep hárul az önkormányzatokra;

16. azért van ezen a véleményen, mert a legégetőbb társadalmi problémákhoz való közelségük miatt éppen az önkormányzatok tudják a legtöbbet a specifikus helyi, térségi és regionális körülményekről. Egyúttal rendelkeznek olyan, általában hatékonyan működő intézményekkel, melyek már hosszú évek óta szembesülnek a szóban forgó terület kihívásaival. Az RB szerint a tervezett intézkedések mielőbbi végrehajtásához az jelenti a leginkább hatékony megoldást, ha az erőfeszítéseket és eszközöket ezeknek a demokratikus legitimitással rendelkező, már bevált helyi intézményeknek a segítségével fogjuk össze;

17. méltányolja, hogy számos intézkedés valósul meg az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés, az Európai Szociális Alap és az Európai Regionális Fejlesztési Alap révén. Azt reméli, hogy a többéves pénzügyi keret közelgő felülvizsgálata során a 2020 utáni időszakban is megfelelő figyelmet kap az EU előtt álló sokféle társadalmi kihívás, így például az oktatás, a fiatalok foglalkoztatása és a társadalmi befogadás, továbbá, hogy külön figyelmet kapnak majd a legkedvezőtlenebb helyzetű régiók, ahogyan azt az EUMSZ 174. cikke megfogalmazza;

18. nagyra értékeli az Európai Beruházási Bank fiatal vállalkozókra irányuló intézkedéseit is, és hangsúlyozza, hogy mivel fontos a finanszírozáshoz jutás, további ilyen intézkedésekre van szükség;
19. megismétli, hogy támogatja az „ifjúsági garancia” elnevezésű rendszert. Bizonyos helyi és regionális kihívások miatt arra kéri a Tanácsot, hogy a szakmai gyakorlatok javadalmazása terén törekedjen egyszerűsített eljárásokra, és ezáltal biztosítsa, hogy az eljárások ne jelentsenek visszatartó erőt;
20. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az európai ifjúsági stratégia 2018 utáni felülvizsgálata során vegye figyelembe a helyi és regionális önkormányzatok véleményét;
21. kiemeli továbbá, hogy amikor az Európai Bizottság arra törekszik, hogy színvonalas szakképzést biztosítson, és olyan oktatási rendszereket fejlesszen ki, melyek megkönnyítik a fiatalok kilépését a munkaerőpiacra, figyelembe kell vennie azt a kérdést is, hogy a fiatalok miként sajátíthatják el különösen a gyakorlati tudást és készségeket a nem formális és informális képzés keretében. Ezzel kapcsolatban megismétli azt a kérését, hogy a nemzeti, regionális és helyi kormányzatok, a vállalatok, a munkavállalók és szervezeteik, valamint a civil társadalom szereplői a köztük lévő partnerségek alapján folytassanak széles körű együttműködést, hogy nagymértékben ki lehessen használni a nem formális és informális tanulás során megszerzett tudást és képesítéseket⁽¹⁾. Rendkívül fontosnak tartja egyfelől a nem formális oktatásból származó transzverzális készségek elismerésére és formalizálására szolgáló egységes validálási rendszerek elfogadását, másfelől pedig annak ösztönzését, hogy a munkaerőpiac ezeknek a készségeknek az értékét is megbecsülje, hasonlóan a formális oktatásban szerzett képesítésekhez;
22. különösen üdvözli, hogy az Európai Bizottság elismeri az ERASMUS+ program jelentőségét, és abban a fiatalok nemzeteken átívelő aktivitása előmozdításának egyik legfontosabb eszközt látja, amely nevelési és készségfejlesztési lehetőségeket biztosít számukra, és az Európával és a világgal kapcsolatos ismereteiket is bővíti. Üdvözli a cserék támogatásában érintett összes kulcsszereplő, többek között iskolák és képzési intézmények nemzetközi tevékenységét. Hangsúlyozza, hogy még erőteljesebben kellene fejleszteni ezt a programot, többek között oly módon, hogy növelik a program számára a jelenlegi költségvetés keretében elkülönített finanszírozási eszközöket. Fontosnak tartja ugyanakkor, hogy az ERASMUS+ keretében működő mobilitási és (formális és informális) képzési eszközök hatásának fokozását szolgáló tényezők között szerepeljen a program végrehajtásáért közvetlenül felelős felsőoktatási intézmények és a harmadik szektor szervezetei szerepének egyidejű megerősítése is. Ezért az RB olyan megoldások kidolgozását ajánlja, amelyek segítségével a felsőoktatási intézmények és az NGO-k még hatékonyabb eszközöket hozhatnak létre a nemzetközi mobilitási és képzési eszközök fejlesztésére;

Európai Szolidaritási Testület

23. üdvözli az Európai Szolidaritási Testület létrehozásának ötletét, és határozottan üdvözli az Európai Szolidaritási Testület tevékenységei iránt érdeklődők toborzásának modern módját, melynek lényege az erre a célra szolgáló internetes oldalon történő regisztráció. Fontos, hogy ezt a regisztrációs módot más olyan eszközökkel is ki lehessen egészíteni, amelyek minden fiatal – különösen a kiszolgáltatottabb helyzetben lévők – számára megkönnyítik és garantálják a részvételt. Fontos, hogy ennek a módszernek a segítségével népszerűsíteni tudjuk az Európai Szolidaritási Testület elképzeléseit, különösen pedig az európai közösség egyik legfontosabb összekötő elemének tekintett szolidaritás mint érték jelentőségét. Hangsúlyozza továbbá, hogy olyan megoldásokat kell kidolgozni, melyek gondoskodnak arról, hogy a fiatalok társadalmi-gazdasági helyzetüktől és képzettségi szintjüktől függetlenül jelentkezhesenek az Európai Szolidaritási Testületbe. Különösen fontos azoknak a megoldásoknak a megtalálása, melyek olyan fiatalok számára is elérhetővé teszik az Európai Szolidaritási Testületet, akik csak korlátozott mértékben férnek hozzá az internethez;
24. kéri, hogy az Európai Bizottság mielőbb dolgozza ki az Európai Szolidaritási Testület jogalapját, és tegyen javaslatot arra, miként lehet ezt a testületet 2017 után fenntarthatóan finanszírozni, hogy ne terheljük túl az olyan, már működő finanszírozási programokat, mint például az Erasmus+, és meg tudjunk felelni az Európai Szolidaritási Testülethez egyre nagyobb számban csatlakozni kívánó fiatalok várakozásainak;
25. hangsúlyozza, hogy el kell kerülni, hogy ez a kezdeményezés indokolatlan bürokratikus terhekkel járjon az abban részt venni szándékozó fiatalok számára, és a kezdeményezésbe be kell vonni a tagállamokban működő ifjúsági szervezeteket, illetve az ifjúsági politikáért és az ifjúsági szervezetek támogatásáért felelős, különösen helyi, térségi és regionális szintű intézményeket;
26. hangsúlyozza, hogy az Európai Szolidaritási Testület népszerűsítése céljából egy olyan adminisztrációs rendszer kidolgozására van szükség, amely leegyszerűsíti mind a résztvevők, mind pedig a civil szervezetek számára az önkéntes tevékenységben való részvételt;

⁽¹⁾ Az RB véleménye: „Új készségekre vonatkozó európai menetrend” (COR-2016–04094).

27. kiemeli, hogy az Európai Szolidaritási Testület két pillérének (azaz a szakmai tevékenységnek és az önkéntes munkának) ki kell egészíteniük egymást, de világosan meg is kell különböztetni őket egymástól, hogy végre lehessen hajtani a be nem jelentett foglalkoztatás megelőzésére szolgáló mechanizmusokat; Fontos az is, hogy az Európai Szolidaritási Testületet ne arra használják, hogy a fizetett munkavégzést fizetés nélküli önkéntes tevékenységgel váltsák fel;
28. megjegyzi, hogy az Európai Szolidaritási Testület Chartájában kiemelt hangsúlyt kell fektetni az európai szolidaritás gyakorlati dimenziójára, amely az európai közösséget alkotó társadalmak közötti tartós kapcsolatok kiépítésében és az európai identitás érzésének elmélyítésében jut kifejezésre;
29. örömmel veszi a régióközi és határon átnyúló együttműködés előnyeinek kiemelését, de hangsúlyozza, hogy az Európai Szolidaritási Testületnek a helyi szintű önkéntes tevékenységre is összpontosítania kell. Az önkéntes tevékenységek túlnyomó része az önkéntesek lakóhelyéhez kötődik. Ha az önkéntes tevékenységnek erre a helyi közösségek javát szolgáló típusára összpontosítunk, akkor ezzel a munkaerőpiac megerősítését, a társadalmi kirekesztés megelőzését és a vidékről való elvándorlás elleni küzdelmet is szolgálhatjuk;
30. támogatja az Európai Szolidaritási Testületnek a rászorulókat megsegítésére irányuló céljait. Úgy véli, hogy a helyi közösségek szükségleteit és elvárásait fontos kritériumnak kell tekinteni a projektek minőségének értékelésekor;
31. felhívja a figyelmet arra, hogy közös együttműködési keretet kell kidolgozni az Európai Szolidaritási Testület, az ENSZ békehadteste, az amerikai békehadtest és a hasonló jellegű egyéb testületek számára;
32. kiemeli, hogy az Európai Szolidaritási Testület tevékenységét úgy kell kialakítani, hogy ki lehessen aknázni az európai ifjúsági szervezetekben és az általuk végzett önkéntes tevékenységekben rejlő lehetőségeket. Fontos, hogy az Európai Szolidaritási Testület ne olyan intézmény legyen, amely átveszi vagy helyettesíti ezen szervezetek eddigi munkáját, inkább ki kell egészítenie ezeket a tevékenységeket. Az RB szerint az Európai Szolidaritási Testület sikerének kulcsa, hogy bevonjuk a tagállamokban működő ifjúsági szervezeteket, és együttműködésre ösztönözzük őket ezzel a testülettel. Hangsúlyozza továbbá, hogy az Európai Szolidaritási Testület stratégiájának kidolgozásában fontos szerepet kell tulajdonítani annak a tapasztalatnak, melyet az európai ifjúsági szervezetek gyűjtöttek az önkéntességi menedzsmentben és közösségépítésben végzett több évtizedes munkájuk során, és ezen tudásbázisra kell építkezni;
33. hangsúlyozza, hogy olyan eszközöket kellene létrehozni, amelyek a programokban részt vevő fiatalok tutorálását és helyzetük alakulásának nyomon követését szolgálják. Ezzel lehet ugyanis biztosítani az Európai Szolidaritási Testület által kínált tevékenységek magas színvonalát, illetve azt, hogy a fiatalokat felkészítsük a testület különböző tevékenységeiben való részvételre. Emellett a foglalkoztatásban, elsősorban a szakmai gyakorlat és tanulószerveződéses gyakorlati képzés terén érintett fogadó szervezeteknek követniük kellene például a színvonalas szakmai gyakorlat és tanulószerveződéses gyakorlati képzés biztosításáról szóló európai chartában rögzített elveket és normákat a minőségi szakmai gyakorlatok biztosítása érdekében;
34. egyértelművé kell tenni továbbá az Európai Szolidaritási Testület és az Európai önkéntes szolgálat (EVS) közötti kapcsolat mibenlétét az átfedések elkerülése, valamint az EU által kínált lehetőségek folytonosságának és dinamikájának biztosítása céljából;
35. felhívja a figyelmet arra, hogy az Európai Szolidaritási Testület létrehozásával párhuzamosan ki kell dolgozni egy olyan rendszert is, amelynek keretében el lehet ismertetni a testület tagjaként végzett önkéntes tevékenység során szerzett képességeket mind a köz- és magánszférában, mind pedig a felsőoktatási intézményekben. Itt a nem formális tanulás egyik típusáról van szó, amelyhez jelenleg nem áll rendelkezésre megfelelő rendszer a képesítések hivatalos elismerésére;
36. kiemeli, hogy ha a fiatalok számára lehetővé tesszük, hogy munka vagy önkéntes tevékenység révén újabb és újabb készségeket sajátítsanak el, akkor ez előnyösen hat mind a közszférára, mind a magánszektorra, mivel növeli a fiatalok foglalkoztathatósági esélyeit, és a munkáltatók versenyképesebb tehetségek közül válogathatnak. Ennek fényében együttműködést szorgalmaz a magánszektorral annak felmérésére, hogy az elsajátított készségeket hogyan lehetne jobban a munkaerőpiaci igényekhez igazítani.

Kelt Brüsszelben, 2017. május 11-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottságának véleménye – Az európai szemeszter irányításának javítása: a helyi és regionális önkormányzatok bevonására vonatkozó magatartási kódex

(2017/C 306/05)

Előadó: Rob Jonkman (NL/ECR), Opsterland tanácsnoka

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

I. Az európai szemeszter és annak korlátai

1. megjegyzi, hogy az európai szemeszter a költségvetési és gazdaságpolitikák uniós szintű koordinációjának fő eszköze, amely során a tagállamok összehangolják költségvetési és gazdaságpolitikájukat az uniós szinten elfogadott ajánlásokkal. A szemeszter befolyásolja az uniós, nemzeti, helyi és regionális szintű kormányzatok általi döntéshozatalt; hangsúlyozza továbbá a szemeszter és a kohéziós politika közötti kapcsolatot, hiszen a helyi és regionális önkormányzatok uniós strukturális és beruházási alapokhoz való hozzáférése az EU gazdasági kormányzásra vonatkozó szabályai érvényesek;
2. véleménye szerint az európai szemeszter sikere az uniós, a nemzeti és a helyi szintű finanszírozási eszközök egymást kiegészítő jellegétől is függ;
3. megjegyzi, hogy az európai szemeszter nem felel meg a vele kapcsolatban megfogalmazott elvárásoknak, mivel nem megfelelő az országspecifikus ajánlások végrehajtása, és nemzeti szinten elégtelen a felelősségvállalás. Úgy véli továbbá, hogy annak ellenére, hogy az Európai Bizottság igyekszik összekapcsolni az európai szemesztert az Európa 2020 stratégiával, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrenddel és az európai strukturális és beruházási alapokkal, az európai szemeszter nehezen birkózik meg a számos különféle referenciakeretből adódó komplex helyzettel;
4. úgy véli továbbá, hogy az Európa 2020 stratégia helyébe lépő új európai stratégiai keret kialakítását célzó átmeneti időszak alkalmat ad az európai szemeszter irányításának megreformálására; Egy jövőbeli hosszú távú fejlesztési stratégiához is mindenképpen szakpolitikai koherenciára és következetes irányítási keretre lenne szükség. Rámutat arra, hogy a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend egyelőre nem kínál ilyen keretet;
5. megjegyzi, hogy a helyi és regionális önkormányzatok és az őket a nemzeti kormányoknál képviselő szervezetek nem egyszerű érdekelt felek, hanem a politikaalkotás kulcsfontosságú intézményi szereplői az egyes tagállamokra jellemző tényleges hatáskörmegosztás és kompetenciaterületek alapján; hangsúlyozza, hogy a 2016. évi országspecifikus ajánlások több mint 40 százalékát nem lehetne a közberuházások több mint 50 százalékáért felelős helyi és regionális önkormányzatok aktív részvétele nélkül teljes mértékben végrehajtani; emellett az önkormányzatok részben az uniós szakpolitikák és beruházási menetrend végrehajtásáért is felelnek;
6. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok azt a kormányzati szintet képviselik, amely a legközelebb áll az állampolgárokhoz, valamint hogy a területi lehetőségek és kihívások ismerete, valamint az állampolgárokkal, a vállalkozásokkal, a szociális partnerekkel és a civil társadalommal való párbeszédre való képességük kulcsfontosságú egy olyan időszakban, amikor uniós és nemzeti szinten növekszik a közintézmények és a képviseleti demokrácia iránti szkepticizmus; megjegyzi, hogy egy nemrégiben megjelent Eurobarométer felmérés szerint a helyi és regionális szintű politikusok fontos szerepet tölthetnek be az Európa és polgárai közötti kapcsolat megerősítésében ⁽¹⁾;
7. sajnálja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok európai szemeszterben való részvétele, ideértve a nemzeti reformprogramok kidolgozását és végrehajtását is, nem kapott sem struktúrát, sem kifejezett elismerést a tagállamokban; megjegyzi, hogy a jelenlegi gyakorlatok, amelyek tagállamonként nagyban eltérnek egymástól, nagyrészt olyan konzultációkon alapulnak, amelyekben a helyi és regionális önkormányzatokat más, érdekelt felekként elismert testületekkel azonos módon kezelték, figyelmen kívül hagyva hatásköreiket, kompetenciáikat és létfontosságú kormányzati szintként betöltött szerepüket;

⁽¹⁾ Lásd az Eurobarométer 2015. október 22-én közzétett 427. sz. gyorsfelmérését, amely 62 511 résztvevő válaszaiból alapul.

8. sajnálja, hogy az európai szemeszter olyan elemzéseken alapul, amelyek nem veszik rendszerszerűen figyelembe a kihívások és lehetőségek terén a tagállamokon belül fennálló területi eltéréseket, amelyek abból erednek, hogy a régiók és városok kiindulópontjai és erőforrással való ellátottsága, valamint a közigazgatás intézményi és igazgatási kapacitása is különbözik;

II. Az európai szemeszter jobb irányítása

9. úgy véli, hogy ha az európai szemeszter területi vonatkozást kap – egyfelől az elemzés szintjén (oly módon, hogy az éves növekedési jelentést, a nemzeti reformprogramokat és az országspecifikus ajánlásokat kiegészítik a területi tendenciáknak és az uniós szakpolitikák területi hatásának elemzésével), másfelől működési szinten (a helyi és regionális önkormányzatok nagyobb mértékű és rendszerszerű részvételének biztosításával, a partnerségi és a többszintű kormányzati megközelítésre építkezve) –, az hatékonyabbá tenné az európai szemesztert, növelné a helyi szintű felelősségvállalást, de segítene az uniós szakpolitikai és beruházási menetrend közötti kapcsolat megerősítésében is. Megjegyzi, hogy a helyi és regionális önkormányzatok jelenleg is számos adatot szolgáltatnak az esb-alapok keretében, és más idevágó információk is rendelkezésre állnak és felhasználhatók az európai szemeszter területi vonatkozásának bevezetésénél;

10. úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok európai szemeszterben való fokozottabb részvételének azt kell jelentenie, hogy kezdettől fogva részt vesznek többek között a nemzeti reformprogramok közös megtervezésében egy vegyes, alulról felfelé és felülről lefelé irányuló tervezési eljárás segítségével; úgy véli, hogy a nemzeti reformprogramok végrehajtása során a kormányzás összes szintjének koordinált fellépésére van szükség, a többszintű kormányzati megközelítés alapján⁽²⁾; hangsúlyozza, hogy az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot biztosítani kell a teljes folyamatban, amelynek tényeken kell alapulnia és jobban ki kell aknáznia a területi hatásvizsgálatot;

11. úgy véli továbbá, hogy – többek között a nemzeti reformprogramok alkalmazási körének megerősítése és néhány létező korlát lebontása érdekében – kulcsfontosságú levonni a regionális/nemzeti beruházásokat, köztük az esb-alapok társfinanszírozását a Stabilitási és Növekedési Paktum szerinti kalkulációból. Hisz abban, hogy ezzel lehetővé válik a nemzeti reformprogramoknak az esb-alapokkal történő konzisztens összehangolása, tekintettel arra, hogy célkitűzéseik közösek;

12. azt ajánlja, hogy kerüljön elfogadásra egy magatartási kódex, amely területi vonatkozást ad az európai szemeszternek azáltal, hogy főbb dokumentumai területi elemzésekkel egészülnek ki és biztosítottá válik a helyi és regionális önkormányzatok tervezésben és végrehajtásban való strukturált és folyamatos részvétele;

13. azt javasolja, hogy e magatartási kódexben határozzák meg azokat az alapvető követelményeket, amelyeket a kormányzat minden érintett szintjének teljesítenie kell; megjegyzi, hogy a magatartási kódexnek figyelembe kell vennie a kohéziós politika esb-alapjainak keretében megvalósított partnerségre vonatkozó európai magatartási kódex⁽³⁾ tekintetében szerzett tapasztalatokat, valamint a bizonyos országokban a helyi és regionális önkormányzatok fokozott részvétele kapcsán már kialakult bevált gyakorlatokat;

14. megjegyzi, hogy nemzeti és szubnacionális szinten az intézményi megállapodások, kompetenciák, hatáskörök, hagyományok és források terén jelentős különbségeket figyelhetők meg, és hangsúlyozza, hogy a magatartási kódexnek tiszteletben kell tartania a tagállamok közötti különbségeket az alkotmányos berendezkedésük, valamint a kompetenciáknak a kormányzás nemzeti és szubnacionális szintjei közötti eloszlását illetően; ezért úgy véli, hogy a magatartási kódex nemzeti szintű rendelkezéseinek konkrét végrehajtását a tagállamokra kell hagyni;

15. kéri, hogy a magatartási kódex teljes mértékben tartsa tiszteletben a szubszidiaritás és az arányosság elvét; úgy véli, hogy a magatartási kódexnek a jó kormányzás megközelítésén kell alapulnia, és részét kell képeznie ennek a megközelítésnek, illetve egy olyan, átfogó erőfeszítésnek is, amelynek célja, hogy az európai szemeszter racionalizáltabbá és egyszerűbbé váljon, és kevésbé bonyolult módon kevesebb nagyléptékű problémára összpontosítson. Ez azt jelenti, hogy tiszteletben kell tartani a helyi és regionális önkormányzatok hatásköreit, valamint el kell kerülni a helyi és regionális önkormányzatokra háruló szükségtelen adminisztratív terheket, továbbá lehetőség szerint használni kell a meglévő struktúrákat és folyamatokat, például amely a kohéziós politikai rendeletek keretében jöttek létre;

⁽²⁾ Az európai többszintű kormányzás chartája <http://cor.europa.eu/hu/activities/governance/Pages/charter-for-multiLevel-governance.aspx>.

⁽³⁾ Felhatalmazáson alapuló rendelet az európai strukturális és beruházási alapok keretében megvalósított partnerségre vonatkozó európai magatartási kódexről (240/2014/EU).

16. üdvözlí, hogy az Európai Parlament a 2016. évi európai szemeszter végrehajtásáról szóló, 2016. október 26-án elfogadott állásfoglalásában támogatja a magatartási kódexre tett RB-javaslatot, valamint hogy a 2017. évi éves növekedési jelentésről szóló 2017. február 15-i állásfoglalásában elismerte, hogy az országspecifikus ajánlások jobb végrehajtásához európai szinten világosan megfogalmazott prioritásokra, nemzeti, regionális és helyi szinten tényleges nyilvános vitára, továbbá a helyi és regionális önkormányzatok strukturált bevonására van szükség;

17. üdvözlí, hogy a közelmúltban erőfeszítések történtek a szemeszter eljárásának javítására azzal, hogy az Európai Bizottság európai szemeszterért felelős tisztviselőket jelölt ki minden tagállamban; hangsúlyozza a tisztviselők által képviselt hozzáadott értéket, mivel a kormányzás minden szintje és az érdekelt felek számára kapcsolattartó pontként funkcionálnak; hangsúlyozza, hogy ezeket az erőfeszítéseket ki kell egészíteni a helyi és regionális önkormányzatok fokozottabb részvételével a szemeszternek azokon a területein, amelyek kapcsolódnak hatásköreikhez;

III. A magatartási kódex alapvető struktúrája és lényegi tartalma

18. azt ajánlja, hogy a magatartási kódex az alábbi két szakaszt és alapelemeket tartalmazza, amelyek minden szinten az illetékes intézményeknek szólnak; azt javasolja, hogy a magatartási kódex tényleges tartalmát az érintett uniós intézményekkel partnerségben dolgozzák ki, a szubszidiaritás elvének megfelelően biztosítva, hogy a nemzeti szintű rendelkezéseket teljesen rugalmasan hozzá lehessen igazítani a konkrét nemzeti és szubnacionális környezethez;

1. szakasz: Az európai szemeszter stabil területi elemzéssel történő megalapozása

19. annak érdekében, hogy az európai szemeszter olyan stabil területi alapra számíthasson, amely lehetővé teszi, hogy az egyes kormányzati szintek a legfontosabb problémákra összpontosítsanak, az RB ajánlja, hogy a magatartási kódex az alábbiakat tartalmazza:

- a) az Európai Bizottság kiegészíti az éves növekedési jelentést egy szubnacionális szintű elemzéssel; az országjelentések tartalmazzanak egy fejezetet a regionális eltérésekről és elismerik a helyi és regionális önkormányzatok szerepét;
- b) az Európai Bizottság kéri, hogy a tagállamok nemzeti reformprogramjaikban foglalkozzanak a regionális eltérésekkel és az országjelentésekben felvetett egyéb területi kérdésekkel, valamint tekintsék át az Európa 2020 stratégia célkitűzései felé tett előrelépéseket szubnacionális szinten is;
- c) az Európai Bizottság elismeri és figyelembe veszi a helyi és regionális önkormányzatok által az országspecifikus ajánlások végrehajtásában játszott szerepet;
- d) a Tanács, különösen a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság támogatásával, figyelembe veszi az európai szemeszter területi vonatkozását, mielőtt támogatja és hivatalosan elfogadja az éves növekedési jelentést és az országspecifikus ajánlásokat;

2. szakasz: A partnerség elvének alkalmazása a kormányzat összes szintjén az európai szemeszter keretében

20. javasolja, hogy a kormányzat szubnacionális szintjeinek bevonása tekintetében a magatartási kódex az alábbiakat tartalmazza:

- a) minden tagállam létrehoz tartós megállapodásokat a helyi és regionális önkormányzatoknak a szemeszter teljes folyamata során történő részvételéről a helyi és regionális önkormányzatok kompetenciáinak megfelelően, figyelembe véve az idevágó alkotmányos rendelkezéseket és bevett gyakorlatokat; minden tagállam meghatározza, hogy ezek a megállapodások hogyan és milyen időzítéssel működnek a gyakorlatban, továbbá megállapítja a helyi és regionális önkormányzatokat képviselő szervezetek azonosításának kritériumait, hasonlóképpen az uniós kohéziós politika keretében elfogadott európai partnerségi magatartási kódexhez;
- b) a fent említett tartós megállapodások különösen az alábbiakra nyújtanának lehetőséget a helyi és regionális önkormányzatok számára: az országjelentés áttekintése és következtetései és politikai válaszaik megosztása; részvétel a nemzeti reformprogram kidolgozásában; az országspecifikus ajánlások tervezeteinek áttekintése és véleményezése;

- c) az ilyen megállapodások tartalmazzanak továbbá rendelkezéseket a helyi és regionális önkormányzatoknak a nemzeti reformprogramok és az országspecifikus ajánlások megfelelő szakpolitikai intézkedéseinek végrehajtásában való részvételével kapcsolatban is;
- d) a helyi és regionális önkormányzatokat képviselő szervezetek, amelyeket a magatartási kódex végrehajtása kapcsán partnerként jelöltek ki, találkoznak az Európai Bizottsággal országlátogatásai és az európai szemeszter kezdetén folytatott konzultációi során; a helyi és regionális önkormányzatokat képviselő uniós ernyőszervezetek részt vesznek az Európai Bizottsággal folytatott strukturált párbeszédben, hasonlóképpen az esb-partnerek közötti „strukturált párbeszédhez”⁽⁴⁾;
- e) az RB hozzájárul az európai szemeszter területi vonatkozásának nyomon követéséhez azáltal, hogy a szemeszter fő dokumentumairól (éves növekedési jelentés, országjelentések, országspecifikus ajánlások és nemzeti reformprogramok) területi elemzést készít, valamint politikai értékelést végez a szemeszter elején és végén;
- f) az Európai Parlament az európai szemeszter elején és végén készített politikai értékelésben figyelembe veszi a szemeszter területi vonatkozását; továbbá a Parlament együttműködik az RB-vel az európai szemeszter nyomon követésében: e célból az RB-t felkéri, hogy vegyen részt az év eleji parlamentközi héten, valamint egy meghallgatáson, mielőtt a Parlament összehívja az európai szemeszterről szóló végleges értékelését;

IV. A magatartási kódex bevezetése és végrehajtása

21. szorgalmazza, hogy a magatartási kódexet az elfogadása után uniós szinten azonnal, nemzeti szinten pedig két éven belül hajtsák végre, ezzel lehetővé téve a nemzeti és szubnacionális szintű kormányzatok számára, hogy saját helyzetükhöz igazítva vezessék azt be;
22. azt javasolja, hogy az uniós intézmények a jelenleg rendelkezésre álló jogi keretrendszerben minél hamarabb vezessék be a magatartási kódexet egy olyan intézményközi megállapodás segítségével, amelybe az RB-t is bevonják;
23. azt javasolja, hogy az Európai Bizottság előzetesen az EUMSZ 121. cikke alapján tegyen javaslatot az európai szemeszter jogi keretrendszerét meghatározó jogszabály módosítására annak érdekében, hogy jogalapot teremtsen ahhoz, hogy a magatartási kódex a jövőben kötelező erejű lehessen;
24. rámutat, hogy a magatartási kódex végrehajtását megkönnyítené az olyan, már létező struktúrák és tevékenységek használata és javítása, mint a régiók és városok európai hete, a területi párbeszéd újjáélesztése az RB, a régiók és városok képviselői és az uniós intézmények között, valamint az Eurostat vagy a helyi és regionális önkormányzatok révén már elérhető adatok felhasználása;
25. sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy foglalkozzanak az intézményi és igazgatási kapacitás problémájával a kormányzat minden szintjén, különösen a szubnacionális szinten, mert ez akadályozza az országspecifikus ajánlások teljes körű végrehajtását; e célból ismételtlen arra kéri az Európai Bizottságot, hogy bocsásson ki egy egységes stratégiai dokumentumot, amelyben meghatározza az uniós által finanszírozott, kapacitásépítésre irányuló technikai segítségnyújtás minden ágával kapcsolatos iránymutatásokat és koordinációs alapelveket;
26. kéri, hogy fontolják meg olyan intézkedések bevezetését, amelyek arra motiválják a tagállamokat, hogy elfogadják a magatartási kódexet;
27. arra kéri az Európai Bizottságot, a Tanácsot és az Európai Parlamentet, hogy az RB-vel konzultálva kezdjenek el dolgozni a magatartási kódexen, ennek során pedig vegyék figyelembe a fenti struktúrát és lényegi tartalmat, illetve tartsák be a szubszidiaritás és az arányosság elvét.

Kelt Brüsszelben, 2017. május 11-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

⁽⁴⁾ Az 1303/2013/EU rendelet (közös rendelkezésekről szóló rendelet) 5. cikkének (6) bekezdése alapján.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A szociális innováció mint a társadalmi kihívások kezelésének új eszköze

(2017/C 306/06)

Előadó: Marcelle Hendrickx (NL/ALDE), Tilburg tanácsnoka

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

Általános megjegyzések

1. Az RB megállapítja, hogy Európa nagy társadalmi kihívások előtt áll: lakosai bizonytalanok jövőjüket illetően, a munkanélküliség még mindig nagyobb, mint a pénzügyi és gazdasági válság előtt volt, különösen a fiatalok foglalkoztatási rátáját tekintve, egyre jobban megmutatkoznak az éghajlatváltozás következményei, a népesség idősödik, a menekültek, menedékkérők és migránsok érkezése pedig új kérdések elé állítja a helyi és regionális vezetőket.
2. Az RB tagjai úgy látják, hogy a társadalom változóban van. A lakosság ma igényesebb és képzetebb. Ennek megfelelően egyre gyakrabban saját maguk döntenek életükről, javítani szeretnék életszínvonalukat, és nagyobb elkötelezettséget mutatnak a társadalmilag fontos kérdések megoldása iránt. Ugyanakkor helyi és regionális vezetőkként tudatában vagyunk annak, hogy polgáraink érdekei igen különbözőek lehetnek.
3. Emellett pedig a társadalmi kihívások egyre összetettebbek: nem gyömszölhetők szakpolitikai skatulyákba, nem állnak meg a közigazgatási határoknál, és túlmutatnak a kormányzati időszakokon. Azonnali intézkedéseket, valamint hosszú távú szemléletet és kezelést tesznek szükségessé, valamint szemléletváltást az uniós szakpolitikák, többek között a GMU szociális dimenzióját illetően, hogy megszólíthassunk valamennyi polgárt, és erősíthessük az emberek és a tagállamok közötti szolidaritást.
4. Ugyanakkor a helyi és regionális önkormányzatok kevesebb pénzügyi eszközzel rendelkeznek ahhoz, hogy a gyorsan változó társadalomban szembeszálljanak ezekkel az új, összetettebb kihívásokkal. Emiatt az ezen a területen indított fellépéseket objektív, pragmatikus és hatékony módon össze kell hangolni a különféle kormányzati szintek között.
5. Az RB megállapítja a jelenlegi megközelítés és politikai eszközök korlátait az aktuális társadalmi kihívások megoldásainak kidolgozását illetően. Ezek a fejlemények ugyanakkor esélyeket is nyújtanak egy modern, innovatív Európa számára.
6. Az RB a szociális innovációt fontos, a köz-, a magán és a harmadik szféra részvételével működő eszköznek tartja a mai társadalmi kihívások kezelésére és polgáraink életminőségének javítására. A szociális innováció jellemezte projektek nagyobb hatást fejtenek ki a társadalomra és általában a gazdaságra akkor, amikor technológiai támogatás kapcsolódik hozzájuk, ugyanis jobb megoldásokat eredményeznek polgáraink számára.

A szociális innováció jellemzői

7. Az RB egyetért a szociális innováció következő meghatározásával: új ötletek (termékek, szolgáltatások és modellek), amelyek ugyanakkor társadalmi szükségleteknek is eleget tesznek (hatékonyabban, mint más alternatívák), valamint új szociális kapcsolatokat és együttműködési kapcsolatokat teremtenek ⁽¹⁾.
8. A szociális innováció fontos eszközt jelenthet minden társadalmi kihívás esetében, például a fiatalok munkanélkülisége elleni küzdelemben, az idősek ellátásának és önállóságának elősegítésében, a munkaerőpiachoz nehezen hozzáférő emberek integrálásában, valamint a távoli régiók, a különböző demográfiai kihívásokkal szembesülő régiók és a válságban lévő városi területek rehabilitációjában.

⁽¹⁾ Empowering people, driving change: Social innovation in the European Union, BEPA (Európai Szakpolitikai Tanácsadó Iroda) 2011.

9. Az RB szerint a szociális innováció jellemzői egy alulról építkező megközelítés, a megoldások közös keresése az emberekhez közel ⁽²⁾, testreszabott megoldások nyújtása, új szövetségek és együttműködés önkormányzatok, vállalatok, oktatási és képzési intézmények, társadalmi szervezetek és polgári érdekképviseleti szervezetek közt ⁽³⁾.

10. Az alulról építkező kezdeményezések jó példaként az RB szeretné megemlíteni a fogyasztói tanácsokat. A fogyasztói tanács kapcsolattartó pontot hoz létre a szolgáltatásokat ismerő ügyfelekhez. Tevékenységei közé tartozhat a fogyasztói visszajelzések (pl. felhasználói tapasztalatok) gyűjtése, a szolgáltatás- és termékfejlesztés, valamint az új ötletek megfogalmazása és kipróbálása (helyi kezdeményezés alapján). A fogyasztói tanácsok elősegítik a részvételt, és valódi lehetőséget adnak a vásárlói igények érvényesítésére.

11. A szociális innováció a kormányzat számára új munkavégzési módot jelent. A helyi és regionális önkormányzatoktól nyitottságot követel meg a polgároktól, vállalatoktól, oktatási és képzési intézményektől és társadalmi szervezetektől érkező innovációkkal és ötletekkel szemben. Ennek kapcsán fontos megérteni, hogy mostantól számos kérdésre nem csak a kormányzatok adhatnak választ. A nyitottság azonban nem jelent passzív hozzáállást. A szociális innováció elősegítése gyakran vezetői szerepet és koordinációt követel meg a helyi önkormányzatoktól a partnerségek kialakítása, a felek közötti kapcsolat létrehozása, a szociális innovációs ökoszisztémák kialakítása, a lakosság és a helyi közösségek jó kezdeményezéseinek ösztönzése, a rugalmas jogi keretek létrehozása, az ismeretek megosztásáról való gondoskodás és a párbeszéd ösztönzése terén.

12. Joggal állapítja meg az Európai Bizottság, hogy az EU-nak konkrét eredményeket kell tudnia elérni, amelyek eleget tesznek polgáraink szükségleteinek és kívánságainak. Ha a politika és a döntéshozatali folyamat kialakítása során mielőbb támogatjuk és elősegítjük a szociális innovációt, akkor jobb, szélesebb körben elfogadott megoldásokat dolgozhatunk ki.

13. A polgárok támogatása kulcsfontosságú most, amikor a demokratikus intézményeink iránti bizalomra nagy nyomás nehezedik. A szociális innováció a polgárokból és a helyi közösségekből indul ki: a társadalmi szükségletek feltérképezése céljából a polgárokkal folytatott konzultációtól kezdve a megoldások kidolgozásán át egészen a megvalósítás szakaszáig terjed, egy részvételen, egyetértésen és együttes felelősségvállaláson, kölcsönösségen és többszereplős hálózatokon alapuló folyamaton keresztül. Ezt a dimenziót integrálni kell a területi dimenzióval, a lehető legjobban megközelítve az egyének, a családok és a közösségek igényeit

A lehetőségek kihasználása, az akadályok megszüntetése

14. Az RB üdvözlí, hogy az Európai Bizottság elismeri a szociális innováció jelentőségét, különösen a szociális innováció közösségi portáljában és az éves szintű Európai Társadalmi Innovációs Versenyben rejlő lehetőségeket. Az RB hangsúlyozni szeretné, hogy a szociális innováció nem csak a gazdasági növekedésről és a munkahelyteremtésről szól. Fontos, hogy felismerjük és elismerjük, hogy a szociális innováció eszközt jelent, amely különböző politikaterületeken is alkalmazható, többek között a szegénység és a gazdasági kirekesztés elleni küzdelemben, és ezzel javíthatja az EU lakosainak életminőségét.

15. A sikeres szociális innovációs projektek ugyanis biztosítják a komplementaritást a társadalmi befogadás és a szolidaritás megerősítése, valamint a növekedés és a munkahelyteremtés között. Az RB tehát ragaszkodik ahhoz, hogy a szociális innovációt beépítsék a helyi és regionális fejlesztési stratégiákba.

16. A szociális innováció mellett jobb innovációt eredményezhet. A technológiai fejlődés egyre gyorsabb, az olyan tendenciák, mint a digitalizáció és az automatizálás, a városokban és a régiókban alapvető módon alakítják át a munkaerőpiacot és a szélesebb értelemben vett gazdaságot: egyrészt munkahelyek tűnnek el az automatizálás és robotizálás révén, másrészt pedig új munkakörök jelennek meg, az ún. nagy adathalmazok hatással vannak a polgárok személyes adatai védelmének kérdésére, valamint nem mindenki képes ugyanolyan jól követni és kezelni a technológiai újításokat. A szociális innovációk segíthetnek társadalmainak ellenálló képességének növelésében. Az RB szerint az EU-ban mindenhol található jó példák a helyi és regionális önkormányzatok szociális innovációira ⁽⁴⁾.

⁽²⁾ A Régiók Bizottsága véleménye – Az EU szociális beruházási csomagja, CDR1999-2013_00_00_TRA_AC.

⁽³⁾ A Régiók Bizottsága véleménye – A városok integrált megközelítése felé az Európai Unióban, CÖR-2013-06902.

⁽⁴⁾ Ilyen például a Proeftuin Dementie (Demencia kísérleti program) Tilburgben (Hollandia), melynek keretében vállalatok, oktatási és képzési intézmények, ápolók és betegek, illetve a betegek családjai működnek együtt annak érdekében, hogy a betegek hosszabb ideig és jobban élhessenek otthonaikban. Az ennek során alkalmazott technikai innovációkat e különböző csoportokkal együtt fejlesztették ki.

17. Nagy lehetőséget szalasztanánk el, ha ezek a sikeres szociális innovációk helyi szinten maradnának, és nem osztanánk meg őket. Az innovációk gyakran helyi szinten, kis léptékben indulnak, de Európa minden polgára számára értékesek és alkalmazhatók lehetnek. A szociális innovációban rejlő lehetőségek teljes kihasználásához olyan környezetre van szükség, amely lehetővé teszi a növekedést és az innováció elterjedését.

18. Számos példa létezik már a jó gyakorlatra a szociális innováció terén, melyek a veszélyes helyzetben lévő nőknek és kiskorúaknak segítenek. Ezeket a jó gyakorlatokat el kell ismerni, hogy egész Európában kiterjedhessenek az ilyen helyzetben lévő emberekre, valamint szükség esetén lehetővé kell tenni a strukturális alapok révén történő finanszírozásukat.

19. A szociális innovációban rejlő lehetőségek teljes kihasználásához egyszerűsíteni és csökkenteni kell a kohéziós politika adminisztrációs terheit. A szabályozási keret jelenlegi bonyolultsága és terjedelme elriasztja a kérelmezőket. Az RB már több alkalommal kérte az uniós intézményeket a kohéziós politikára vonatkozó jogszabálysomag tényleges egyszerűsítésére⁽⁵⁾.

20. Az európai kohéziós politika megnehezíti a szociális innováció eszközként való felhasználását. A kisméretű projektek, kisméretű és nem hagyományos partnerek, valamint az a tény, hogy a szociális innovációt nem mindig határozzák meg kritériumként az európai alapokra irányuló kérelmek esetében, akadályozza a szociális innovációval kapcsolatos projektek uniós finanszírozását.

21. Ezért nem minden európai alap és program megfelelő a szociális innováció számára. A technológiai innovációkhoz hasonlóan a szociális innovációk esetében is mozgástérre van szükség a kísérletezéshez, és el kell tudni fogadni a sikertelen innovációkat.

22. Az RB rámutat, hogy a szociális innováció többek között a szociális gazdaságnak köszönhetően sikeresen továbbvihető. Emlékeztet ennek kapcsán arra, hogy azáltal, hogy a közösséget alkotó egyének közötti együttműködésen és polgári szerepvállaláson alapulnak, a szociális gazdaság kezdeményezései a működési helyükkel való összhangnak és kötődésnek köszönhetően hozzájárulnak a társadalmi, gazdasági és területi kohézió, valamint a bizalom növeléséhez az egész EU-ban. Létfonosságú ezért, hogy a szociális gazdaságot oly módon is támogassák, hogy a különféle finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés javítása révén felszabadítják a szociális gazdaságban rejlő lehetőségeket, és megfelelő helyi, regionális, nemzeti és uniós szintű finanszírozási eszközöket mozgósítanak⁽⁶⁾.

Innováció és szociális innováció

23. Az RB hangsúlyozza, hogy az Európai Unió számára fontos az innováció, hogy polgáraink a legjobb oktatást kapják, elegendő munkahely álljon rendelkezésre, meg tudjunk birkózni a jelenlegi társadalmi kihívásokkal, valamint megőrizzük a jólétet és a magas szintű életminőséget. Ennek keretében az RB hangsúlyozza az „Innovatív Unió” kezdeményezés jelentőségét ahhoz, hogy az EU innovációbarátabbá váljon, aminek révén a jó ötleteket gyorsabban lehet termékekre és szolgáltatásokra váltani.

24. Az RB üdvözlöi, hogy az Európai Bizottság különféle erőfeszítéseket tesz a szociális innováció előmozdítása érdekében a foglalkoztatás és a szociális innováció európai programja (EaSI), az együttműködésen alapuló gazdasági modellek, a Horizont 2020, a kulturális érzékenységet támogató platformok és a kkv-eszköz programjai terén.

25. Az RB azonban úgy véli, hogy – bár az EaSi program többek között a tartós munkanélküliség, valamint a szegénység és a kirekesztés elleni küzdelemre irányul – még nincsenek európai szinten olyan mechanizmusok, amelyek hatékony módon választ tudnak adni ezekre a közös problémákra.

26. Ezen erőfeszítések ellenére az RB úgy véli, hogy az Európa 2020 stratégia esetében a hangsúly túlságosan egyoldalúan az innováció technológiai oldalára helyeződik, a szociális oldal pedig nem eléggé kerül előtérbe. Az RB hangsúlyozza, hogy a szociális innovációnak és a technológiai innovációnak ki kell egészíteniük egymást, valamint hogy ennek a kiegészítő jellegnek az ösztönzése révén érhetünk el olyan eredményeket, amelyek hatással vannak a társadalomra.

⁽⁵⁾ Ld. többek között: a Régiók Bizottsága véleménye: Az európai strukturális és beruházási alapok egyszerűsítése a helyi és regionális önkormányzatok szempontjából (COR-2016-00008).

⁽⁶⁾ „A szociális gazdaság szerepe a gazdasági fellendülés beindításában és a munkanélküliség elleni küzdelemben” c. RB-velemény (COR-2015-01691).

Az Európai Unió szerepe és ajánlások

27. A jelenlegi társadalmi kihívások határokon átnyúló jellegűek, és gyakran az európai helyi és regionális önkormányzatoknál jelentkeznek. A szociális innováció fontos szerepet játszhat a szociális, gazdasági és területi kohézió létrehozásában. Ehhez kívánatos, hogy az EU ezt előmozdító, megkönnyítő és összekötő szerepet töltsön be.

28. Az RB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy politikája kidolgozása során nyomatékosan vegye figyelembe a helyi és regionális szintű megvalósíthatóságot, mégpedig az uniós városfejlesztési menetrend végrehajtásával összhangban, melynek során az Európai Bizottság, a tagállamok és a városok helyi szinten feltérképezik az uniós politika és szabályozás végrehajthatóságát. Ez a szociális innovációs projektek esetén még fontosabb, azokat ugyanis gyakran helyi és regionális önkormányzatok támogatják a teljes innovációs folyamat során (kialakulás, kísérletezés, elterjesztés és értékelés).

29. Az RB kéri, hogy az Európai Bizottság ismerje el a szociális innovációt olyan eszközként, amelynek segítségével igen különböző társadalmi kihívásokat lehet kezelni és javítani lehet a lakosok életminőségét.

30. Az Európai Bizottságnak vezető szerepet kell vállalnia a szociális innováció további fejlesztésében, az ismeretek megosztásában és a jó példák terjesztésében, illetve például a szociális gazdaság szereplői részéről garantálnia kell olyan politikák elfogadását, többek között az egészségügy, a szociális ellátás, a lakhatás és az aktív munkakeresés területén, amelyek ösztönzik a szociális innovációt a különféle kormányzati szintek között, valamint egy valódi európai szociális innovációs közösség létrehozását.

31. Az RB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy számolja fel az említett akadályokat, a szociális innovációt kritériumként határozza meg az európai finanszírozás iránti kérelmek esetében, valamint az alapokat és programokat nyissa meg a nem hagyományos intézmények és csoportosulások előtt is, és tegyen lehetővé egy olyan kísérletezési mozgásteret, amelynek keretében egy kísérlet kudarcát is el lehet fogadni.

32. Az RB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy érthető mutatókat alkalmazó nyomonkövetési és hatásértékelési mechanizmust a szociális innováció folyamatainak az egyes tagállamokban történő fejlődésére irányulóan, különösen a szociális gazdaság vonatkozásában. Így mérhetővé válnak a szociális innováció eredményei, valamint megállapítható a szociális innováció hatása, továbbá terjeszthetők ezek az információk és a sikertörténetek. Ez egyszerűbbé teszi a pénzügyi eszközök megszerzését.

33. A szociális innovációban rejlő összes lehetőség kihasználása érdekében az RB saját maga is fontos szerepet vállal. Arra kéri tagjait, hogy helyi szinten kísérletezzenek a szociális innovációval, bevonva más önkormányzatokat, vállalatokat, képzési intézményeket és a lakosságot, valamint megosztva egymással a tapasztalatokat.

34. Az RB hangsúlyozza a szociális záradékok jelentőségét a közbeszerzési pályázatok értékelésében, és felkéri az Európai Bizottságot annak ellenőrzésére, hogy ezeket a tagállamok megfelelően átültetik és végrehajjtják-e. Ezenkívül rugalmasságot kér a jelenlegi állami támogatási szabályok kapcsán a szociális innováció előmozdítása érdekében. Javasolja továbbá, hogy vizsgálják meg, milyen lehetőségek rejlenek a tagi tőkén és a részvételen alapuló innovációban a már létező szociális innovációs és szociális beruházási programok számára, amelyek általában befektetővezérelt modelleken alapulnak.

Kelt Brüsszelben, 2017. május 11-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A biogazdaság helyi és regionális dimenziója és a régiók és városok szerepe

(2017/C 306/07)

Előadó: Katrin Budde (DE/PES), Szász-Anhalt tartományi gyűlésének tagja

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

A legfontosabb üzenetek

1. üdvözli az Európai Bizottság, a tagállamok és régiók arra irányuló eddigi erőfeszítéseit, hogy a biogazdaságot regionális szinten a fenntartható természetierőforrás-, ezen belül talaj-, illetve belvív- és tengervíz-gazdálkodás révén támogassák, és amellet száll síkra, hogy fokozzák ezeket az erőfeszítéseket;
2. a biogazdaság kiépítésében főként az EU vidéki területein és alkalmas erdőterületein lát rendkívül nagy fejlődési potenciált a növekedés és a foglalkoztatás számára, és utal arra, hogy ezeket a lehetőségeket csak akkor lehet kiaknázni, ha a regionális és helyi szereplők helyi szinten szorosan együttműködnek, és közös célokat tűznek ki;
3. javasolja ezért, hogy a biogazdaságra vonatkozó stratégia és cselekvési terv jövőbeli aktualizálásakor azt állítsák a középpontba, hogy miként lehetne a biogazdaságban – ezen belül a biotechnológiában és a biomasszában – rejlő lehetőségeket és előnyöket mind a városi, mind a vidéki területeken a helyi és regionális fejlődés szolgálatába állítani;
4. meggyőződése, hogy a többszintű kormányzás tekintetében több szinergiára van szükség az európai, nemzeti, regionális és helyi biogazdasági kezdeményezések között, hogy megteremthessük az optimális feltételeket a biogazdaság fejlődése szempontjából Európában;
5. mindenekelőtt azt szorgalmazza, hogy az intelligens szakosodás olyan regionális stratégiáit részesítsék előnyben, amelyek a biogazdaságra összpontosítanak, és ezt vegyék figyelembe a biogazdasági stratégia felülvizsgálata során is;
6. a minőségi jogalkotással kapcsolatos kezdeményezésre való tekintettel a biogazdaság kiépítésére vonatkozó, jelenleg hatályos jogi keret felülvizsgálatát sürgeti, hogy így adott esetben az uniós jogszabályokban fellelhető, beruházást gátló akadályokat is fel lehessen számolni;
7. támogatja, hogy az Európai Bizottság, a tagállamok és az európai régiók proaktív kommunikációs stratégiákat alkalmazzanak annak érdekében, hogy a régiókban nagyobb figyelem irányuljon a biogazdaságban rejlő lehetőségekre, ebben a kontextusban javasolja, hogy használják a „biorégió” és „biotelepülés” kifejezést azoknak a vidéki területeknek, városoknak és régióknak a megnevezésére, amelyek különös hangsúlyt helyeznek a biogazdaság kiépítésére;
8. amellet száll síkra, hogy a biogazdaság ösztönzésére irányuló kezdeményezéseket szorosan kapcsolják össze a fenntartható körforgásos gazdaság helyi és regionális szintű fejlesztésével, és azt kéri, hogy – részben a különböző biogazdasági ágazatokban, és ezen belül az agrár-élelmiszeriparban működő saját regionális kutatóközpontjaik közvetlen finanszírozása révén – támogassák azokat a biorégiókat és biotelepüléseket, valamint vállalkozásokat és társulásokat, amelyek helyi biológiai erőforrásaikat új értékláncok létrehozásának céljából hasznosítják;
9. javasolja az EU és a tagállamok támogatási politikájának olyan irányba történő átalakítását, hogy a helyi szintű, meglévő problémák és kihívások megoldása kerüljön előtérbe, és ajánlja, hogy az EU úgy határozza meg a biogazdaság ösztönzésének feltételeit, hogy azok a regionális körülményekre szabott megoldásokat is támogathassák, figyelembe véve a szigetek és a távoli területek sajátos problémáit;

10. hangsúlyozza, hogy a biogazdaságba történő beruházások bővítése csak akkor valósítható meg, ha javul a legfontosabb uniós finanszírozási eszközökhöz (például ESBA, esb-alapok, Horizont 2020 és COSME) való hozzáférés;
11. a biogazdaság fejlesztésére irányuló integrált stratégiának való megfelelés érdekében (a a K+F+i és a beruházások ösztönzése, garanciák) új összekapcsolódási lehetőségek létrehozását javasolja a különféle uniós támogatási programok között;
12. szorgalmazza, hogy könnyítsék meg a régiók érdekeinek érvényesítését a Bioalapú Iparágak Közös Vállalkozásánál a biogazdaságba történő beruházások ösztönzésével kapcsolatos intézkedések koherenciájának javítása, az itt jelentkező szinergiák optimális hasznosítása és az erre vonatkozó bevált gyakorlatok cseréje érdekében;
13. sürgeti az Európai Beruházási Bankot, hogy aknázza ki az ESBA 2.0 keretében a biogazdaság finanszírozására teremtett lehetőségeket, és proaktívan keresse a kapcsolatot a biorégiókkal és biotelepülésekkel;
14. amellet foglal állást, hogy a Horizont 2020, az INTERREG és egyéb programok segítségével továbbra is támogassák a biorégiók és biotelepülések közötti együttműködés és teljesítmény-összehasonlításra alapuló tanulás ösztönzését; és javasolja ebben az összefüggésben, hogy az együttműködés jogi eszközeként használják az európai területi együttműködési csoportosulás eszközeit is;
15. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a következő támogatási időszak kezdete előtt kellő időben tegyen intézkedéseket annak támogatása érdekében, hogy az európai biorégiók operatív programjaira vonatkozó megfelelő intézkedések és tartalmi egyeztetések révén az uniós forrásokat összehangoltan használják fel elsősorban az agrárpolitika, ezen belül az agrár-élelmiszeripari és erdészeti ágazat, valamint a kohéziós politika területén;
16. ajánlja, hogy dolgozzanak ki javaslatokat releváns, keresletorientált ösztönző rendszerek korlátozott időtartamra szóló bevezetésére a bioalapú termékek tekintetében, hogy ellensúlyozzák az e termékek piaci bevezetésének kezdeti, magasabb költségeit; ebben a tekintetben kéri a tagállamokat és az uniós régiókat, hogy a közbeszerzés keretében részesítsék előnyben a bioalapú anyagokat;
17. meggyőződése, hogy az európai régiókban rejlő komoly biogazdasági potenciál jobban kiaknázható, ha a városok és régiók, valamint régióközi szövetségeik nagyobb súlyt kapnak az érdekelt felek biogazdasági vitafórumában, ezért azt javasolja, hogy évente egyszer és mindig Európa egy másik biorégiójában vagy biotelepülésén rendezzék meg a „biorégiók és biotelepülések európai fórumát”, amelyen a tagállamok, a Régiók Európai Bizottsága és az Európai Parlament képviselőinek is részt kellene venniük;
18. hangsúlyozza, hogy a biogazdaság kiépítéséhez fontos, hogy kiigazítsuk a tagállami oktatási rendszereket, és jó volna, ha a képzési kínálat, a szakmai továbbképzés és képesítések, valamint a felsőoktatási képzések is lehetővé tudnák tenni, hogy az emberek alkalmazkodjanak a megváltozott készségigényekhez; ezért azt ajánlja, hogy a szóban forgó követelményeket az európai oktatási menetrendben is vegyék figyelembe;
19. emlékeztet arra, hogy a biogazdaság lehetőséget jelent az egészségügyi ágazat számára is, mivel a fejlett vizsgálati és kutatási technológiáknak köszönhetően ma már lehetővé vált olyan komplex természetes anyagokon alapuló innovatív terápiás készítmények kifejlesztése, amelyek biztató eredményeket hoznak, és az ökoszisztéma számára is előnyösek; A minőségi és funkcionális élelmiszerek termelése is hozzájárul a lakosság egészségének javításához;
20. javasolja, hogy a biogazdaság fejlesztését a következő kutatási keretprogramban, valamint a közös agrárpolitika és a jövőbeli kohéziós politika kialakításakor az eddiginél jobban vegyék figyelembe, és méltassák azt a hozzájárulást, amelyet a biogazdaság nyújt a területi kohézió biztosításához az EU-ban;

21. úgy véli, hogy egy átfogó területi hatásvizsgálat kulcsfontosságú eleme a biogazdasági cselekvési terv felülvizsgálatának, és hogy a következő cselekvési terv keretében elért előrelépéseket egy végrehajtási jelentés formájában rendszeresen felül kellene vizsgálni;

A biogazdaságban rejlő lehetőségek

22. úgy véli, hogy tekintettel az olyan globális kihívásokra, mint a népességnövekedés, az erőforrások kimerülése vagy szűkössé válása és az éghajlatváltozás, új utakat kell feltárni annak érdekében, hogy a jövőben is biztosítsuk a fenntartható növekedést, valamint az emberiség és Európa, illetve régiói versenyképessége számára létfontosságú erőforrások hatékony felhasználását. A környezetvédelmi szempontból megfelelő mezőgazdasági gyakorlatok e téren jelentős szerepet töltenek be. A Régiók Európai Bizottságának (RB) meggyőződése, hogy egy, a környezetet teljes mértékben tiszteletben tartó, tudásalapú biogazdaság ehhez fontos hozzájárulást tehet. A biogazdaság a jövő egyik kulcsfontosságú témája, melynek különleges lehetőségei többek között a környezeti fenntarthatóságnak a fosszilis tüzelőanyagoktól való függetlenség ösztönzése révén történő elősegítésében és az éghajlatváltozás hatásainak szén-dioxid-semlegesség révén történő leküzdésében rejlenek. A biológiai erőforrásokat hasznosító, fenntartható módon előállított termékek és szolgáltatások egyesíteni tudják a fenntartható fejlődés három aspektusát, vagyis a gazdasági növekedést, a társadalmi fejlődést és a környezetvédelmet;

23. nem tagadja, hogy a biotechnológiai eljárások alkalmazása kockázatokat is rejthet. Így például a biomassza bioalapú termékek kiindulási pontjaként történő hasznosítása konkurenciát teremthet a termőföld és víz hasznosításának (az ún. „élelmiszer vagy üzemanyag” vita). Éppen ezért van szükség a nyersanyagok fenntartható, pazarlásmentes és sokoldalú hasznosítására. A biomassza lépcsőzetes rendszerben történő, többszöri és lehető leggyakoribb, intelligens, anyagi felhasználása hozzájárulhat ehhez a célkitűzéshez. Ezt a megközelítést figyelembe kellene venni a biogazdaság támogatására vonatkozó további stratégiai iránymutatások kidolgozásakor is. A biotechnológia alkalmazása a biológiai sokféleség csökkenésére is kihathat, többek között a GMO-k használata miatt. Ezért minden projektnél szigorúan be kell tartani az elővigyázatosság elvét, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 191. cikkében megfogalmazott uniós rendelkezéseknek megfelelően;

24. megállapítja, hogy a bioalapú termékek lehető legnagyobb mértékű, a lehető legtöbb területen történő használata javára szolgál a munkahelyek új, fenntartható piacokon való biztosításának és létrehozásának is, különösen az eddig hátrányos helyzetben lévő, kevésbé iparosodott régiókban, valamint a vidéki, hegyvidéki és part menti régiókban. A bioalapú vegyészeti és a biotechnológiai gyógyszeripar csúcstechnológiát képviselő elemei nemcsak az egykori vagy a súlyos válságban lévő ipari telephelyek újjáéledését eredményezhetik, hanem az emberek egészsége és életminősége számára is előnyösek lehetnek. Így a biogazdaság társadalmi vetületet is kap, mivel hajtóerőként és esélyként szolgálhat a helyi és regionális szerkezetváltás számára;

25. azt a célt tűzi ki, hogy a következő évtizedben jelentősen növeljék az innovatív bioalapú ágazatok bruttó hazai termékhez viszonyított arányát, és meggyőződése, hogy ez a cél csak a régiók közreműködésével valósítható meg;

26. megállapítja, hogy a biogazdaság kiépítéséhez nemcsak a regionális feltételek (természetes erőforrások előfordulása, a gazdasági hasznosítás foka, értékláncok létrehozása, innovatív környezet megléte), hanem a helyi szereplők stratégiai döntései is alapvető fontosságúak. Ez azt jelenti, hogy konkrétan az alábbiakban felsorolt területeken lehetőségek adódnak a biogazdaság továbbfejlesztésének befolyásolására, amelyeket ki is kellene használni: tudomány, technológia, elsődleges termelés és ipari infrastruktúra, kereslet és ösztönző rendszerek, fogyasztói szokások és tudatosság, kultúra, politika és törvények;

A biogazdaság fejlesztésének útjában álló akadályok

27. üdvözli, hogy számos uniós régióban erőfeszítések történnek a biogazdaság kiépítése érdekében, ugyanakkor utal arra, hogy a biogazdaság kiépítését illetően nagy fejlődésbeli különbségek vannak a régiók között, és itt még komoly fejlődési potenciált lát. Az uniós régiókban már arról is nagyon eltérőek a vélemények, hogy mit értsünk biotechnológia alatt. Az RB ezért úgy véli, hogy megfelelő kommunikációs stratégiákra van szükség ahhoz, hogy tájékoztatást tudjunk nyújtani a biogazdaságban rejlő lehetőségekről és megfelelő tudatosságot alakítsunk ki. Az RB arra kéri az Európai Bizottságot, valamint a tagállamokat és az uniós régiókat is, hogy ennek megfelelően lépjenek fel aktívan, illetve fokozzák erőfeszítéseiket. Olyan nyílt és átlátható vitára van szükség a biogazdaság céljairól, kihívásairól és megvalósításának lehetőségeiről, valamint arról, hogy mellőzése milyen negatív vagy káros hatással jár, amelyet az összes helyi szereplő bevonásával folytatnak. A lakosságot is tájékoztatni kell a biogazdaságról, és – a biotechnológiától eltérően – e téren lehetőséget kell biztosítani az aktív részvétellel;

28. a következő területeken lát a biogazdaság fejlesztésének útjában álló akadályokat: a piacok alakulásának és a technológiai fejlődésnek a bizonytalansága, a projektek ehhez kapcsolódó magas kockázati szintje és az infrastruktúra felépítésének hosszú megtérülési időszakai, magas költségek a kutatás és fejlesztés területén, a bioalapú termékek magasabb költségei, amelyek a fenntarthatóság ellenére is nehezen közvetíthetők a végfelhasználók felé, sok különböző szereplő (termelők, politika, tudomány), jogi keretfeltételek, valamint egy olyan hosszú távú stratégia hiánya, amely támogatni tudná az azt elősegíteni képes környezet kialakítását és bevezetésének valamennyi szakaszát, hogy korlátozni lehessen az ágazat magas üzleti kockázatát;

Beruházások és finanszírozás

29. üdvözli, hogy a „Horizont 2020” program keretéből 3,85 milliárd eurót különítettek el a biogazdasági kutatásba és fejlesztésbe történő beruházás céljaira, és hogy elhatározták a Bioalapú Iparágak Közös Vállalkozásának létrehozását, az ESBA 2.0.-finanszírozást pedig a biogazdaság szempontjából releváns projektekre is kiterjesztették;

30. hangsúlyozza, hogy további beruházásokra van szükség egy bioalapú gazdaság létrehozása és kiépítése érdekében, és úgy véli, hogy a komplementaritások és szinergiák hasznosításával meg kell könnyíteni a hozzáférést a különböző meglévő finanszírozási eszközökhöz (esb-alapok, ESBA, Horizont 2020, KAP); új és hatékonyabb összekapcsolódási lehetőségek létrehozását javasolja az uniós támogatási programok között (az innováció és a beruházások ösztönzése, garanciák) annak érdekében, hogy csökkentsék a magánbefektetők kockázatait, a kis és középvállalkozásokat (kkv-k) pedig segítsék a bioalapú termékek piaci bevezetésében;

31. amellet szál síkra, hogy jobb támogatási lehetőségeket teremtsenek, és elegendő kockázati és innovációs tőkét biztosítanak a sorozatgyártás piacépes megoldásainak kidolgozásához annak érdekében, hogy csökkentsék azt a különleges gazdasági kockázatot, amely a kkv-kat fenyegeti elsősorban a piacra lépés és az értékesítés szakaszában;

32. utal arra, hogy a biogazdaság kiépítésének regionális feltételei nagyon eltérők, és az Európai Bizottságtól javaslatokat kér arra vonatkozóan, hogy a regionális megközelítéseket hogyan lehetne kellő időben bevonni a támogatási lehetőségek kialakítására vonatkozó politikai tervezésbe. A cél, hogy eljárásokat találjunk a támogatási lehetőségek oly módon történő alakítására, hogy azok a különböző regionális feltételek mellett is sikeresen alkalmazhatók, és a nemzeti, regionális és helyi támogatási programokkal hatékonyabban összekapcsolhatók legyenek, illetve le tudják küzdeni a szigetjelleghez és a távoli fekvéshez kapcsolódó földrajzi kihívásokat;

33. kéri, hogy vizsgálják meg, hogy milyen keresletoldalú támogatásokat lehet bevezetni a biogazdaság és milyen keresletoldalú eszközöket a bioalapú termékek számára; úgy véli, hogy a bioalapú termékekre vonatkozó piacösztönző programok hozzájárulhatnak ahhoz, hogy részben ellensúlyozzák a fogyasztót sújtó költséghátrányokat, és így hosszú távon támogassák a bioalapú, fenntartható termékek hatékonyabb piaci hozzáférését;

A régiók és regionális szereplők támogatása, jogalkotás

34. hangsúlyozza, hogy a régiók és települések különleges és egyre fontosabbá váló szerepet töltenek be a biogazdaság kiépítésében, mivel a helyi szinten előforduló bioalapú nyersanyagok a biogazdasági értékláncok kiindulási pontját képezik;

35. utal arra, hogy az uniós régióknak nagyobb támogatásra van szükségük regionális biogazdasági stratégiáik kidolgozásában és végrehajtásában, és üdvözli ebben az összefüggésben az olyan kezdeményezéseket, mint például a „fenntartható vegyi anyagok európai támogatási szolgáltatását”, javasolja, hogy az ilyen kezdeményezéseket a biogazdaság területén belül egyéb gazdasági ágazatokra (pl. gyógyszeripar, gépjárműipar, építőipar, energiaágazat, gép-és berendezésgyártás, biotechnológia, agrár-élelmiszeripar és erdészet, információs és kommunikációs technológia) is terjesszék ki;

36. javasolja, hogy a falvak, városok és régiók, valamint ezek régióközi szövetségei nagyobb hangsúlyt kapjanak a bevált gyakorlatok feltérképezésében és a teljesítmény-összehasonlításon alapuló tanulás hatásainak biogazdasági régiók közötti megvalósításában; továbbá olyan intézkedések bevezetése mellett érvel, melyek alkalmasak arra, hogy a települések – többek között az általuk szervezett tevékenységek keretében – megerősítsék szerepüket a biogazdaság fejlesztésében; Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a biogazdasági folyamatok gyakran helyi szinten, kisléptékben indulnak el, ezért nagyon fontos ezeknek a kezdeményezéseknek a támogatása;

37. hangsúlyozza, hogy az olyan régióközi hálózatok, mint pl. az európai biogazdasági klaszter 3BI, az Élkezdeményezés vagy az Európai Vegyipari Régiók Hálózata (ECRN) és más, a mezőgazdasággal és a vidéki területekkel kapcsolatos hálózatok (pl. az Euromontana, az AREPO, az ERIAFF stb.), jelentősen hozzájárulnak a biogazdaság kiépítéséhez. Fontos mechanizmusait jelentik a stratégiák kidolgozásának és az ismeretátadás helyi és regionális szintű koordinálásának. Emellett gyakran közvetítő kapocsként is szolgálnak a helyi, regionális, nemzeti és az uniós szint között;

38. támogatja az olyan kezdeményezéseket, mint például a lódzi Biorégiók Nyilatkozata ⁽¹⁾ (amelyet a közép- és kelet-európai régiók, valamint a vállalati, felsőoktatási és tudományos szféra, a nem kormányzati szervezetek és a gazdálkodók érintett szereplői írtak alá a 2016-ban, Łódźban tartott Európai Biogazdasági Kongresszuson), és üdvözli a biorégiók régióközi összefonódásának megerősödését a határokon átnyúló értékláncok mentén és a makroregionális együttműködés keretében;

39. meggyőződése, hogy a bioalapú gazdaság kiépítéséhez olyan holisztikus megközelítésre van szükség, amely egyesíti a különböző szakpolitikai területeket, és nagyobb mértékben támogatni kellene a globális potenciállal rendelkező klasztereket, a hálózatokat és az egyéb platformokat a tudásátadás és a párbeszéd értékláncok mentén történő koordinálása érdekében;

40. úgy látja, hogy a biogazdaság támogatása érdekében továbbra is égető szükség van a különböző politikai és állami szintek hatékonyabb összehangolására, különös tekintettel a jogi keretfeltételekre. A 28 tagállam jelenleg különböző jogszabályokat alkalmaz a biogazdasági értékláncok kiindulópontját képező biomassza-hasznosításra. Hasonlóképpen számos biogazdasági végtermék eltérően kezelnek az egyes uniós tagállamokban. Az RB nézete szerint a szubszidiaritás és az arányosság elvével összhangban a jogalkotás harmonizációjára és egyszerűsítésére van szükség;

Kutatás és fejlesztés, képzés

41. hangsúlyozza, hogy a biogazdaság kiépítése szempontjából döntő fontosságú a biomassza fenntartható hasznosítására vonatkozó tudásbázis terjesztése, mivel ez képezi a biogazdasági értéklánc kiindulópontját. A kutatás erősítése, az új termékek fejlesztése és piaci bevezetésük egy hosszú távú folyamatot jelentenek, amely sok személyi és pénzügyi erőforrást leköt;

42. javasolja, hogy erősítsék tovább a kutatási hálózatok támogatását és az egyes értékláncok különféle szereplői, például a felsőoktatási intézmények és egyetemeken kívül álló kutatóintézetek közötti együttműködést, és szorosabban kapcsolják össze a tudomány, a termelés és gazdaság területeiben rejlő lehetőségeket. Különösen meg kell erősíteni az innováció eredményeit piacra juttató nemzeti és regionális klasztereket, mégpedig a termelők, kutatók, vállalkozók, beruházók és politikai döntéshozók közötti interaktív, szinergiákon alapuló hálózat kialakítása révén;

43. támogatja, hogy készítsenek átfogó áttekintést a jelenlegi, biogazdaság szempontjából releváns kezdeményezésekről. Egyre jobban kell ösztönözni az adott szektor kísérleti, demonstrációs és termelési létesítményeinek finanszírozását az EU régióiban alacsony szén-dioxid-kibocsátású termelési és ipari folyamatok fejlesztése, a tapasztalatcsere és a know-how előmozdítása érdekében. E stratégia célja, hogy elkerülhetőek legyenek az átfedések, illetve gazdaságosabbá váljon a folyamatok és termékek fejlesztése;

44. utal arra, hogy a biogazdaság kiépítéséhez kapcsolódóan a képzés szerkezete is megváltozott, a képzés magasabb fokú interdiszciplinaritására van szükség, és a tantervek kialakításakor jobban figyelembe kell venni bizonyos új képzési programokat.

Kelt Brüsszelben, 2017. május 11-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ https://media.wix.com/ugd/32bd65_afadb83292a0452fa58289575d1e5eaf.pdf

A Régiók Európai Bizottsága véleménye a következőkről: Az egészség a városokban mint közjó

(2017/C 306/08)

Előadó: Roberto Pella (IT/EPP), Valdenigo polgármestere**POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

Általános megjegyzések

1. egyetért azzal, hogy az egészség fogalma a társadalom jólétének nélkülözhetetlen eleme, amely az Egészségügyi Világszervezet (WHO) meghatározása szerint nem egyszerűen a fizikai fennmaradásra vagy a betegségek hiányára vonatkozik, hanem magában foglalja a pszichológiai szempontokat, a természeti, környezeti, éghajlati és lakhatási feltételeket, a munkát, a gazdasági, társadalmi és kulturális életet;
2. hangsúlyozza, hogy a városok az urbanizáció miatt fontos szerepet játszanak az egészség fejlesztése terén, mivel a világ lakosságának 70 %-a városokban él;
3. megismétli, hogy az uniós intézkedések, finanszírozási rendszerek és prioritások gyakran a nagyvárosokra irányulnak, és több figyelmet kellene fordítani a kis- és közepes méretű, 5 000–100 000 lakosú városok fontos halmozott hatására, valamint lehetőségeik tárházára a lakosság egészségi állapotának javítására irányuló szabályok kidolgozására és végrehajtására vonatkozóan. Ilyen városokban él ugyanis az uniós népesség több mint fele ⁽¹⁾;
4. kiemeli, hogy az „egészséges város” kifejezés – a WHO meghatározása szerint – olyan közösséget jelent, amely tudatában van az egészség mint közjó fontosságának, valamint képes ösztönözni és végrehajtani a jóléti segítségnyújtás jelenlegi formáinak védelmére és javítására szolgáló egyértelmű politikákat, csakúgy mint a megelőzést szolgáló politikákat, melyek révén növeli az ellenálló képességet és az egészségben eltöltött várható élettartamot, illetve csökkenti a fogyatékoság kockázatát, előmozdítva egyúttal a fenntartható fejlesztési célokat is;
5. megjegyzi, hogy bár az uniós városfejlesztési menetrend végrehajtását célzó 2016-os Amszterdami Paktum által elindított 12 partnerség közül több is kapcsolódik az egészséghez, egyelőre még nem szenteltek külön tematikus partnerséget az egészség kérdésének; sajnálja továbbá, hogy az uniós városfejlesztési menetrend nem írja elő a különböző igazgatási szervek közötti horizontális együttműködést az egészségügyi hatások értékelésének korai szakaszában. Ennélfogva az egészség, az egészséghatás-értékelés és az egészségfejlesztés fogalom meghatározásának beépítését sürgeti az uniós városfejlesztési menetrendbe, kiemelve annak egészségre gyakorolt hatását;
6. megjegyzi, hogy a közegészségügy nemzeti hatáskörbe tartozik, és az EU szerepe mindenekelőtt abban áll, hogy kiegészítse a tagállami szakpolitikákat oly módon, hogy a kormányoknak segít a közös célok és a méretgazdaságosság elérésében;
7. szükségesnek tartja, hogy megvizsgálják és elemezzék az egészséget meghatározó tényezőket, különös tekintettel a városban élők egészségére, illetve értékeljék a várható élettartam növekedéséből fakadó lehetőségeket és kihívásokat;
8. szükségesnek tartja a jóléti mechanizmusok felülvizsgálatát a különböző népességcsoportok eltérő szükségleteire és körülményeire vonatkozó adatok alapján, amelyek az idősebb korosztályok bővülését mutatják, párhuzamosan a várható élettartam és az egyes társadalmi csoportok közötti egyenlőtlenségek növekedésével, valamint a migrációval, amely a szociális és egészségügyi szolgáltatások szempontjából további kihívásokat jelent;
9. a helyi és a regionális önkormányzatokat egy olyan többszintű méltányossági és együttműködésen alapuló irányítási hálózat kezeseinek tartja, amelynek keretében intézmények, vállalkozások, civil társadalmi szervezetek és polgárok mind hozzájárulhatnak egy kollektív, méltányos és harmonikus városfejlesztési projekt meghatározásához;

⁽¹⁾ CDR 7987/2013.

10. megállapítja, hogy lehetőség van arra, hogy hatékony eszközöket javasoljanak és alkalmazzanak az „Egészség a városokban” mint közös megvalósításához a következő kiemelt politikai cselekvési területeken:

- várostervezés,
- mobilitás és közlekedés,
- környezet és egészséges táplálkozás,
- sport, testmozgás és oktatás,
- kormányzás;

Várostervezés

11. sürgeti az egészség szempontjának és fogalom meghatározásának beépítését az uniós városfejlesztési menetrendbe, megkezdve ezáltal egy olyan új, közös tervezési kultúra kialakítását, amely hozzájárulhat ahhoz, hogy a területrendezés keretében fejlesszék az egészséget, és az egészségre kedvező környezetet teremtsenek;

12. arra invitálja a helyi önkormányzatokat, hogy használják ki az „Innovatív városfejlesztési tevékenységek” kezdeményezést, melyet az Európai Bizottság indított útjára és látott el egy összesen 372 millió eurós ERFA-kerettel a 2014–2020-as időszakra. A kezdeményezés (amely egyébként a kiemelt területek között nem említi külön az „egészség” kérdését) azért indult, hogy forrásokat biztosítson a városi területek számára a városi problémák új és ki nem próbált megoldási lehetőségeinek tesztelésére, illetve olyan innovatív tevékenységek figyelembevételére, melyek a városokra jellemző egészségügyi kihívások közül is kezelni tudnak néhányat;

13. ösztönzi olyan intézkedések végrehajtását, melyek a szegény vagy hátrányos helyzetű kerületek szociális-egészségügyi integrációját, valamint szociális, gazdasági és környezeti körülményeik javítását célozzák;

14. felhívja a figyelmet a leggyengébb csoportok – különösen az anyák és gyermekek –, illetve az egészségi állapotuk – mentális egészségi problémák, betegség és fogyatékoság – miatt kockázatoknak kitett csoportok jólétének védelmére, amelynek prioritást kell élveznie a társadalmi kohézió szempontjából a társadalmi-gazdasági különbségek és a növekvő egyenlőtlenség ellen a városokban folyó küzdelemben. Az egészségügyi és társadalmi mutatók (mint a halandóság, a fogyatékoság, a szubjektív egészség) közötti korreláció mutatja azt, hogy ezek az egyenlőtlenségek viszonylagos különbségként jelennek meg (Gini-együttható), azaz a társadalmi ranglétra minden fokának az eggyel magasabb fok egészségi szintjénél rosszabb és az eggyel alacsonyabb fokra jellemzőnél jobb egészségi szint felel meg; mindez azt sugallja, hogy ahhoz, hogy az egyenlőtlenségek felszámolására irányuló politikák válasza jelentős egészségügyi eredményekhez vezessenek, nem szabad megelégedni az olyan szelektív megközelítésekkel, amelyek a nagy kockázatnak kitett személyekre összpontosítanak, hanem az egyenlőtlenséget minden szinten csökkenteni kell;

15. elengedhetetlennek tartja azon politikák fejlesztését, amelyek biztosítják a minőségi, egészséges és aktív időszedést mind a fizikai, mind a mentális és társadalmi/kapcsolati jóllét szempontjából, elősegítve a részvételt a városban kínált szabadidős tevékenységekben és a generációk közötti programokban, többek között a magány és az elszigeteltség leküzdése céljából;

16. hangsúlyozza, hogy a társadalmi befogadás egyik prioritásként szükség van az egészségfejlesztési stratégiák, valamint a migránsokra vonatkozó szociális és egészségügyi megelőzési és integrációs politikák megerősítésére, többek között a városokban működő kulturális közvetítők segítségével (például RE-HEALTH⁽²⁾), valamint arra, hogy külön figyelmet fordítsanak a traumatikus élmények áldozataira, elsősorban a gyerekekre;

17. szorgalmazza annak vizsgálatát, hogy milyen potenciális előnyökkel és költségekkel járna, ha a fontosabb nagyvárosokban létrehoznának egy összehangolt európai fogalom meghatározások és módszerek alapján működő *megfigyelőközpontot* az egészséget meghatározó tényezők vizsgálatára, vagyis egy olyan információs központot (*HiAP focal point*), amely lehetővé tenné a helyi és regionális önkormányzatok számára, hogy hozzáférjenek ehhez a témához kapcsolódó bevált gyakorlatokhoz, esettanulmányokhoz, jelentésekhez, finanszírozási lehetőségekhez stb.;

18. javasolja, hogy azok a városok, amelyek még nem rendelkeznek ilyen szolgáltatással, vizsgálják meg, milyen potenciális előnyökkel és költségekkel járna egy „egészséges városért felelős vezető” kinevezése, aki feldolgozná a város által megfogalmazott igényeket, és a helyi önkormányzatokkal együttműködve irányítaná az azokra vonatkozó fejlesztési folyamatot, koordinálná a politikákat, és biztosítaná azok végrehajtását;

(²) A Nemzetközi Migrációs Szervezettel együttműködésben – <http://re-health.eea.iom.int/>

19. úgy véli, hogy a megfelelő területfejlesztésnek a lakosság jó egészségének előmozdítása érdekében nemcsak zöldterületeket, hanem a városok és a régiók ökoszisztémájának általános értékelését is biztosítani kell;

Mobilitás és közlekedés

20. hangsúlyozza a városi tömegközlekedés, az aktív közlekedés és a városi mobilitás fenntarthatóságán és a városlakók egészségén alapuló tervezésére vonatkozó helyi politikák kidolgozásának fontosságát. Ezzel összefüggésben felhívja a figyelmet az átdolgozott Horizont 2020 munkaprogramra (2016–2017), melynek célja az „Intelligens, környezetkímélő és integrált közlekedés” (és melynek költségvetése a 2014–2020-as időszakra meghaladja a 6,3 milliárd eurót), ezen belül pedig különösen a „Városi mobilitás” fejezetre. Ajánlja a döntéshozóknak, hogy tárják fel, milyen lehetőségeket kínál a program a helyi mobilitási projekteikre irányuló beruházásokhoz;

21. ismételten támogatásról biztosítja a fenntartható városi mobilitási tervezést, és ösztönzi, hogy a közlekedési és területrendezési/területhasználati politikákat a fenntartható mobilitás hierarchiájának megfelelően alakítsák ki, amely egyfelől elsőbbséget biztosít azoknak az ösztönzőknek és intézkedéseknek, amelyek célja biztonságosabbá és vonzóbbá tenni az aktív, gyalogos vagy kerékpáros közlekedést, másfelől a multimodális tömegközlekedést is előmozdítja. Kéri, hogy az RB kapjon helyet a fenntartható városi mobilitási tervekkel foglalkozó európai platform koordinációs csoportjában;

22. egy olyan európai szakpolitika támogatására biztatja a helyi és regionális önkormányzatokat, amely ösztönzi az elektromos magán- és tömegközlekedési eszközök használatát, ezáltal pedig fokozatosan csökkenti a fosszilis üzemanyagok használatát, és ösztönzi a tiszta üzemanyagok alkalmazását;

23. hangsúlyozza, hogy egészséges városok csak úgy teremthetők, ha a városok fenntarthatóak. Kiemeli, hogy az életminőség és a globális környezeti feltételek a városi környezet állapotától függenek, ezért a jövőben a városfejlesztés előfeltétele lesz a holisztikus és fenntartható megközelítés⁽³⁾;

24. új, átfogó közlekedési politikákat sürget annak érdekében, hogy minden város megfeleljen a városi környezet és szolgáltatások akadálymentesítésére és a fogyatékosokkal élők általi hozzáférhetőségére vonatkozó legmagasabb szintű szabványoknak;

25. javasolja, hogy irányozzanak elő olyan tudatosságnövelő tevékenységeket, amelyek célja a polgárokat a gazdasági, környezeti tekintetben és saját egészségük szempontjából hatékonyabb városi mobilitási megoldások használatára ösztönözni;

26. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a közlekedési ágazatban megvalósított uniós zöld közbeszerzések kritériumainak felülvizsgálata során sorolja ide a fenntartható eszközök használatát is, vagy segítse elő innovatív technológiák fejlesztését a közlekedési szektorban, illetve ezek elterjesztését a tagállamokban;

27. örömmel üdvözli a bevált gyakorlatokat, ilyen például az EURÓPAI MOBILITÁSI HÉT, a 2002-ben indított és időközben meghonosodott kampány, amelyben 2016-ban minden eddiginél több (2427) város vett részt és szervezett – mint minden évben – figyelemfelkeltő tevékenységeket szeptember 16. és 22. között; az Unió által finanszírozott PASTA projekt⁽⁴⁾ (Physical Activity Through Sustainable Transport Approaches – tesztmozgás fenntartható közlekedési megközelítések révén), amely egy, az egészség és a városi mobilitás közötti kapcsolatot egyértelműen elismerő aktív program; valamint az ingázóknak nyújtott szolgáltatások fejlesztésére irányuló köz-magán társulások;

28. rámutat arra, hogy jogilag a helyi és regionális önkormányzatok hatáskörébe tartozik a védett területek kijelölése, az uniós Natura 2000 hálózatok támogatása, illetve a biológiai sokféleséggel kapcsolatos kérdések beépítése a város- és területrendezésbe. Felhívja a figyelmet azokra az egyre meggyőzőbb tudományos kutatási eredményekre, melyek szerint a természet szerepet játszhat az egészségügyi és társadalmi problémák kezelésében. Gondolhatunk itt például az éghajlatváltozás hatásainak mérséklésére, a tesztmozgás és a társadalmi befogadás ösztönzésére vagy a stressz csökkentésére;

⁽³⁾ COR/07987/2013.

⁽⁴⁾ <http://pastaproject.eu/home/>

Környezet, lakhatás és egészséges táplálkozás

29. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság 2016. december 7-én egy a madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelv jobb végrehajtását szolgáló cselekvési terv kidolgozása mellett döntött, és elismerte az integrált városirányítás és -tervezés fontosságát a városokon belüli biológiai sokféleség megőrzésével kapcsolatos célkitűzések elérése érdekében ⁽⁵⁾;
30. megismétli arra irányuló kérését és kötelezettségvállalását, hogy növeljék a LIFE program „Természet és biodiverzitás” tematikus területének 2020 utáni költségvetését, amelynek célja „zöld” városi infrastruktúra és megoldások fejlesztése, amelyek az éghajlatváltozás, valamint az Unió 2020 és 2030 közötti menetrendje, a Párizsi Megállapodás, az ENSZ, a FAO és a fenntartható fejlesztési célok által meghatározott éghajlati és energiaügyi célkitűzések fényében elismerten alapvető jelentőséggel bírnak; ennek kapcsán kéri, hogy erőteljesebben támogassák a 2020 és 2027 közötti időszakra szóló nyolcadik környezetvédelmi program kapcsán az európai városi környezet éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodására vonatkozó helyi és regionális szintű intézkedéseket ⁽⁶⁾;
31. szorgalmazza, hogy a városban élők egészsége megőrzésének érdekében intézkedésekkel reagáljanak a környezeti és éghajlati tényezőkre. Vizsgálatok azt mutatják, hogy a városi környezet hatással van az olyan betegségek gyakoriságára, mint a szív- és érrendszeri, valamint légúti megbetegedések, sőt az elhízás és a 2-es típusú cukorbetegség. Ezért az RB kéri, hogy készítsenek költség-haszon elemzéseket a városban élők jólétét és egészségi állapotát befolyásoló és meghatározó légszennyezés és zaj mellett a mozgáshiányra vonatkozóan, a tudatosság növelése és a gazdaságilag leghatékonyabb közpolitika kiválasztása céljából ⁽⁷⁾;
32. ösztönzi azokat a kezdeményezéseket, melyek elősegítik a helyi és regionális önkormányzatok, illetve az egészségügyi és természetvédelmi ágazatok együttműködését a polgárok egészségének és közérzetének javítása érdekében. Gondolhatunk itt például arra, hogy összekötik a polgárokat a természettel, lehetővé teszik számukra, hogy rendszeresen ellátogassanak a környékükön található természeti területekre, népszerűsítik a rendszeres természetjárást, és a természeti területeket más egészségügyi kezelések mellett terápiás célokra használják;
33. határozottan üdvözlí az olyan bevált gyakorlatokat, mint az Európa Zöld Fővárosa díj és a kialakulóban lévő Európai Szolidaritási Testület, amely az európai fiataloknak lehetőséget fog adni arra, hogy önkéntes tevékenységek révén közvetlenül segítsék a Natura 2000 területek irányítását, így közel viszi őket a természethez, növeli környezet tudatosságukat, és megismerteti velük a természetnek és a biológiai sokféleségnek köszönhető egészségügyi előnyöket;
34. kéri, hogy fordítsanak figyelmet a lakhatással kapcsolatos egészségügyi szempontokra és a lakhatási körülményekre, valamint a középületek, például iskolák, óvodák egészséges és biztonságos építésére és fenntartására többek között a benti levegőminőséggel kapcsolatos kérdésekben;
35. ajánlja, hogy fordítsanak kiemelt figyelmet az egészséges táplálkozás elterjesztésének fontosságára olyan iránymutatások révén, amelyek figyelembe veszik a lakosok eltérő körülményeit és a különböző célcsoportokat (megfelelő iskolai menük, vállalati menük, szociális intézményi menük). Ezzel összefüggésben üdvözlí az egészséges iskolát szolgáló ételkészítés-közbeszerzésről szóló technikai jelentés közzétételét, és ajánlja, hogy minden olyan helyi és regionális önkormányzat, amely az iskolákban vagy az iskolák számára ételmiszert és ételmiszerttel kapcsolatos szolgáltatásokat vásárol, használja fel ezt az alátámasztó dokumentumot arra, hogy az egészségügyi és táplálkozási szempontokat jobban beépítse az ételkészítés-közbeszerzési dokumentációkba;
36. javasolja olyan politikák előmozdítását, amelyek a környezettel szembeni felelősségteljes magatartást jutalmaznak a termelői ágazatokban, a termelők vagy a termékek számára, ideértve a hulladékgazdálkodási ágazatot is;
37. javasolja, hogy kiemelten foglalkozzanak a táplálkozási zavarok és a túlzott alkoholfogyasztás, a dohányzás és egyéb függőségek megelőzésével, és konkrét megoldásokat javasoljanak helyi és regionális szinten az innovatív és minőségi kutatás ösztönzése, a bizonyítékok megosztása, valamint a szabályozási intézkedések értékelése révén, valamint alakítsanak ki a közterületekre vonatkozó politikákat az ellenőrzés és a megelőzés érdekében;

⁽⁵⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-16-4308_en.htm: „A cselekvési terv egy sor konkrét intézkedéssel biztosítja, hogy a polgármesterek és egyéb helyi hatóságok rendszeres megbeszéléseket tartsanak a megvalósítással kapcsolatos nehézségek felmérése és annak érdekében, hogy segítséget nyújtsanak a tagállamoknak a szükséges korrekciós intézkedés meghozatalához, valamint a tagállamokkal és érintett felekkel partnerségben megfelelő útmutatást nyújt a regionális szereplőknek a megvalósításhoz, csökkentve ezáltal a szükségtelen terheket és vitákat, továbbá ösztönözve a biológiai sokféleségbe való helyi és regionális befektetéseket. A Régiók Bizottsága pedig aktívan részt vehet majd a mai irányadó vitát követő megbeszélésekben.”

⁽⁶⁾ A LIFE program féldős értékelése (lásd: COR-2016-04126).

⁽⁷⁾ Az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra irányuló új uniós stratégia felé – integrált megközelítés (lásd: COR-2016-02430).

Sport, testmozgás és oktatás

38. megismétli, hogy a testmozgás a nem fertőző betegségek megelőzésének, az elhízás leküzdésének és az egészséges életmód fenntartásának egyik leghatékonyabb módja. Mivel egyre több a bizonyíték a testgyakorlás, a mentális egészség és a kognitív folyamatok közötti pozitív kölcsönhatásra is, arra kéri a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy – az inspiráció, a példamutatás és a tanulás érdekében – gyűjtsék össze és osszák meg bevált gyakorlataikat;

39. javasolja az Európai Bizottságnak, hogy erősítse meg a települések és a régiók szerepét az egészségvédő testmozgásra vonatkozó olyan, jobb politikák kialakításában, amelyek lehetővé teszik a testmozgás kultúrájának ösztönzését az egyén életének minden területén, az iskolától a munkahelyen át a szabadidőig és a közlekedésig, és az egészséges életmód előmozdítására irányuló kezdeményezések elfogadását, megfelelő ezáltal a Parlament és a Tanács erre vonatkozó közelmúltbeli felhívásainak;

40. ismételtlen felhívja a figyelmet arra, hogy támogatni kell az egészséggel kapcsolatos képzést és kapacitásépítést az oktatási intézményekben, mivel az iskolai keretek között zajló egészségre nevelés hatékonynak bizonyult a fiatalok egészségét veszélyeztető magatartások gyakoriságának csökkentésében;

41. támogatja az egészségvédő testmozgás ágazatközi előmozdításáról szóló tanácsi ajánlások végrehajtásáról szóló, az Európai Bizottság által 2016 decemberében elfogadott és közzétett első jelentés⁽⁸⁾ tartalmát, és ajánlja, hogy az Európai Bizottság célként tűzze ki a mozgáshiányból fakadó, a 28 uniós tagállamban évente több mint 80 milliárd euróra tehető költségek⁽⁹⁾ csökkentését a mozgásszegény életmód megelőzésének és a testmozgásnak a fokozottabb ösztönzése, valamint a felügyelet céljára szolgáló mutatók kidolgozásának helyi, regionális és uniós szinten történő támogatása révén;

42. örömmel üdvözli és bátorítja az olyan helyi szinten bevált gyakorlatok megosztását, mint a kellőképpen biztonságos gyalogos és kerékpárutak számának növeléséhez szükséges feltételek megteremtése a futás, gyaloglás, illetve a városi mobilitás céljaira, a „szabadtéri edzőteremként” kialakított zöld közterületek használata, a mindenkit bevonó iskolai testnevelés óraszámának emelése és minőségének javítása, az iskolai sportinfrastrukturák használata a lakosság más csoportjai által tanítási időn kívül, és támogatja az olyan kezdeményezéseket, mint az Európai Sportfővárosok és Sportvárosok díja, amelyet az Európai Sportfővárosok Szövetsége (ACES) ítél oda minden évben; az európai sporthét, amely 2017-ben a „Sport és egészség” címet viseli, az Erasmus+Sport program, valamint az egészségvédő testmozgás (Health-Enhancing Physical Activity – HEPA) hatékonyabb előmozdítása;

43. elismeri, hogy a pénzügyi és gazdasági válság a – többek közt az öregedő népesség folytán kialakuló – fokozott ellátási igényekkel együtt súlyos hatást gyakorolt az állami egészségügyi rendszereknek arra a képességére, hogy megfelelő szolgáltatásokat tudjanak nyújtani; emlékeztet arra, hogy az ikt-k eredményes eszközt jelenthetnek a költséghatékony, magas színvonalú egészségügyi ellátás fenntartásához, mivel a városi és a vidéki területeken egyaránt minden korosztály számára lehetőséget adnak arra, hogy jobban kézbe vegyék egészségük és életminőségük alakulását;

Kormányzás

44. javasolja, hogy az Európai Bizottsággal együtt vizsgálják meg, milyen konkrét eszközökkel lehet arra ösztönözni a regionális és helyi önkormányzatokat, hogy részt vegyenek a városhálózatok – például az Intelligens városok vagy a Polgármesterek Szövetsége –, illetve a WHO által támogatott egészségmegőrzési és egészség-népszerűsítő hálózatok (WHO Healthy Cities Network, WHO Healthy Ageing Task Force, WHO Age-Friendly Cities Project, WHO Regions for Health Network, Schools for Health in Europe Network stb.) tevékenységében az Erőforrás-hatékony Európa⁽¹⁰⁾ kiemelt kezdeményezés szempontjából alapvető alkalmazási területeken, amilyen például a biológiai sokféleség és a földhasználat, a hulladék- és vízgazdálkodás vagy a légszennyezés;

45. javasolja, hogy nyújtsanak több támogatást a polgárok tájékoztatására és elsődleges betegségmegelőzési programokba való bevonására irányuló helyi kezdeményezésekhez, különös tekintettel a civilizációs betegségekre, a krónikus betegségekre, valamint fertőző és nem fertőző betegségekre, hiszen manapság ezek jelentik a legfőbb veszélyt az egészségre és az emberi fejlődésre. Sürgyeti a tudományosan tesztelt másodlagos megelőzési programok támogatását a polgároknak szóló intézményi részvételi és oktatási tevékenységeken keresztül;

⁽⁸⁾ eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1483950644221&uri=CELEX:52016DC0768

⁽⁹⁾ Az ISCA/CEBR tanulmánya (2015), *Narrative review: the state of physical activity in Europe* [Átfogó beszámoló a testmozgás helyzetéről Európában], 37. o. PASS Project fr.calameo.com/read/000761585fb41d432c387.

⁽¹⁰⁾ CdR140/2011.

46. sürgeti egy erős szövetség kialakítását a települések, egyetemek, egészségügyi intézmények, kutatóközpontok, vállalkozások, szakemberek, önkéntes és közösségi szervezetek részvételével a célból, hogy a városok szintjén tanulmányozzák és nyomon kövessék a polgárok egészségét meghatározó tényezőket, hogy ezáltal kialakulhasson egy hatékonyabb és válaszképes többszintű kormányzás az egészségüggyel foglalkozó politika fejlesztésének szolgálatában;

47. hangsúlyozza, hogy valamennyi kormányzati szint és a polgárok közös felelőssége, hogy nagymértékben hozzájáruljanak a fertőző betegségek hatásainak csökkentéséhez azáltal, hogy elősegítik és ösztönzik az oltási terveket, a betegségmegelőzést és a helyes életmódot, és tanulmányozzák, hogy mely városi környezetek a legalkalmasabbak arra, hogy a polgárokat tájékoztassák és motiválják (gyógyászati intézményekben, munkahelyeken, szabadidő- és sportlétesítményekben, valamint virtuális terekben, például a hatóságok vonatkozó internetes oldalain);

48. felhívja a figyelmet arra, hogy a körforgásos gazdaság egészségügyi hatásainak felmérése egyelőre erősen hiányos. Az Európai Bizottság körforgásos gazdaságra vonatkozó csomagjának végrehajtása és az ezzel kapcsolatos munkák folytatása, valamint az idevonatkozó tagállami projektek során alaposabban fel kellene mérni ezeket a hatásokat, és fokozni kellene a párbeszédet a hulladékgazdálkodási, a környezetvédelmi és az egészségvédelmi hatóságok között (például a hulladék hasznosítása a mélyépítésben, a víz újrafelhasználása stb.);

49. azt ajánlja, hogy a jóllét és az egészség előmozdítását építsék be a helyi és regionális stratégiákba, hogy a különféle területek döntéshozói figyelembe vegyék azt. Ennek megvalósulása nyomon követhető például a jóllétről szóló elektronikus jelentés révén, melyben tagállami szinten meghatározott mutatókat alkalmaznak.

Kelt Brüsszelben, 2017. május 11-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye az EU bővítési stratégiájáról (2016–2017)

(2017/C 306/09)

Előadó:	Rait Pihelgas (EE/ALDE), Ambla polgármestere
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: 2016. évi közlemény az EU bővítési stratégiájáról
	COM(2016) 715 final
	Az EU bővítési stratégiája 2016–2017

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

Általános megjegyzések

1. kijelenti, hogy a bővítési stratégia és az új tagok uniós csatlakozása az uniós politika megvalósításának és összességében Európa sikerének záloga, és megerősíti, hogy a bővítés az EU leghatékonyabb külpolitikai eszköze;
2. megállapítja, hogy a jelenlegi Európai Bizottság – melynek hivatali időszaka (2014–2019) alatt nem kerül sor az Európai Unió újabb bővítésére, a jelenlegi bővítési folyamat azonban tovább folytatódik – tervei most olyan ponthoz érkeztek, amikor a bővítésről szóló, Törökországgal folytatott tárgyalásokat különböző politikai okokból tartalmilag befagyasztották. Ugyanakkor a Nyugat-Balkán uniós tagállamokkal körülvett országai elkezdtek közvetlenül részt venni az Európai Bizottság politikai intézkedéseiben, mivel a bővítési folyamattól eltekintve az EU migrációs politikája (nyugat-balkáni útvonal) és az azzal összefüggő szakpolitikák, pl. a biztonsági politika is jelentősen érinti őket;
3. megállapítja, hogy az EU-hoz csatlakozni kívánó nyugat-balkáni országok az uniós intézményekkel együttműködve konstruktív módon közelítették meg a kihívások (például az európai útról való letérés kikényszerítésére irányuló fokozódó, külső kísérletek) leküzdését, és üdvözlí, hogy ezek az országok készek részt venni azon problémák megoldásában, amelyekkel az Európai Unió szembesül a bevándorlás, valamint a biztonság terén;
4. hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság és a nyugat-balkáni országok közötti új munkakapcsolatok felelősségteljes bánásmódot feltételeznek az EU bővítésével kapcsolatos ígérek és feltételek teljesítését tekintve; kiemeli, hogy a tárgyalásoknak objektív értékelést kell követniük azzal kapcsolatban, hogy a tagjelölt országok mennyire felkészültek és mennyit léptek előre a politikai és gazdasági kritériumok teljesítésében, és hogy a feltételeken nem szabad változtatni az eljárás során az egyik vagy a másik tárgyaló fél érzékenységének való megfelelés érdekében;
5. fontosnak tartja, hogy a tagjelölt és potenciális tagjelölt országoknak a bővítési folyamatban elért eredményeit és előrelépéseit annak megerősítéséért értékeljük, hogy az Európai Unió továbbra is nyitva áll mindazok előtt, akik ugyanazokat a célokat szeretnék elérni és ugyanazon értékeken szeretnének osztozni;
6. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság utal a helyi és regionális önkormányzatok kulcsszerepére; megerősíti, hogy a közleményekben és jelentésekben alaposabban és részletesebben kellene foglalkozni a helyi és regionális közigazgatási munkával, még akkor is, ha a joganyagban erre vonatkozóan nincs külön fejezet, illetve nincs kialakult uniós modell a decentralizációhoz és a többszintű kormányzáshoz;
7. megállapítja, hogy az új globális kihívások és a nemzetközi szinten zajló jelentős változások fényében éppen a nyugat-balkáni országok közvetlen közelében fontos az EU-bővítés témájának regionális és összeurópai szinten történő folyamatos és nyilvános kezelése (találkozók, konferenciák stb. révén), hogy ezen országok európai perspektívája napirenden maradjon;

8. úgy véli, hogy amint az Európai Bizottság közvetlen uniós vonatkozással bíró döntései esetében, úgy a bővítési stratégiával kapcsolatos viták és döntések során is nyomatékosan ki kell emelni a fiatalokkal kapcsolatos nézőpontot, hogy az új generációk számára közvetíteni tudjuk, hogy jelenlegi és jövőbeli otthonunk – az Európai Unió – minden fiatal számára lehetőségeket garantál a képzésre, a kultúrára és a foglalkoztatásra;

9. üdvözli, hogy a párizsi csúcstalálkozón (2016. július 4.) döntés született egy Regionális Ifjúságügyi Együttműködési Hivatal létrehozásáról, valamint hogy a hivatal már meg is kezdte munkáját, és úgy véli, hogy az új és sikeres tagállamok ifjúságügyi hivatalait is be kell vonni ebbe a munkába;

10. kifejezetten támogatja éves gazdasági reformprogramok létrehozását, és javasolja az ennek során szerzett tapasztalatok alapján a helyi és regionális önkormányzatok, valamint a polgárok bevonását a költségvetési tervek és projektek kidolgozásába, mivel éppen helyi és regionális szinten lesz érezhető ezek működése és hatása;

11. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok megközelítése összességében milyen jelentőséggel bír a bővítési folyamatra vonatkozó információs politika szempontjából, a bővítés tekintetében ugyanis széles körű nyilvános támogatás biztosítható, ha a társadalom tájékoztatást kap arról, hogyan lehet kihasználni a bővítés előnyeit;

Jogállamiság és alapvető jogok

12. megállapítja, hogy a jogállamiság, az alapjogok érvényesülése, valamint egy méltányos és átlátható politika alapvető feltételt jelent a bővítéshez; a tagjelölt és potenciális tagjelölt országoktól határozott erőfeszítéseket vár el e célok elérése érdekében;

13. üdvözli, hogy a bővítési stratégia középpontjában az „először a legfontosabbak” elv áll – így valamennyi tagjelölt és potenciális tagjelölt országban gyorsabb előrelépéseket lehet elérni a jogállamiság és az igazságszolgáltatás kiépítése, az alapjogok, a szabadság és a biztonság biztosítása, valamint a kisebbségek védelmének és a nemek egyenlőségének szavatolása során; utal arra, hogy milyen jelentőséggel bír az Európa Tanács és a Helyi és Regionális Hatóságok Kongresszusa között, illetve ezeken belül megvalósuló együttműködés az alapjogok, a jogállamiság és a helyi demokrácia kérdésében;

14. üdvözli a szabad véleménynyilvánítás középpontba állítását, hangsúlyozza azonban, hogy ennek magasabb szintű általános politikai kultúrával kell együtt járnia, amelynek során elsősorban a helyi és regionális szintű politikai döntéshozók példás magatartása jelenti a legjobb garanciát az ezzel kapcsolatos előrelépések elérésére (a szomszédokkal való konfrontációk és provokációk elhagyása, a negatív kijelentések elkerülése, érzékenység a védelemre szoruló és hátrányos helyzetű népcsoportok érdekei iránt, a kisebbségek helyzetének figyelembevétele stb.);

15. úgy véli, hogy a sajtó és a média szabadsága létfontosságú a demokratikus társadalom pluralizmusának garantálásához. A médiacsatornák tulajdonviszonyait komoly problémának tartja. Ha ugyanis nincs garantálva a polgárok független tájékoztatáshoz való joga, akkor nehéz lehet a politikailag független és átlátható közigazgatás és összességében a demokrácia elősegítése;

16. üdvözli a montenegrói korrupcióellenes hatóság létrehozását, amely a régió valamennyi állama számára példaként szolgál, és kiemeli, milyen fontos a köz- és a magánszektorban a korrupció elleni küzdelem valamennyi kormányzati és társadalmi szinten;

17. hangsúlyozza, hogy le kell küzdeni a rasszizmust, az idegengyűlöletet, a szélsőségességet, a radikalizálódást és a terrorizmust, mivel ezek minden ember értékeit és jogait kétségbe vonják. Fontos a fiatalok körében végzett prevenciók tevékenység, hogy megértessük velük, hogy az uniós tagállamok arra törekednek, hogy biztonságos, jó képzési és foglalkoztatási kilátásokat nyújtó világot kínáljanak a fiataloknak;

Gazdasági fejlődés és összekapcsoltság

18. üdvözli, hogy támogatást és forrásokat bocsátanak a tagjelölt és potenciális tagjelölt országok rendelkezésére; e segítségnek azonban megfelelő mértékűnek kell lennie, igénybevételének és irányításának pedig hatékony és átlátható módon kell történnie;

19. üdvözlí, hogy a súlypont az EU által elfogadott összeköttetési menetrenden és a regionális kezdeményezéseken (berlini folyamat stb.) van, amelyeket inkluzívabb módon kell kialakítani; hangsúlyozza, hogy be kell vonni a tagjelölt és a potenciális tagjelölt országok helyi és regionális önkormányzatait, valamint nemzeti hatóságait; arra szólít fel, hogy érdeklődéssel fogadjuk az új tagállamok tapasztalatait is, és a beruházási tervek kidolgozásába és megvalósításába vonjunk be uniós, de főként ezen országokból származó szakértőket (a közlekedés, az energia, a digitális telekommunikáció, az oktatás, az ifjúság terén és a digitális fejlesztéshez kapcsolódó további területeken);

20. támogatja a nyugat-balkáni kedvezményezett országok nemzeti beruházási bizottságainak tevékenységét egy egységes projektportfólió létrehozása terén, kéri, hogy jobban hangolják össze a strukturális politikai eszközöket, és ebben lehetőséget lát arra, hogy a nyugat-balkáni országokban digitális fejlesztési projekteket indítsanak;

Regionális együttműködés a bővítési országok között

21. üdvözlí és támogat minden kedvező fejleményt a tagjelölt és potenciális tagjelölt országok egymás közötti kapcsolatairól, különösen a megbékélést és a bizalmi légkör megteremtését, a még nyitott kérdésekben azonban látható előrelépéseket és fenntartható eredményeket vár a jószomszédi kapcsolatok elvének szem előtt tartása mellett; arra kéri a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy hatékonyabban tegyék közzé az e folyamatban elért előrelépéseiket és kezdeményezéseiket, valamint üdvözlí a hasznos gyakorlatok és tapasztalatok terjesztését;

22. utal arra, hogy a településeket és országokat átfogó közös cselekvési formák, mint például a „Let's do it!” kampány, hozzájárulhatnak a tiszta környezet megóvásához;

23. arra kéri a tagjelölt és potenciális tagjelölt országokat, hogy használják ki a létező partnerségi és TAIEX-programokat, vegyenek fontolóra új együttműködési formákat, és hozzanak létre ennek megfelelő kezdeményezéseket;

24. üdvözlí az ezen országokkal foglalkozó, RB-s konzultatív vegyes bizottságok és munkacsoportok legutóbbi ülésein elért kedvező eredményeket, méltányolja a második „bővítés napját” (2016. június 1–2.), és azt ajánlja, hogy rendszeresen tartsanak ilyen rendezvényeket;

25. üdvözlí az Európai Bizottság által kezdeményezett, „Speak Up!” cím alatt tartott konferenciákat és a „médianapok” régióban való megtartására irányuló kampányt. Ezek a rendezvények lehetőséget adnak a média – ideértve a közösségi médiát is – további nemzeti és regionális kiépítésére, az egyes országok által a bővítési folyamatban elért előrelépések összehasonlító bemutatására, valamint a szomszédok eredményeinek minél jobb felhasználására;

26. lehetségesnek tartja, hogy egy egész régió számára az ugyanabban a folyamatban történő részvétele a Nyugat-Balkánon is dinamikus fejlődést indít el, valamint hogy az embereket meg lehet győzni arról, hogy egy ország sikere valamennyiük sikere, ami eddig mindenhol a szomszédok és a velük való kapcsolat iránti érdeklődés növekedéséhez, valamint egészséges versenyhez és kölcsönös támogatáshoz vezetett;

Migráció

27. méltatja az Európai Bizottság határozott fellépését a migrációval kapcsolatos kérdésekben, valamint a 2015 és 2016 folyamán hozott döntésekben, mivel a menekültek és gazdasági migránsok jelenlegi helyzete az egész régióra, különösen pedig a gyorsan kialakult nyugat-balkáni útvonalakra kihat; közös erőfeszítések, szolidaritás és a kölcsönös felelősségvállalás nélkül pedig nincs megoldás;

28. kifejezetten üdvözlí az Európai Bizottság kezdeményezését a közös európai menekültügyi rendszer reformjára (második csomag, 2016. július 13.), amely részletes megoldásokat tartalmaz (biztonságos harmadik ország, az első menedék országa, biztonságos származási ország) a migrációs válság által érintett valamennyi csoport számára, többek között garanciákat a kíséret nélküli kiskorú menedékkérőkre vonatkozóan, valamint egy jogsegélyrendszert a menedékkérők számára;

29. üdvözlí a tagállamok és különösen a tagjelölt országok erőfeszítéseit a válság leküzdése és az erőforrások rendelkezésre bocsátása terén; utal arra, hogy az EU részéről további támogatásra, a nyugat-balkáni országokban pedig beruházásokra van szükség a migránsok és menekültek befogadásával és integrációjával kapcsolatban, hogy ott jobban foglalkoztatási lehetőségeket tudjanak teremteni;

30. a migrációs útvonal mentén elhelyezkedő valamennyi településnek köszönetet mond eddigi, felbecsülhetetlen értékű segítségükért és együttműködésükért, és bátorítja őket, hogy gyűjtsék össze és adják tovább tapasztalataikat, illetve tegyék közzé bevált módszereiket és ismereteiket, amelyek segítségre szoruló emberek váratlan érkezése esetén hasznosak lehetnek; arra kéri a helyi önkormányzatokat, hogy támogassák az illegális bevándorlók csempészése és az emberkereskedelem elleni küzdelmet; ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a helyi önkormányzatok kapacitásai korlátozottak és nem egységesek, valamint hogy lehetőséget kell teremteni további segítségükre;

31. megerősíti, hogy – a Tanács 2015-ös következtetéseiben rögzített prioritásokra és intézkedésekre támaszkodva – továbbra is szükség van megelőző intézkedésekre, valamint arra, hogy az erőfeszítések elsősorban azokra a menekültekre irányuljanak, akik jogosan szorulnak nemzetközi védelemre;

32. ugyanakkor nagyobb fokú részvételt és közreműködést vár el az EU-tól azokra a kezdeményezésekre és politikai intézkedésekre vonatkozóan, amelyek a migránsok származási területeire irányulnak azzal a céllal, hogy a hazájukat elhagyni kényszerülő menekültek és a gazdasági migránsok Európába való áramlását jelentősen visszafogják; ugyanakkor a konfliktusoktól sújtott országokban zajló békefolyamatokat hatékonyabb diplomáciai kezdeményezésekkel kell kísérni;

Törökország

33. tudomásul veszi a Törökország alkotmányának módosításáról szóló április 16-i népszavazás eredményét és a nemzetközi népszavazási megfigyelő misszió következtetéseit, amelyek szerint a kampányban részt vevő két fél számára nem biztosítottak egyenlő esélyeket, és a szavazók nem kaptak pártatlan tájékoztatást;

34. emlékeztet arra a helyi szinten alkalmazott, jól bevált nemzetközi gyakorlatra, amely szerint a szavazatszámhlással kapcsolatos viták megoldhatók a szavazatok részleges újraszámhlásával, és ezt az intézkedést ajánlja, ahol ez megfelelőnek és hasznosnak tűnik;

35. sajnálattal látja, hogy a legújabb törökországi politikai fejlemények kétségeket támasztanak afelől, hogy a török kormány teljes mértékben elkötelezett-e az Európai Unió alapító értékei és elvei mellett, különös tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára, és megjegyzi, hogy ez kérdéssé teszi a csatlakozási folyamat folytatását is;

36. sürgeti a török kormányt, hogy határozottan és egyértelműen utasítsa el a halálbüntetést, és szolgáltasson biztosítékokat és kézzelfogható bizonyítékokat annak tekintetében, hogy maradéktalanul tiszteletben tartja a jogállamiságot és a törökországi ellenzék tagjainak emberi jogait, valamint a török és a nemzetközi média szabadságát és függetlenségét;

37. a törökországi nemzeti hatóságokat arra kéri, hogy biztosítsák, hogy a jövőbeli alkotmánymódosítások végrehajtása ne ássa alá a szubszidiaritás elvét, valamint a török helyi önkormányzatok autonómiáját és kapacitását;

38. Törökország hivatalos tagjelölti státuszát illetően emlékeztet a török kormányhoz intézett számos felhívására és bátorítására, hogy hozzanak létre egy olyan konzultatív vegyes bizottságot (kvb) az RB-vel, amelynek keretében a két fél helyi és regionális önkormányzatainak választott képviselői rendszeresen találkozhatnak és állandó párbeszédet folytathatnak, és melynek tagjai nemi, földrajzi és politikai egyensúlyt képviselnek; úgy véli, hogy csatlakozási folyamat folytatásának kontextusában a török és az uniós helyi és regionális önkormányzatok nagymértékben profitálhatnak egy kvb-n keresztüli hivatalos kapcsolatból;

39. emlékeztet a jelenleg Törökországban tartózkodó, majdnem három millió szíriai menekült helyzetére, és elismerését és szolidaritását fejezi ki a polgárok és polgármesterek iránt, különösen a török-szíriai határ mentén, akiknek gyakorlati megoldásokat kell találniuk a rendkívül sok, gyakran a szóban forgó település lakosságával megegyező számú menekült ellátására. Rámutat arra, hogy az érintett településeken az ilyen kihívások rendkívüli mértékben kihatnak az olyan különféle szolgáltatásokra, mint a víz- és hulladékgazdálkodás, az iskolák, az egészségügyi ellátás, a közlekedés és a vállalkozások, valamint a helyi infrastruktúra, és hangsúlyozza, hogy a helyzet fenntarthatatlan;

40. tudomásul veszi, hogy a török kormány panasszal élt, amely szerint az EU nem teljesítette a Törökországon keresztül Európába utazó migránsok és menekültek áramlatainak kezelését célzó 2016-os megállapodás rá eső részét, és megjegyzi, hogy számos tartománynak és településnek máig is uniós támogatás nélkül kell segítséget nyújtania a migránsok és menekültek számára. Ugyanakkor arra is felhívja a figyelmet, hogy humanitárius partnerszervezetek révén az EU igen jelentős mértékű pénzügyi támogatást nyújtott a Törökországban tartózkodó szíriai menekültek számára, és hogy a források a tényleges szükségleteknek és a megállapodások teljesítésének megfelelően kerülnek szétosztásra; felhívja a figyelmet arra, hogy az integráció kihívások elé állítja a helyi szintű szereplőket, és hangsúlyozza, hogy a szakképzés elősegítheti az integrációt;

41. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Ciprusról folytatott ígéretes tárgyalások láthatólag megakadtak, és úgy véli, hogy e tárgyalások sikeres lezárása jelentős mértékben hozzájárulna a Törökország és az EU közötti bizalom bizonyos fokú helyreállításához;

42. határozottan úgy véli, hogy a két fél helyi és regionális önkormányzatai közötti hatékony munkakapcsolatok – a gyakorlati problémákra vonatkozó bevált gyakorlatok cseréje révén – hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a Törökország és az EU közötti bizalom bizonyos mértékig helyreálljon;

43. megerősíti abbéli szándékát, hogy az RB érintett szerveinek keretében továbbra is párbeszédet folytasson a török polgármesterekkel a bevált gyakorlatok cseréje és a szubszidiaritás elvének védelme érdekében;

44. sajnálatát fejezi ki a puccskísérlet és a kioltott emberéletek miatt, és szolidaritását fejezi ki a demokratikus intézményekkel, azonban aggodalommal szemléli a puccskísérlet óta hozott kiterjedt intézkedéseket, úgymint a széles körű elbocsátásokat, letartóztatásokat és fogva tartásokat, különösen a megválasztott polgármesterek letartóztatását és hivatalból való elmozdítását, valamint nem választott, hanem a „központi hatóságok által kinevezett” polgármesterekkel való helyettesítésüket, ami jelentős mértékben gyengíti a pluralista demokráciát a helyi szinten;

45. elvárja, hogy Törökország – különösen mint tagjelölt ország – tiszteletben tartsa a demokrácia és az alapvető szabadságok legmagasabb szintű normáit; különösen aggasztják a függetlenség és az igazságszolgáltatás, valamint a véleménynyilvánítás szabadsága terén tapasztalható folyamatos visszalépések; aggodalmát fejezi ki az újságírókat, tudományos dolgozókat és emberjogi aktivistákat célzó korlátozásokkal és intézkedésekkel, valamint a médiacsatornák és a közösségi média gyakori és aránytalan tilalmával kapcsolatban;

46. kéri az EU és Törökország közötti társulási megállapodás kiegészítő jegyzőkönyvének teljes körű, minden tagállamra nézve megkülönböztetésmentes végrehajtását, ideértve a Ciprusi Köztársaságot is; felszólítja Törökországot, hogy egyértelműen kötelezze el magát arra, hogy jószomszédi kapcsolatok alakít ki valamennyi szomszédjával, és a fennálló vitákat békés módon rendezze az ENSZ Alapokmányának megfelelően; ebben a tekintetben komoly aggodalmának ad hangot, és sürgeti Törökországot, hogy kerüljön minden tagállamokra irányuló fenyegetést vagy fellépést; hangsúlyozza, hogy tiszteletben kell tartani az összes tagállam ahhoz való jogát, hogy bilaterális megállapodásokat köthessenek, valamint természeti erőforrásokat tárhassanak fel és aknázhassanak ki az uniós vívmányoknak és a nemzetközi jognak megfelelően, ideértve az ENSZ tengerjogi egyezményét is; hangsúlyozza továbbá, hogy minden tagállam szuverenitását és szuverén jogait tiszteletben kell tartani, kizárólagos gazdasági övezetükben, parti tengereiken és légtérükben egyaránt;

47. felszólítja Törökországot, hogy kezdje meg fegyveres erőinek kivonását Ciprusról, és adja át az ENSZ-nek Famagusta lezárt körzetét az ENSZ Biztonsági Tanácsa 1984. évi 550. számú határozatának megfelelően; hangsúlyozza, hogy az ilyen bizalomépítő intézkedések révén megnyílhatna az út a béke, valamint a mindkét közösség javát szolgáló gazdasági, társadalmi és regionális növekedés számára; megjegyzi, hogy a helyi közösségek civil társadalmi közötti párbeszéd előmozdíthatja a megállapodást;

Montenegró

48. üdvözli, hogy Montenegró erőfeszítéseket tesz az uniós csatlakozás érdekében, e téren eredményeket tud felmutatni, és aláírta a NATO-csatlakozási jegyzőkönyvet, úgyhogy Montenegró 2017-ben csatlakozni fog a NATO-hoz; üdvözli továbbá a Bosznia-Hercegovinával és Koszovóval aláírt határszerződéseket;

49. méltatja a választóknak és a pártoknak a 2016. októberi parlamenti választások során tanúsított komoly aktivitását. E választások nehéz körülmények között történő sikeres lebonyolítása a jogállamiság következetes bevezetésének érdeme, kimenetelük pedig megerősíti az eddigi bel- és külpolitika helyességét;

50. hangsúlyozza, hogy most a jogállamiságnak és az alapvető jogok tiszteletben tartásának helyi szinten történő, hiteles biztosítása a legfontosabb feladat; arra számít, hogy egy korrupcióellenes hivatal létrehozása ösztönzést ad majd a korrupció megelőzésére irányuló helyi cselekvési tervek végrehajtásának, és egy megfelelő ellenőrzési rendszer épül ki;

51. örömmel fogadja a helyi köztisztviselők szakmai továbbképzésével kapcsolatban tett erőfeszítéseket, ám hangsúlyozza, hogy további előrelépésre (pl. oktatásra és képzésre, valamint átláthatóbb, érdemi alapú felvételi eljárásokra) van szükség. Örömmel fogadja a helyi önkormányzatok finanszírozásáról szóló törvény módosításait, és további lépéseket szorgalmaz annak érdekében, hogy a helyi önkormányzatok pénzügyileg fenntarthatókká váljanak;

Szerbia

52. megállapítja, hogy Szerbiában 2016-ban nemcsak helyi és regionális választásokat tartottak, hanem előrehozott parlamenti választásokra is sor került, melynek során megerősítést nyert a társadalom fokozódó politikai sokszínűsége és egyidejűleg a többség szükséges támogatása a kormányzó párt iránt, amely a választások győzteseként továbbra is az uniós csatlakozást tekinti elsőrangú céljának egy összetett külpolitikai környezetben;

53. arra bátorítja Szerbiát, hogy dolgozzon tovább a csatlakozáshoz szükséges reformokon, és ennek során szenteljen kiemelt figyelmet a jogállamiságnak és a korrupció elleni küzdelemnek; üdvözli egy konkrét cselekvési terv életre hívását az egyes fejezetek megvalósítása érdekében, és üdvözli, hogy Szerbia a csatlakozási folyamatban első országgént bevezette a nemek egyenlőségére vonatkozó uniós mutatót, amire széles körben felfigyeltek;

54. üdvözli a kormány nemzeti kisebbségekre vonatkozó cselekvési tervének végrehajtását illetően elért eredményeket; örömmel állapítja meg, hogy a kormány legmagasabb szintű képviselői közéleti szerepléseik során alapvetően toleránsnak mutatkoznak az etnikai és egyéb kisebbségekkel szemben;

55. üdvözli a Szerbia és Horvátország közötti kapcsolatok normalizálódását és a Belgrád és Priština közötti párbeszédet (a mitrovicai híd újrainyitása), mivel ezek kézzel fogható eredményeket hoznak a lakosság számára; további előrehaladást sürget a kötelezettségvállalások teljesítésében és a megállapodások végrehajtásában az együttműködés és a bizalom erősítése érdekében; arra szólítja fel a hatóságokat és a közvélemény-formálókat, hogy aktívan támogassák a helyzet normalizálódását;

56. üdvözli a közigazgatási reformra irányuló stratégiát és a helyi szintű kormányzásra vonatkozó képzési stratégiát; kedvezően értékeli az európai integrációval foglalkozó nemzeti konvent munkáját és a helyi konzultációkat;

Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság

57. emlékeztet arra, hogy ez az ország volt az első, amely stabilizációs és társulási megállapodást írt alá, és ennek fényében aggodalmát fejezi ki az integrációs folyamat, a kötelezettségvállalások teljesítésének és a reformok végrehajtásának megtorpanásával kapcsolatban. Az RB aggódik a Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaságban elhúzódó politikai válság miatt, és az ország részéről az EU-hoz való csatlakozásra irányuló politikai szándék megújítására és a kötelezettségvállalások teljesítésére szólít fel;

58. megállapítja, hogy a 2015. június-júliusban nemzetközi közvetítés segítségével elért politikai megállapodás, valamint a 2016. július-augusztusban elfogadott új megállapodások alapján 2016 decemberében előrehozott parlamenti választásokra (valamint 2 kerületben a bizalom helyreállítása irányába tett lépésként új választásokra) került sor; arra lehet számítani, hogy az eddigi politikai irány folytatódik majd, csakúgy, mint a sürgős politikai reformok végrehajtását célzó megállapodás. Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaságnak teljes körűen végre kell hajtania a 2015. június-júliusi politikai megállapodást, és azonnali konkrét intézkedéseket kell hoznia a reform sürgető prioritásainak támogatása és végrehajtása érdekében;

59. hangsúlyozza, hogy az a kérdés, hogy az ország kap-e ajánlást a csatlakozási tárgyalások megkezdésére és így az eddig elért eredmények logikus lezárására, attól függ, hogy teljesítik-e az EU által állított feltételeket, összhangban az EU Tanácsa 2015. decemberi következtetéseivel és a szlovák elnökség idején az Általános Ügyek Tanácsa által megfogalmazott következtetésekkel (2016. december 13.);

60. nyugtázza azokat az erőfeszítéseket, amelyeket az ország tett a migrációs válság kezelése érdekében, és hangsúlyozza, hogy az összes ezzel kapcsolatos problémát az EU-val és egyéb nemzetközi szervezetekkel való együttműködésben kell megoldani; nyomatékosan utal arra, hogy létfontosságú a jószomszédi kapcsolatok fenntartása, ezen belül pedig a név kérdésének mindkét fél által elfogadható megoldása az ENSZ égisze alatt folytatott tárgyalások keretében;

Albánia

61. örömmel konstatálja az Albánia által elért viszonylagos eredményeket a legfontosabb reformprioritások tekintetében; az országnak azonban tovább kell mennie a reformok végrehajtása terén, különösen az öt kulcsfontosságú prioritási ágazatban. Ennek során fenntartható, mindenre kiterjedő és inkluzív módon kell eljárnia és különösen a jogállamiság és az emberi jogok – ezen belül a kisebbségek jogai – védelme területére kell koncentrálnia. Különösen fontos volt ebben az összefüggésben az igazságszolgáltatás reformjának közös megegyezéssel történő elfogadása a Parlament 2016. július 22-i plenáris ülésén. Ezáltal új lehetőségek nyílnak meg a következő területeken: az emberi jogok hatékonyabb védelme, ideértve egész Albániában a diszkriminációellenes politikát, a kisebbségek jogait és a gazdasági jogokat is, a tulajdonviszonyok tisztázása, a vállalati és befektetési környezet javítása és az árnyékgazdaság elleni küzdelem; üdvözli továbbá a korrupció elleni küzdelemre vonatkozó stratégiát és cselekvési tervet; további előrehaladást sürget a politikai és jogi intézkedések terén, és kéri ezek megfelelő végrehajtását. Emellett fellépést szorgalmaz a szervezett bűnözés, ezen belül is a kábítószeres, különösen a kannabisz termelése és kereskedelme elleni küzdelem terén, illetve hangsúlyozza, hogy mennyire fontos Albánia számára, hogy kézzelfogható és fenntartható eredményeket érjen el ezeken a területeken;

62. megállapítja, hogy Albánia csatlakozási folyamatban való előrehaladását kedvezően befolyásolja a 2009 májusa óta fennálló NATO-tagság, amely pozitív hatást gyakorol a belföldi reformok végrehajtására, valamint az Albánia és Görögország közötti kapcsolatok javítására;

63. megjegyzi, hogy a 2015. évi helyhatósági választások, amelyekre a közigazgatási reformot követően került sor, jelentősebb problémák nélkül zajlottak le, viszont nagyobb pártatlanságot és professzionalizmust tart szükségesnek. Ezenkívül örömmel fogadja a parlament által felállított ad hoc választásireform-bizottságot; felhívja a figyelmet e tekintetben az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatalának ajánlásaira, valamint az Európa Tanács Kongresszusa és az RB közös választásmegfigyelő missziója által tett javaslatokra, amelyek a közigazgatás politikai függetlenségének biztosítását és a pártatlanság garantálását kérték. Ugyanebben a szellemben bízik abban, hogy a fenti ajánlásokat a következő parlamenti választások során szem előtt tartják majd, és hogy ezek a választások szabadak, tisztességesek és hitelesek lesznek, és a nemzetközi normáknak megfelelően zajlanak majd le;

64. kéri, hogy a reformfolyamat a jövőben is minél inkluzívabb legyen és abba minden érintett politikai és civil szereplőt vonjanak be, köztük a kisebbségeket képviselőket, az ellenzéket és az érdekelt feleket is, és e tekintetben követendő példaként kiemeli az Európai Integrációs Nemzeti Tanács e téren végzett munkáját;

65. üdvözli továbbá, hogy megválasztották a Civil Társadalom Nemzeti Tanácsának tagjait, és hogy a tanács megkezdte tevékenységét;

Bosznia-Hercegovina

66. üdvözli, hogy az ország visszatért az integrációs folyamat útjára, hiszen az európai távlat kulcsfontosságú ösztönzést jelent az ország számára; ezenkívül további eredményeket szorgalmaz a reformmenetrenddel kapcsolatban, mivel a stabilizációs és társulási megállapodás hatálybalépése azt mutatja, hogy az elköteleződés eredményes tud lenni;

67. üdvözli továbbá, hogy Bosznia-Hercegovina 2016. február 15-én benyújtotta európai uniós tagságára irányuló kérelmét, ami mind az országnak, mind a csatlakozási folyamatnak lendületet ad; ezért hangsúlyozza, hogy meg kell őrizni ezt a dinamikát, hogy meg lehessen valósítani azt a jelentős előrelépést a reformmenetrend végrehajtásának tekintetében, amely szükséges az ezen az úton való továbbhaladáshoz;

68. megállapítja, hogy a 2013. októberi népszámlálás eredményeinek 2016. június 30-i közzététele segített a nyilvánosságnak abban, hogy jobban megértse a 2016. szeptemberi helyhatósági választások révén eltolódott politikai erőviszonyokat, amelyek a régión kívülről is folyamatos nyomásnak vannak kitéve;

69. valamennyi boszniai és hercegovinai politikai döntéshozót arra szólít fel, hogy a választások utáni időszakot az EU-val és az érintett nemzetközi intézményekkel való új eszmecsere útnak indítására használja fel a történelmi gyökerű problémák megoldása és az etnikai csoportok közötti kapcsolatok új, pozitív légkörének megteremtése érdekében; utal arra, hogy a régió politikai döntéshozói és közvélemény-formálói az új politikai fejlemények fényében személyes példával és kezdeményezéssel sokat tehetnek azért, hogy előmozdítsák a helyi szintű fejlődést;

70. hangsúlyozza, hogy mennyire fontos az összes kormányzati és közigazgatási szint közötti koordináció annak érdekében, hogy megszűnjenek az ország működőképessége, a reformmenetrend hatékony végrehajtása, a mobilitás, a beruházások és a különböző szakpolitikai területek összekapcsolása, valamint egy egységes gazdasági térség létrehozása előtt álló akadályok; utal arra, hogy a decentralizáció nem jelent egyet az elaprózódással, és hogy a reformok végrehajtásához valamennyi szinten összehangolt keretstratégiákra van szükség; szorgalmazza olyan közös célok kijelölését, amelyek egymással összeegyeztethetőek, ugyanakkor az egyéni érdekek felett állnak;

71. meggyőződése, hogy az uniós ügyek 2016 augusztusában előterjesztett koordinációs mechanizmusa segít majd abban, hogy javítsa az ország és entitásainak együttműködését az EU-val és ennek intézményeivel, és hozzájárul ahhoz, hogy Bosznia-Hercegovina korlátok nélkül profitálhasson az uniós forrásokból;

Koszovó⁽¹⁾

72. örömmel fogadja a stabilizációs és társulási megállapodás aláírását és ratifikálását, valamint annak 2016. április 1-jei hatálybalépését, az ugyanis új fejezetet nyit a Koszovó és az EU közötti kapcsolatok terén. Üdvözli még a külön bírói tanácsok létrehozását is. Arra ösztönzi Koszovót, hogy folytassa az EU-val kapcsolatos reformok (pl. az emberi jogi törvénycsomag elfogadása, az európai reformmenetrend hatálybalépése) végrehajtását és más pozitív lépések megtételét (többek között a kapcsolatok normalizálására irányuló folyamat terén);

73. örömmel fogadja a vízumliberalizáció terén elért eredményeket, hangsúlyozza az összes vonatkozó feltétel teljesítésének fontosságát, és további előrehaladást szorgalmaz;

74. hangsúlyozza, hogy Koszovó számára fontos a parlamentben és a helyi önkormányzatokban folytatott békés és többoldalú politikai párbeszéd kialakítása az ország imázsának gyors helyreállításához a nemzetközi porondon;

75. üdvözli és támogatja a Belgrád és Priština közötti párbeszédben tapasztalható pozitív fejleményeket (a mitrovicai híd újranyitása, távközlési megállapodás), amelyek kézzel fogható eredményeket hoznak a lakosság számára; további előrehaladást sürget a kötelezettségvállalások teljesítésében és a megállapodások végrehajtásában az együttműködés és a bizalom erősítése érdekében; arra szólítja fel a hatóságokat, a politikai döntéshozókat és a közvélemény-formálókat, hogy a csatlakozási folyamatba való zökkenőmentes bekapcsolódás érdekében járjanak elől jó példával a helyzet normalizálását illetően.

Kelt Brüsszelben, 2017. május 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Ez a megnevezés nem érinti a Koszovó státuszával kapcsolatos álláspontokat, és összhangban áll az 1244 (1999) sz. ENSZ BT határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Vállalkozói tevékenység a szigeteken: hozzájárulás a területi kohézióhoz

(2017/C 306/10)

Előadó: Marie-Antoinette Maupertuis (FR/EA), Korzika regionális kormányának tagja**POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

Bevezetés: a szigeti régiókat érintő különleges kihívások

1. üdvözlöi a máltai elnökség arra irányuló felkérését, hogy intézményünk részt vegyen a vállalkozói kedv előmozdítását és a szigetek gazdasági, társadalmi és területi fejlesztésének támogatását szolgáló lehetséges megoldások meghatározásában;
2. emlékeztet arra, hogy az Európai Unió kötelezettséget vállalt az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 174. cikkében meghatározott gazdasági, társadalmi és területi kohézió támogatására;
3. emlékeztet arra, hogy az EUMSZ 174. cikke szerint az Uniónak kiemelt figyelemmel kell kezelnie a szigeti régiókat, és a különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségek csökkentésére kell törekednie a tagállamokban és a tagállamok között;
4. emlékeztet arra, hogy az Unióban 362 olyan sziget található, amelynek több mint 50 lakosa van, ezek összesen 17,7 millió főt számlálnak (közülük 3,7 millió fő a legkülső régiókban él); az egy lakosra jutó GDP az uniós átlag mintegy 79,2 %-át teszi ki ezeken a területeken (2010-es adat), és a szigetek jelentős része továbbra is a kevésbé fejlett régiók kategóriájába tartozik;
5. megjegyzi, hogy az EUROISLAND (ESPO 2013) vizsgálata szerint e szigeti régiók nagy többségében nem ment végbe gazdasági konvergenciafolyamat a 2000-es években, és hogy a pénzügyi válság, a migrációs válság, az idegenforgalmi látogatottság hullámszerűsége vagy az innováció elmaradása miatt sokukban még romlott is a helyzet;
6. hangsúlyozza, hogy a szárazföldi régiókhoz képest e szigeti régiók egyszerre bírnak különleges, illetve a különféle szigetekre egyformán jellemző földrajzi, gazdasági, demográfiai és társadalmi jellegzetességekkel, amelyek következtében sajátos kihívásokkal kell megbirkóznuk a rájuk vonatkozó európai politikák végrehajtása keretében:
 - kis méretűek (az alapterületüket, a lakosságukat, a gazdaságukat tekintve),
 - távoli elhelyezkedésűek és/vagy periférikus jellegűek (térben és időben is messze vannak a piacoktól, és különösen a belső piactól, a nagy demográfiai, ipari, pénzügyi vagy politikai központoktól),
 - sebezhetőek (a gazdasági, környezeti és társadalmi jellegű fenyegetésekkel szemben);
7. rámutat, hogy ez a három paraméter az EUMSZ 174. cikkében elismert területi, gazdasági és társadalmi hátrányokat idéz elő, amelyek megnehezítik a szigetek méltányos részvételét a belső piacon és a szigeti lakosok maradéktalan területi integrációját; ezek a körülmények különösen a következő helyzeteket idézhetik elő:
 - a helyi piac szűk, a szigetcsoportok esetében pedig széttagolt és távoli,
 - a távolság, valamint a tökéletlen versenyhelyzetek (oligopóliumok, mi több, monopóliumok) miatt magasak a szállítási költségek a logisztika, a fuvarozás és a biztosítás esetében,
 - a piac kis mérete miatt nem lehet méretgazdaságosságot elérni, amely magas egységárakat idéz elő mind a vállalkozások működése, mind a közszolgáltatások terén,

- az ágazatközi kapcsolatok kevésbé fejlettek, mivel erős tendencia mutatkozik arra, hogy egy-egy erőforrás kiaknázására álljanak rá, vagy egyféle árut vagy szolgáltatást állítsanak elő,
- nincs szakképzett munkaerő, illetve a képzett munkavállalók gyakran elhagyják a szigeteket, hogy másutt találjanak megfelelő munkát,
- elégtelen a vállalkozói know-how, mivel a vállalkozók inkább elhagyják a szigetet, hogy jövedelmezőbb piacokon fektessenek be,
- hiányoznak a kontinentális régiókéhoz hasonló színvonalú infrastruktúrák és a vállalkozásoknak nyújtott szolgáltatáskínálat, például a távközlés, a képzés vagy a kockázati tőke területén;

8. üdvözli az Európai Parlament frakcióközi csoportja, valamint az Európai Külső Tengeri Régiók Konferenciájának (CPMR) a szigetekkel foglalkozó bizottsága által a tengerek, folyók, szigetek és tengerparti övezetek kapcsán végzett munkát;

Inkluzív növekedés – a szigetlakó vállalkozók hozzájárulása

9. megjegyzi, hogy az Európai Unióban a vállalkozók és a vállalkozói kedv fontos szerepet játszanak a munkahelyteremtésben és a gazdasági dinamizmusban, a szigeteken azonban sajátos strukturális nehézségekbe ütköznek a vállalkozások;

10. felhívja a figyelmet arra, hogy számos szigeti gazdaságban hajtottak végre az alábbi gazdasági, társadalmi, kulturális és természeti előnyök kiaknázásán alapuló növekedési stratégiákat:

- önfenntartó gazdálkodás, amely lehetővé teszi a lakosság bizonyos fokú jólétének biztosítását, különösen válság idején,
- réspiaci termékek kivitele, amely biztosítja a sziget jelenlétét a nagy hozzáadott értéket képviselő piacokon,
- az idegenforgalom, különféle formákban és a kizárólagos tömegturizmuson túlmenően is,
- kezdeményezések a zöld energia területén, amelyek bizonyítják, hogy a kis szigeti közösségek képesek az energiaváltás útját követni,
- a kis méretből vagy a távoli elhelyezkedésből fakadó korlátoktól nem függő „geostratégiai” előnyök kiaknázása (tudományos megfigyelőközpont stb.),
- az új „zöld” és „kék” gazdaság fejlesztése az ezekhez szükséges ismereteket nyújtó új tananyagok kidolgozásával;

11. hangsúlyozza, hogy ezek a stratégiák, amelyek sajátos gazdasági eszközöket ismernek fel és aknáznak ki, gyakran a szigetlakó vállalkozásvezetők kreativitásának, kockázatvállalásának és ellenálló képességének az eredményei, és kéri, hogy a szigeti vállalkozásokat támogató közpolitikák kidolgozása során biztosítsák a szükséges rugalmasságot;

12. megjegyzi, hogy a szigeti gazdaságokat gyengén diverzifikált gazdasági szerkezet jellemzi, amelyben nagy arányt képviselnek a kkv-k, mi több, a mikrovállalkozások, valamint sok a több tevékenységet végző vállalkozó; megjegyzi, hogy ez az ökoszisztéma a szakágazatokban (idegenforgalom, szállítás, kitermelés, halászat stb.) néhány monopolhelyzetben lévő nagyvállalattal együtt áll fenn;

13. szorgalmazza, hogy az uniós intézmények és a tagállamok több figyelmet fordítsanak arra, hogy a szigeti területeken megőrizzék a szabad piacot a különböző ágazatokban, eközben pedig igyekezzenek orvosolni a piaci hiányosságokat;

14. felhívja a figyelmet arra, hogy a szigeten előállított termékek – a nyersanyagokat is beleértve – rés piacokon, célzott vásárlóközönségnek és magas áron értékesíthetők; a termékdifferenciálás révén kellően magasán tarthatók a haszonkulcsok ahhoz, hogy a szigeten biztosítani lehessen a tevékenység életképességét. A termékek elsősorban minőségi védjegyek és kulturális designumok elismerésén keresztül nyernek értéket az áruk és szolgáltatások globális térségében;

15. rámutat azonban, hogy a szigetlakó vállalkozók éppen a szigetjelleg miatt különféle többletköltségeket viselnek (nyersanyagok, szolgáltatásnyújtás, logisztika stb.), amelyek végeredményben kihatnak a termékek és szolgáltatások versenyképességére;

16. hangsúlyozza, hogy még akkor is, ha a termékek versenyképesek és jó minőségűek, a vállalkozóknak a K+F kapacitások, a szigeti térségekhez igazodó technológiák, a tevékenységeik finanszírozásához megfelelő eszközök és a jelentős elvándorlás miatt a szakképzett munkaerő hiányával kell megküzdeniük, különösen akkor, ha az állandó lakosság száma alacsony;

17. ezért üdvözlí az ezeken a területeken az Európai Unió szintjén végrehajtott intézkedéseket, azonban megfelelő intézkedések meghozatalát sürgeti azon alapfeltételek javítása érdekében, amelyek lehetővé teszik a szigetek számára, hogy uniós szinten hozzájáruljanak az inkluzív növekedéshez. Ez azt jelenti, hogy minden olyan uniós politikának, amelynek célja a vállalkozás előmozdítása, figyelembe kell vennie a szigetek sajátos jellegzetességeit és kihívásait, ha igazságos és hatékony akar lenni;

Az uniós területi kohézió megerősítésére irányuló politikai ajánlások

18. elismeri, hogy a kohéziós politika alapvető fontosságú ahhoz, hogy az Európai Unióban kiegyensúlyozott regionális fejlesztés történjen: a kohéziós politika a legmegfelelőbb a szigetek és más európai régiók fejlettsége közötti egyenlőtlenségek leküzdésére; hangsúlyozza azonban, hogy a kohéziós politika jelenlegi formájában a szigeti régiók nem rendelkeznek külön státusszal;

19. emlékeztet ugyanakkor a legkülső régiók sajátosságaira. E régiók közül 8 sziget, és az elsődleges jogban elismert jellegzetes adottságaik súlyosbítják az előttük álló problémákat és megnehezítik gazdasági és társadalmi fejlődésüket, ezért ezeket figyelembe kell venni;

20. ezért javasolja, hogy az EUMSZ 174. és 175. cikkének megfelelően a 2020 utáni kohéziós politika keretében fordítsanak kiemelt figyelmet a szigetekre. E cél megvalósításának első szakasza lenne, ha a szigetek új kategóriaként szerepelnének az 1059/2003/EK rendelet területi tipológiák (Tercet) tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti rendeletben;

21. javasolja, hogy az Európai Parlament által a 2016. február 4-i állásfoglalásában javasoltaknak megfelelően az Európai Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatóságán hozzanak létre egy „szigetirotát” (Island Desk), mivel a szigeti szereplők – vállalkozások és önkormányzatok – jelenleg csak korlátozott mértékben látják át az uniós finanszírozási eszközöket és lehetőségeket, amelyek több főigazgatóság között aprózódnak sőt és többféle rendelet hatálya alá tartoznak;

22. üdvözlí az „Innovatív városfejlesztési tevékenységek” kezdeményezést, és ennek példáját követve javasolja, hogy hozzanak létre egy, az uniós szigetek hálózatba szervezésére szánt weboldalt és olyan uniós intézkedéseket, melyek lehetővé teszik a tapasztalatcserét, valamint az adminisztratív és innovációs szaktudás megosztását;

23. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a lehető legteljesebb mértékben kiaknázzák az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) és a többi uniós eszköz (többek között az esb-alapok) közötti szinergiákat a szigeteket sújtó természeti hátrányok gazdasági hatásainak kiegyenlítése érdekében;

24. megjegyzi azonban, hogy annak következtében, hogy a szigetek által vezetett projektek közül nagyon sok kis méretű, az ESBA-támogatás, valamint az EBB által nyújtott hitelek a gyakorlatban elérhetetlenek a szigeti mikrovállalkozások és a helyi önkormányzatok számára; ezért azt javasolja, hogy az uniós finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés megismertetése és előmozdítása érdekében dolgozzanak ki egyedi technikai segítségnyújtási programokat a szigetekre vonatkozóan;

25. kéri, hogy az Európai Bizottság és az EBB vizsgálja meg, hogy a JASPERS által biztosított technikai segítségnyújtás kiterjeszhető-e a szigetekre és alkalmazható-e a kisebb léptékű projektekre;

26. hangsúlyozza, hogy az európai területi együttműködési csoportosulásról szóló rendelet (1302/2013/EU) hasznos és előnyös a helyi és regionális önkormányzatok és az európai szigetek számára, mivel lehetővé teszi a különböző tagállamok és tagsággal nem rendelkező államok szigetei számára, hogy olyan közös jogalanyt hozzanak létre, amely révén közös célt követhetnek és hozzáférhetnek az uniós támogatásokhoz, és emellett egyszerűbbé teszi az ilyen együttműködéssel rendszerint együtt járó adminisztratív terheket;

27. javasolja, hogy a szállítási többletköltségek kiegyenlítése érdekében hozzanak létre működési támogatási rendszert a szigeti vállalkozások számára; a regionális támogatásokra vonatkozó iránymutatások és az általános csoportmentességi rendelet keretében engedélyezni kellene ezeket a támogatásokat, és azokra ugyanazoknak a mentességeknek kellene vonatkozniuk, mint a legkülső régiók és a gyéren lakott térségek esetében;
28. javasolja a megosztásalapú gazdaságban rejlő lehetőségek aktívabb kiaknázását a szigeti területek földrajzi távolságból adódó problémáinak megoldása érdekében is;
29. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a közösségi programok alá tartozó projektek keretében növeljék a köztámogatás arányát és tegyék vonzóbbá a magántámogatást, amikor a projektek munkahelyeket hoznak létre és jólétet teremtenek a szigeten amellet, hogy ökológiai szempontból fenntarthatóak;
30. hangsúlyozza, hogy az egy lakosra jutó GDP mint mutató használata a szigetek fejlődését érintő számos sajátos akadályt nem vesz figyelembe; ezért javasolja, hogy a szigetek társadalmi-gazdasági helyzetének, valamint vonzerejének jobb diagnosztizálása érdekében bővítsék a kohéziós politikák keretében használt kiegészítő mutatók körét;
31. használható mutatóként ajánlja a regionális versenyképességi mutatót (RCI) és a hozzáférhetőségi mutatót, de javasolja, hogy folytassák a szigeti jelleggel összefüggő többletköltséget teljes mértékben szemléltető más mutatók felkutatására irányuló munkát; javasolja, hogy az Európai Bizottság végezzen összehasonlító vizsgálatokat a szigeti vállalkozásoknak a szárazföldi társaikéhoz viszonyított teljesítményéről, még akkor is, ha ez a „szárazföld” pusztán egy szigeti tagállamból áll;
32. szorgalmazza, hogy a szigeten élők társadalmi-gazdasági helyzetének értékelésekor és a szóban forgó területek gazdasági vonzerejének meghatározásakor fordítsanak figyelmet a nem pénzügyi és nehezen mérhető szempontokra, például a természeti környezetre (annak minőségére és hozzáférhetőségére);
33. elismeri a Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatóság által az európai kkv-król készített éves jelentés hasznosságát; javasolja azonban, hogy a szigeti kkv-k előtt álló kihívások jobb megértése érdekében a jövőbeli jelentések tartalmazzanak területi adatokat, valamint a szigeti kkv-k szárazföldi társaikhoz viszonyított eredményességi/eredménytelenségi mutatóit;
34. elismeri, hogy az európai politikák szigeti régiókra gyakorolt hatásainak értékelésére hasznosak az olyan eszközök, mint a területi hatásvizsgálat, és javasolja, hogy az Európai Bizottság hatásvizsgálati módszere keretében alkalmazzanak egy „szigetjelleg” szempontot annak érdekében, hogy előre láthatóak legyenek e politikák szigetekre gyakorolt lehetséges súlyos következményei;
35. megjegyzi, hogy az intelligens szakosodási stratégiák használata mint az európai strukturális alapok (esb-alapok) pénzeszközei elosztásának előzetes feltétele ugyan hozzájárulhat a nemzeti és regionális szintű stratégiák kidolgozásához, azonban a szigeti gazdaságok sajátos jellege testreszabott megoldásokat kíván; e tekintetben az egy adott ágazattól vagy egyetlen tevékenységtől való túlzott függőség a gazdasági monokultúra kockázatához és annak káros gazdasági következményeihez (*Dutch disease*) vezethet;
36. úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak kiemelt figyelmet kellene fordítania az intelligens diverzifikációs vagy átállási, például a tömegturizmusról a fenntartható turizmusra való átállásra irányuló kezdeményezésekre, a kreatív iparágak fejlesztésére, az információs és kommunikációs technológiáknak a hagyományos tevékenységekbe történő beillesztésére irányuló kezdeményezésekre és a szigeti erőforrások értékét kiemelő célzott marketing-kezdeményezésekre;
37. több szakpolitikai intézkedést szorgalmaz azzal a céllal, hogy az uniós tagállamok polgárai jobban megismerjék az Unión belüli idegenforgalmi lehetőségeket. Szorgalmazza egyben, hogy erősebb kapcsolati hálót építsenek ki az uniós területek között, ami lehetővé teszi, hogy az Európai Unió nagyvárosi területeinek lakói természeti szempontból érdekes szigeti régiókban töltsék vakációjukat;
38. hangsúlyozza, hogy a területek szükségleteinek a kohéziós politika stratégiai tervezése céljából történő meghatározása (alulról felfelé, bottom up megközelítés) érdekében fontos a közös rendelkezésekről szóló rendelet 5. cikkében meghatározott partnerség elve. Ezért a Régiók Európai Bizottsága arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a 2020 utáni kohéziós politikára vonatkozó jogalkotási javaslatába előzetes feltételként vegye fel a partnerségre vonatkozó európai magatartási kódex tényleges végrehajtását;

39. nyomatékosan felkéri a tagállamokat, hogy biztosítsák a partnerség elvének maradéktalan alkalmazását annak érdekében, hogy a szigeti régiók különleges szükségleteit figyelembe vegyék a partnerségi megállapodásokban és az operatív programokban;

40. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat be kell vonni az őket érintő nemzeti és európai politikák meghatározásának folyamatába annak érdekében, hogy az intervenciók szabályozási keretek a szubszidiaritás elvével összhangban megfeleljenek a szigeti területek konkrét szükségleteinek;

41. örömmel fogadja az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz által kínált finanszírozási lehetőségeket, mivel ezek a szigeteket is érinthetik; megjegyzi azonban, hogy a tengeri gyorsforgalmi utak pénzügyi kerete a központi és globális hálózatokra összpontosít és figyelmen kívül hagyhatja a szigetek közötti, illetve a szigetek és a regionális központok közötti összeköttetéseket; ezért javasolja, hogy a tengeri gyorsforgalmi utak globális költségvetési keretében irányozzanak elő egyedi támogatást a szigetek számára;

42. elismeri az Európai Bizottság által a vállalkozások támogatása érdekében az olyan programok révén tett erőfeszítéseket, mint az innováció területén a „Vállalkozás 2020” vagy a Horizont 2020 cselekvési terv keretében a COSME és az InnovFin programok, és méltányolja a tőkepiaci unió érdekében végzett munkát is. Az RB azonban létfontosságúnak tartja, hogy a területi dimenziót (és különösen a szigetjellegét) beilleszték ezekbe a programokba és tervekbe annak érdekében, hogy:

- azokba sikeresen bevonják a szigetlakó vállalkozókat,
- a szigeteken található vállalkozásoknál előmozdítsák a szakképzést és a készségfejlesztést,
- a vállalkozások jobban hozzáférhessenek a tőkéhez, ezen belül a kockázati tőkéhez is,
- lehetővé tegyék a szigetek számára, hogy belépjenek a tudományos és technológiai tudás létrehozásával és terjesztésével foglalkozó európai és globális hálózatokba, és hogy a piaci termelés és a társadalmi jólét szempontjából a hasznukra fordítsák ezt az integrációt;

43. kéri, hogy az Európai Bizottság vezessen be az innovációs folyamatot, a helyi erőforrások hasznosítását, a megújuló energiaforrások használatának támogatását, a hulladékkezelést, a vízgazdálkodást, a kulturális és természeti örökség előmozdítását, valamint a körkörös gazdaság bevezetésének folytatását ösztönző programot a szigeti gazdaságokban; az „innováció” fogalma ebben az esetben a technológiai, szervezeti, társadalmi és környezetvédelmi innovációt takarja;

44. kiemeli, hogy az Európai Unió szigeti régióinak kis méretéből, távoli elhelyezkedéséből és elszigeteltségéből fakadó kihívások leküzdéséhez fontosak az állami támogatások. Ezek a természeti és folyamatosan fennálló körülmények kihatnak a szigetek számára stratégiai jelentőséggel bíró számos ágazat, például a közlekedés, az energia és a digitális összeköttetések hatékonyságára és szervezésére;

45. felhívja a figyelmet arra, hogy egy sziget számára a gazdasági fejlődés és versenyképesség elengedhetetlen feltételét jelentik a megbízható és költségben a szárazföldiekéhez hasonló belső és külső közlekedési infrastruktúrák és azok megszervezése;

46. javasolja, hogy a szigetek számára enyhítsék a közlekedési infrastruktúrákhoz és hálózatokhoz (építés, korszerűsítés, felszerelés) nyújtott támogatások feltételeit annak érdekében, hogy a lehető leghatékonyabb összeköttetés váljon lehetővé a kontinentális közlekedési rendszerrel, és a lehető legjobb integráció az európai térségbe és piacba;

47. kéri, hogy ezek a támogatások könnyítsék meg a szigetcsoportok esetében a szigetek közötti összeköttetéseket, a hegyszigetek esetében pedig a szigeten belüli összeköttetéseket, és ösztönözzék a szénszegény közlekedési eszközökbe történő beruházásokat (gázüzemű hajók, elektromos autók feltöltésére szolgáló töltőállomások stb.);

48. hangsúlyozza, hogy mivel a szigeti piacok az esetek többségében kis méretűek és távoli elhelyezkedésűek, a kontinentális vállalkozások számára ezeken a helyeken kevésbé vonzó az áru- vagy szolgáltatásnyújtás; ez valójában korlátozza a szigeten lévő fogyasztóknak és vállalkozásoknak az egységes piac nyújtotta versenyelőnyökhöz való hozzájutását. Ez különösen igaz a szigeti vállalkozások versenyképessége szempontjából alapvető fontosságú ágazatok: a közlekedési összeköttetések és az energiaellátás esetében; ezért javasolja, hogy a szigetek esetében ezek az ágazatok mentességet élvezhessenek az állami támogatásokra vonatkozó szabályok hatálya alól;

49. ugyanebben a szellemben javasolja továbbá, hogy a csekély összegű (de minimis) támogatásokról szóló rendelet még nagyobb rugalmasságot tartalmazhasson a szigetek tekintetében, és hogy enyhíteni lehessen az abban szereplő közbeszerzési követelményeket, mivel a konzultációs eljárások végrehajtásakor sok esetben lehetetlenség egynél több ajánlatot kapni;
50. támogatja, hogy jelenleg rugalmasan kezelik azokat a rendszereket, amelyek révén a szigetek különleges adóösztönzőket vagy társaságiadókulcs-csökkentést élvezhetnek a szigetjellegből fakadó többletköltség kiegyenlítése érdekében, és reméli, hogy ezt a rugalmasságot továbbra is fenntartják; javasolja az innovációt és a beruházást ösztönző rendszer alkalmazását, amely lehetővé teszi a termelés élénkítését és a helyi fogyasztáson túl az export támogatását;
51. üdvözli, hogy az Európai Bizottság egy, a szigetekről szóló fejezetet szeretne beilleszteni a következő kohéziós jelentésbe. A Régiók Európai Bizottsága nyomatékosan kéri az Európai Bizottságot, hogy ebben a fejezetben ismertesse, hogy hogyan hajtják végre az ebben a véleményben megfogalmazott ajánlásokat;
52. arra kéri a máltai elnökséget, hogy tegyen eleget ezeknek a politikai ajánlásoknak és szorosan működjön együtt a Régiók Bizottságával azok végrehajtásában.

Kelt Brüsszelben, 2017. május 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Új szakasz a kék növekedésre vonatkozó európai politikában

(2017/C 306/11)

Előadó: Christophe Clergeau (FR/PES), Loire mente régió közgyűlésének tagja**POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

1. kéri az Európai Uniót, hogy a tengert helyezze új közös törekvései középpontjába az európai integráció újraindítása során;
2. kéri az Európai Uniót, hogy a tengert politikai szempontból kezelje, és ne csupán projektként. Ennek a tengerpolitikának a keretében biztosítható a kék gazdaság támogatása, az összes ágazat átfogó és proaktív megközelítésén alapulva, mely túlmutat a kék növekedési stratégiában eredetileg meghatározott öt területen;
3. arra kéri az Európai Uniót, hogy mielőbb kezdeményezze az új politikák kidolgozását és a 2020 utáni időszakra vonatkozó új elképzelések alapjainak lefektetését. Az európai tengerpolitikáról szóló miniszteri nyilatkozat elfogadása – melyre 2017. április 20-án kerül sor Máltán – alkalmat nyújthat és kell is, hogy nyújtson erre;

1) A TENGER AZ EURÓPAI POLITIKÁK KÖZÉPPONTJÁBAN

4. arra kéri az Európai Uniót, hogy dolgozzon ki egy új európai tengerpolitikát, mely:
 - egyetértésre talál a polgárok, a helyi önkormányzatok, az európai tagállamok és intézmények körében,
 - horizontális megközelítésű az összes közösségi hatáskör mozgósítása érdekében,
 - a tenger alaposabb ismeretén alapul annak fenntartható fejlődésének jobb biztosítása és a benne rejlő lehetőségek javítása érdekében,
 - képes megfelelő támogatást nyújtani a kék gazdaság ágazatainak úgy a partokon mint a szárazföldön működő teljes értéklánca, például a halászat számára,
 - valamint a különféle tengerhasznosítási tevékenységek közötti szimbiózist és a koherens rendezést célozza a tengerpartoktól a nemzetközi vizekig;

A tenger mindannyiunkat érint, egyszerre jelent új kihívást és új európai álmot

5. hangsúlyozza, hogy a tengerek és az óceánok a földi élet számára nélkülözhetetlenek. Az oxigén 50 %-át állítják elő. Lényeges szerepet játszanak az éghajlat szabályozásában. Jelentős tartalékai a biológiai sokféleségnek, illetve fontos erőforrásokat tartalmaznak étkezésünk és egészségünk számára;
6. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a tengeri ökoszisztémák működését napjainkban aláássa az éghajlatváltozás, a környezetszennyezés és az erőforrások túlzott kiaknázása;
7. emlékeztet arra, hogy a kék gazdaságban rejlő növekedési és foglalkoztatási potenciál mindeddig példátlan. Az Európai Bizottság szerint a tengergazdálkodás egyre több – becslések szerint Európában jelenleg 5 millió – munkahelyet jelent. Az OECD által 2016-ban közzétett „*Ocean economy in 2030*” (Óceángazdálkodás 2030-ban) című jelentés becslése szerint a tengergazdaság hozzájárulása a globális javakhoz 1,3 billió euróra tehető 2010-ben, és ez a szám 2030-ig a kétszeresére is növekedhet;
8. megjegyzi, hogy nemzetközi szinten egyre nagyobb figyelmet kapnak a tengeri ügyek. Az ENSZ fenntartható fejlődésre irányuló 2015. szeptemberi célkitűzésein keresztül az óceánok témája explicit módon is napirenden van. 2016 májusában a G7 csoport vezetői megállapodtak arról, hogy fokozzák a tengeri kutatás terén a nemzetközi együttműködést. Az óceánok kérdése helyet kapott a COP 21 és COP 22 következtetései között;

9. hangsúlyozza, hogy Európa a világ első számú tengeri hatalma, és a brexit után is az marad. Az Európai Unió tagállamai együtt a világ legjelentősebb kizárólagos gazdasági övezetével rendelkeznek. Az olyan ágazatokban, mint a tengeri energia, az Európai Unió a legerősebb és legteljesebb gazdaság a világon. A környezetvédelem terén az Európai Unió rendelkezik a legszigorúbb szabványokkal;

10. meggyőződése szerint Európának előtérbe kell kerülnie a nemzetközi szinten, és a tengerpolitikát érvényesülésének egyik eszközévé kell tennie;

11. megítélése szerint az új európai tengerpolitikai elképzelések elnyerhetik a polgárok támogatását, mivel:

- a tenger egy lenyűgöző, az emberek többségének életében jelen lévő új kérdéskör,
- a tengerekkel kapcsolatban a határok fogalma nem igazán meghatározó, és az Európai Unió hozzáadott értéke egyértelmű,
- a tenger olyan terület, amely körül alapvetően fontos társadalmi döntések zajlanak, például az éghajlatváltozás elleni küzdelem, a biológiai sokféleség megőrzése, a jóllét, az egészség, illetve a élelmiszerek terén,
- a kék gazdaságban rejlő növekedési és munkahelyteremtési potenciál nemcsak a part menti régiókat, hanem az Unió egész területét érinti, mivel értéklánca kontinensünk egészét magában foglaló és gazdagító tényező;

2017-ben az Európai Uniónak meg kell adnia a tengernek az őt megillető helyet a jövőre vonatkozó elképzeléseiben

12. emlékeztet arra, hogy az integrált tengerpolitika és a kék növekedés stratégiája lefektette egy európai tengerpolitika alapjait;

13. úgy véli, hogy a máltai elnökség alkalmat nyújt arra, hogy a 2017. április 20-i miniszteri nyilatkozat révén új lendületet kapjon az európai tengerpolitika;

A tenger az európai politikák középpontjában: törekvés és útiter

14. kéri, hogy dolgozzanak ki egy fehér könyvet „A tenger az európai politikák középpontjában” címmel, mely minden egyes európai uniós politika számára tartalmaz egy tengerekkel foglalkozó ütemtervet;

15. úgy véli, hogy az integrált európai tengerpolitika új szakaszának hozzá kell járulnia ahhoz, hogy Európa válaszolni tudjon a következő kihívásokra:

- az európai határok biztonsága,
- migrációkezelés,
- tengerpolitika kialakítása a szomszédságpolitika, a tengeri kereskedelem szabályozása és az óceángazdálkodás összefüggésében,
- a biológiai sokféleség védelme, az éghajlatváltozás elleni küzdelem és a sikeres energetikai átállás, ennek részeként pedig a megújuló üzemanyagokra való átállás a különböző hajótípusok esetében,
- a kék gazdaság fejlesztése a különböző hagyományos ágazatokban, ilyenek a halászat, az akvakultúra, a turizmus, a tengeri iparágak, valamint az olyan újonnan megjelenő ágazatokban, mint a tengeri energia és a tengeri biotechnológiák,
- a különböző tevékenységek és felhasználások összeegyeztetése,
- olyan partvidéki és tengerpolitika, mely a régiókra és a helyi önkormányzatokra támaszkodik,
- a szigetek, valamint Európa tengerentúli területei sajátos kihívásainak kezelése;

II) A KÉK GAZDASÁG PARTNERRÉGIÓI

16. hangsúlyozza, hogy a kék gazdaság a régiókban konkretizálódik.. A tengerpolitikának ezért a régiók és a városok mobilizációját kell kiegészítenie;

Szervezett és koherens tengeri terület: a kék gazdaság alappillére

17. úgy véli, hogy a tengeri területrendezés elengedhetetlen, annak integrálnia kell a szárazföld és a tenger közötti kölcsönhatásokat, be kell vonnia a városokat és a régiókat, illetve valamennyi érdekelt felet, továbbá törekednie kell az összes tengeri tevékenység fenntartható fejlesztésére;

18. véleménye szerint a – definíciójukból adódóan külső régióknak számító – part menti térségek infrastruktúráinak fejlesztése prioritást kell, hogy jelentsen Európa számára. Ennek részeként minden régióban lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a part menti térségek hasznára mozgósítsák a kohéziós politika és a Juncker-terv alapjait, különösen annak érdekében, hogy például kikötők és széles sávú hálózatok fejlesztésébe ruházzanak be;

19. kéri, hogy nyissanak vitát egy európai tengeri térség elismeréséről, megerősítve ezáltal annak társadalmi, környezeti és biztonsági szempontú kohézióját;

A régiók, az Európai Unió partnerei a kék gazdaságba való befektetésbe

20. úgy véli, hogy a tengeri medencékre vonatkozó stratégiák alapvetően fontos hivatkozási keretet nyújtanak. Azon elemek közé tartoznak, amelyeket az intelligens szakosodási stratégiák kidolgozása és az európai alapok programozása során figyelembe kell venni. A kidolgozás alatt álló „West-Med” kezdeményezés üdvözlendő;

21. úgy véli, hogy az intelligens szakosodási stratégiáknak lehetővé kell tenniük, hogy saját kezdeményezésükre ugyanazon tengeri medencén belül több régió is közös intelligens szakosodási stratégiákat hozzon létre;

22. hangsúlyozza, hogy a régiók és a városok kulcsszerepet játszanak a kék gazdaság fejlődésében. Számos régió beillesztette a kék növekedéssel kapcsolatos kérdéseket intelligens szakosodási stratégiáiba. Az ETHA és a kohéziós alapok mozgósítása számos munkahelyteremtést célzó projekt finanszírozását tette lehetővé;

23. javasolja, hogy a kék gazdaságba történő beruházások fellendítése érdekében az intelligens szakosodási stratégiákhoz és az operatív programokhoz csatoljanak egy a kék gazdasággal foglalkozó mellékletet, melynek segítségével bemutatható a tengeri kérdésekkel kapcsolatos irányutmutatások hatása és a releváns projektek nyomom követése;

24. reméli, hogy a szigetek és a part menti területek helyi közösségei minden uniós alapot felhasználhatnak, köztük az ETHA-t is ahhoz, hogy egységes keretben finanszírozhassák tengeri fejlesztési stratégiáikat, a Leader program modelljét véve alapul;

25. úgy véli, hogy az intelligens szakosodási stratégiákban kifejeződő döntéseket, amelyek a – szereplők és ágazatok közötti szinergiákon alapuló – tengeri gazdaság valóságát alkotják, időben nyomon kell tudni követni, és nekik kell jelenteniük a kiindulási pontot az Európai Unió számára, amelynek segítségével beruházásait a kék növekedés támogatására irányítja. Az európai kutatási politikának különösen jobban figyelembe kell vennie ezeket a kék gazdaság körüli regionális szintű fellépéseket.

26. kéri, hogy azok a régiók közötti, nemzeti és határokon átnyúló projektek, amelyek megfelelnek a tengeri medencékre vonatkozó stratégiáknak és az intelligens szakosodási stratégiáknak, a regionális, nemzeti és európai alapok összevonása révén, egyszerűsített keretben finanszírozhatóak legyenek, és közösségi bónuszban részesülhessenek anélkül, hogy új projektfelhívásokra kerülne sor;

27. úgy véli, hogy a legkülső régióknak továbbra is különleges kerettel kell rendelkezniük fejlődésük támogatására. Ezek a területek kiváló hídfőállások Európa tengeri jelenlétének érvényesítéséhez és a tengerrel kapcsolatos együttműködés kialakításához szerte a világon;

III) KONKRÉT PROJEKTEK A KÉK GAZDASÁG FEJLESZTÉSÉNEK FELGYORSÍTÁSA ÉRDEKÉBEN

A kutatás és fejlesztés, valamint az innováció támogatásának megerősítése

28. hangsúlyozza, hogy a tenger fokozatosan új helyet kapott a Horizont 2020 program keretében. Az olyan kezdeményezések, mint az óceánokkal foglalkozó közös programozási kezdeményezés is hozzájárult az európai tengeri kutatáshoz. Ezt a módszert a kék gazdaság összes ágazatára ki kell terjeszteni egy átfogó K+F ütemterv segítségével; Az RB hangsúlyozza annak jelentőségét, hogy speciális támogatásban részesüljenek azok a kkv-k, amelyek innovatív megoldásokat kívánnak kidolgozni és alkalmazni különféle ágazatokban, többek között a part menti és tengeri turizmus terén;

29. kéri, hogy a következő keretprogram célkitűzéséként 10 %-ban határozza meg azon projektek arányát, amelyek jelentős mértékben hozzájárulnak a tengerkutatás és a tengerhasznosítási célú kutatás kihívásaihoz, A Horizont 2020 folyamatos végrehajtásának már lehetővé kell tennie az ehhez való közelítést;

Tengeri ütemterv az új európai készségfejlesztési program keretében

30. kéri, hogy dolgozzák ki az európai készségfejlesztési program tengerrel kapcsolatos területét;

31. javasolja, hogy nyissanak európai szintű vitát arról, hogy érdemes-e egy olyan kísérleti projektet finanszírozni, amely a mélytengeri környezet feltárására és kiaknázására koncentrálna;

32. kiemeli, hogy a tengeri iparágakban az innovációkat sokszor csak egy első, a piacon már megjelent terméken lehet kipróbálni. A közösségi innovációs politikáknak lehetővé kellene tenniük az ilyen demonstrációs projektek finanszírozását. Ezenkívül újra kellene indítani a tengeri ipari ágazatoknak szánt horizontális technológiákkal foglalkozó köz-magán társulásokat is;

33. fontosnak tartja az olyan kezdeményezéseket, mint az ETHA keretében újjá indított „Kék pályák” eszköz és egy jövőben kidolgozandó „Tengeri blueprint” kezdeményezés kiteljesítését a következők érdekében:

- az ismeretek és a tengerhez kapcsolódó foglalkozások vonzerejének növelése,
- a munkakörülmények és a szakmai pályafutás feltételeinek javítása,
- a képzésben részesülő fiatalok európai mobilitásának elősegítése,
- egész életen át tartó kiegészítő képzési útvonalak biztosítása a meglévő szakmák tengeri környezetbe való bevezetése és a hagyományos tengerészeti szakmák új lehetőségek felé irányítása érdekében;

34. kívánatosnak tartja a szakmai képesítések elismerése európai rendszerének megerősítését a szabad mozgás elősegítése és a kiküldetések jogi keretbe illesztése érdekében. Ezt a rendszert hasonló eszközzel kell kiegészíteni azon készségek és szakmák elismerésére vonatkozóan, amelyek nem esnek a minősítés hatálya alá ⁽¹⁾;

A kék gazdaság kulcsfontosságú ágazatainak támogatása

35. úgy véli, hogy Európának emellett jelentős beruházásokat kell megvalósítania az olyan ágazatokban, mint a tengerhez kapcsolódó iparágak és a tengeri biotechnológiák, amelyek esetében a világban betöltött vezető szerep megszerzése a tét;

36. úgy ítéli meg, hogy Európának ezen túlmenően végig kell kísérnie a kék gazdaságot a digitális, ökológiai és energetikai átmeneten, valamint támogatnia kell a hagyományos ágazatok, például a halászat, illetve a vízi és tengerparti turizmus korszerűsítését ⁽²⁾;

37. kiemeli, hogy az Európai Unió számára fontos, hogy támogassák az algák és a mikroalgák, a halak, a kagylófélék és a tengeri baktériumok hasznosításán alapuló tengeri biotechnológia fejlesztését. A tengeri biotechnológia nagyon fontos gazdasági potenciált rejt, amely Európa számos térségében fellendülőben van. Az Európai Unió részéről nyújtott támogatásnak magában kell foglalnia a kutatás, a kutatási infrastruktúrák és ezek egymás közötti és vállalkozásokkal való hálózatba szervezése támogatását, valamint a tőkéhez való hozzájutás, illetve az innovációfejlesztés és -értékesítés elősegítését;

⁽¹⁾ Lásd a SEDEC kiküldött munkavállalókról szóló, CdR 2881/2016 jelű véleményét.

⁽²⁾ Lásd a CdR 2645/2014, CdR 5241/2015 és CdR 2898/2016 jelű korábbi véleményeket.

38. kiemeli a halászat és az akvakultúra, valamint az azok termékein alapuló fogási, tenyésztési, feldolgozási és értékesítési tevékenységek jelentőségét a régiók gazdasága és az európai népesség élelmezése szempontjából. A halászat és az akvakultúra szintén a jövő fontos ágazata, az Európai Unió részéről érkező támogatásnak pedig a (különösen a fiatalokat célzó) foglalkoztatás és képzés tekintetében pozitív és ambiciózus jövőképre kell támaszkodnia. Az új közös halászati politika végrehajtásának keretében az Európai Uniónak együtt kell működnie a gazdasági szereplőkkel és az állami hatóságokkal, különösen pedig a régiókkal annak érdekében, hogy felgyorsítsa és megkönnyítse az ESHA végrehajtását, ami már jelentős késésben van;

39. hangsúlyozza, hogy a termelőket is magukban foglaló rövid ellátási láncok kifejlesztésével, és a part menti területeken a feldolgozóipari tevékenységek megerősítésének köszönhetően integrált megközelítést kell alkalmazni a tengeri termékek értékesítése kapcsán. Ennek a tengeri termékek köré szerveződő érték- és munkahelyteremtési stratégiának a part menti területeken kiemelt célkitűzéssé kell válnia, amelyet jobban finanszírozhatna mind az ESHA, mind pedig a kohéziós politika;

40. javasolja egy „tengeri induló innovatív vállalkozás” európai eszközének létrehozását a gazdasági, társadalmi és területi innovációs projektek támogatására;

41. kiemeli, hogy a jövőben fontossá váló számos tevékenységnek a partoktól távol elhelyezkedő új tengeri infrastruktúrára kell támaszkodnia. Egy specifikus programmal megvizsgálható lenne az új visszafordítható infrastruktúrák hasznossága, tanulmányozható volna hatásuk, amint az energetikai autonómiájukkal kapcsolatos kérdések is;

42. úgy véli, hogy a kikötők a kék gazdaság fejlesztésének lényeges alapját képezik, támogatni kell őket az új tevékenységek által támasztott igények kielégítésében és a lehetőségek szerinti hálózatba szervezésben. Egyensúlyuk a *long-sea* és *short-sea* tengeri kereskedelem dinamikájától és a tengeri infrastruktúra fejlesztésétől is függ;

43. hangsúlyozza, hogy a kék növekedés egyértelműen kedvező hatással van a part menti és tengeri turisztikai ágazatra a régiókban. Különösen támogatja azokat a kezdeményezéseket, amelyek gazdasági, társadalmi és környezeti szinten elő tudják mozdítani a fenntartható és felelősségteljes turisztikai formákat;

44. kiemeli, hogy például a hulladékok és szennyező anyagok tengerekből történő eltávolítása és hasznos erőforrássá való alakítása érdekében fontos a körforgásos gazdaság koncepciójának megvalósítása;

Az európai vezető szerep maradéktalan kihasználása a tengeri energia (tengeri szélenergia és óceánenergia) terén

45. meggyőződése, hogy az Európai Uniónak prioritásként kell kezelnie a megújuló energiaforrások ipari fejlesztését. Ennek érdekében a megújulóenergia-termeléssel kapcsolatos európai célkitűzéseknek meg kell haladniuk az Európai Bizottság által 2030-ra javasolt 27 %-ot. A technológiai semlegesség elvét rugalmasabbá kell tenni annak érdekében, hogy elsőbbséget kapjon annak a megújulóenergia-ágazatnak az ipari fejlesztése, melyet tekintve Európa globális vezető szerepet játszhat, számos munkahelyet teremtve;

46. kívánatosnak tartja a K+F és az olyan demonstrációs projektek, mint a NER300 további finanszírozását, valamint a forgalmazás első szakaszainak nagyobb mértékű finanszírozását sürgeti;

47. hangsúlyozza, hogy a tengeri energiák fejlesztése egy sor olyan horizontális készségre és technológiára alapul, amelyeket a történelem jelentős ágazatai, például az olaj- és gázipar, vagy a hajógyártás hagytak hátra. Meg kell erősíteni az innováció és a diverzifikáció támogatását ezekben az ágazatokban. E tekintetben a hajógyártásnak és a tengeri iparágaknak szánt „Leadership 2020” című útmutató alapján horizontális európai menetrendet kell összeállítani a különféle közösségi politikák számára;

48. véleménye szerint a következő öt év során az Európai Uniónak az alábbi célkitűzésekre kellene koncentrálnia fellépéseit:

- a tengeri szélenergia-termelő ágazat versenyképessége és előrelépései a támogatás nélküli jövedelmezőség felé,
- a világszinten tömegpiacot jelentő úszó szélenergiafejlesztés piacának fejlesztése, a hidraulikus energiafejlesztés piacával együtt, mely utóbbi olyan rés piac, amelyen az európaiak igen jó helyet foglalnak el,
- a szigetek és az elszigetelt régiók, különösen a trópusi és távoli tengereken elhelyezkedők energetikai autonómiájának fejlesztését lehetővé tevő technológiák;

Tengeri platformok a projektek támogatására és finanszírozására és európai beruházási alap a kék gazdaságba

49. üdvözli, hogy a Juncker-terv már számos kék gazdasággal kapcsolatos projekt finanszírozását tette lehetővé;

50. úgy véli, hogy bővíteni kell ezt a támogatást a területeken meglévő potenciális projektekbe való beruházások hiányának betöltése és annak érdekében, hogy újabb módozatokat találjanak a hatékonyabb kockázatfinanszírozásra, mely fontos egy olyan innovatív ágazatban, mint amilyen a kék gazdaság, mindeközben elsőbbséget biztosítva a kkv-k és az innovatív induló vállalkozások számára;

51. javasolja, hogy hozzanak létre a kék gazdasággal foglalkozó regionális vagy régiók közötti platformokat, melyek eszközként szolgálnának a projektek kiválasztásához, azok végrehajtásának támogatásához, valamint a helyi, nemzeti és európai pénzügyi eszközök mozgósításához. A platformokat a régiók irányítanák a tengergazdasági ágazatok, a tagállamok és az Európai Unió közreműködésével, működésüket e három szereplő, illetve magánszféribeli partnerek finanszírozhatnák. Ezek a platformok kiemelt partnerek lehetnek a 2.0. Juncker-terv végrehajtásában;

52. szorgalmazza, hogy hozzanak létre egy európai beruházási „mechanizmust/alapot” a kék gazdaság vonatkozásában. Ez az alap, a 2.0. Juncker-terv tengerrel kapcsolatos alkalmazása, két kiegészítő támogatási módszerrel rendelkezhet:

— a strukturális projektek és a kockázatos projektek európai szintű közvetlen finanszírozása, például a tengeri energiával kapcsolatos projektek piaci értékesítésének kezdeti szakaszaiban,

— regionális beruházási alapok létrehozása, a kék gazdasághoz kapcsolódó regionális és interregionális platformok szintjén, melyet európai alapok és helyi, köztük banki és pénzügyi partnerek finanszíroznának. Ezen alapok keretében az ESBA-nak jelentősen hozzá kell járulnia a kockázatfinanszírozáshoz, amelynek terhére nem szabad a helyi partnerekre hárítani;

IV) A TENGERPOLITIKA ÉS A POLGÁROK EURÓPÁJA

„A tenger és a polgárok” európai mobilizációs program

53. úgy véli, hogy Európának közvetlenebbül kellene megvitatnia tengerpolitikáját a polgárokkal. A témában viták megrendezésére kerül majd sor a Régiók Európai Bizottsága polgárokkal folytatott párbeszédének keretében;

54. szeretné, ha létrejönne egy kutatási és kommunikációs program Európa és a part menti térségek tengeri kulturális öröksége kapcsán;

55. javasolja egy „A gyermekek és a tenger” elnevezésű európai program kidolgozását a tengeri kérdésekkel kapcsolatos tudatosság ösztönzése, valamint a part menti és nem tengerparti területeken élő gyermekek közötti cserék megszervezése érdekében;

56. úgy véli, hogy ismét vitát kellene indítani arról, hogy vajon szükség lenne-e egy vagy több európai oceanográfiai állomás finanszírozására, melyek tudományos küldetéssel bírnának és egyúttal a polgárok tengerekkel kapcsolatos érdeklődését összefogó szimbólumként szereplnének;

A tengerrel és a kék gazdasággal kapcsolatos ismeretek bővítése

57. hangsúlyozza, hogy rendkívül nagy szükség van a tengerpartokkal és az óceánokkal kapcsolatos ismeretek bővítésére. Ezek az ismeretek elengedhetetlenül fontos hajtómotorjai a fenntartható tengerfejlesztésnek, amely egyidejűleg a gazdasági, technológiai, környezeti, humán és társadalmi tőke növelését célozza;

58. emlékezteti az Európai Bizottságot arra a kérésére, hogy hozzanak létre egy, a kék gazdasággal foglalkozó tudományos és innovációs társulást, amely előmozdítaná a tengerkutatásból származó elgondolások magánszférába való átültetését⁽³⁾;

59. javasolja, hogy az Európai Unió legyen a védnöke egy a kultúrát a tudománnyal, a környezettel és a gazdasággal összefogó „európai tengeri kiállításnak”, például a 2018-ban Nantes városában tervezett „La Mer XXL” elnevezésű projektből ihletet merítve;

⁽³⁾ CdR 4835/2014.

60. szükségesnek tartja egy a tengeri biológiai sokféleséggel, az óceánfenékkal kapcsolatos ismeretekkel, a tengeri és part menti területeken végzett, például batométeres adatgyűjtéssel foglalkozó európai stratégia integrálását a „Horizont 2020” programba és a jövőbeni keretprogramba;

61. megjegyzi, hogy az Európai Bizottság és a Régiók Európai Bizottsága által a kék gazdasággal kapcsolatos ismeretek hiányosságairól készített tanulmányok szerint immár szükséges egy európai forrásközpont létrehozása a kék gazdaságról, a tagállamokkal, a régiókkal, az Eurostattal és a Közös Kutatóközponttal való partnerségben;

Új irányítás az európai tengerpolitika érdekében

62. javasolja, hogy a tengerrel kapcsolatos ügyek tartozzanak az Európai Bizottság egyik alelnökének hatáskörébe, akinek munkáját munkacsoport segítené, és akinek feladata „A tenger az európai politikák középpontjában” című fehér könyv kidolgozása és horizontális végrehajtása lenne.

63. úgy véli, hogy a tengerrel kapcsolatos ügyeknek egy a tengerrel foglalkozó tanácsi formáció félévente sorra kerülő ülésének napirendjén kellene szerepelnie; Az Európai Parlamentnek és a Régiók Európai Bizottságának együtt kellene megvizsgálniuk, hogy miként változzon a tengerpolitikával kapcsolatos kérdések kezelése;

64. úgy véli, hogy a tengernek biztosított politikai prioritásnak tükröződnie kell a többéves pénzügyi keretben, nem csupán az ETHA halászati, tengerpolitikai és területi megközelítésében, hanem szélesebb körben is a különböző európai politikák és programok terén;

65. úgy véli, hogy egy új uniós tengerpolitikához a tengeri szereplők jobb elismerése szükséges, továbbá jobban be kell vonni őket a vitákba és a döntéshozatalba, adott esetben támogatva őket európai szintű szerveződésekben. Segíteni kell az elsősorban a regionális, nemzeti és európai klaszterek által alkalmazott horizontális megközelítést;

66. arra kéri a régiókat és városokat, hogy demonstrálják a kék gazdaságban rejlő lehetőségeket, és hogy számos reális és értékteremtő projekt vár finanszírozásra az elkövetkező években;

Az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépése miatt az Európai Uniónak még ambíciózusabbá kell válnia a tengeri ügyekben

67. hangsúlyozza, hogy az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépése közvetlen hatást gyakorolna az európai tengerpolitikákra. Pontosán fel kell mérni a leginkább érintett városokra és régiókra és az uniós közpolitikákra gyakorolt hatást, és meg kell tenni a szükséges kiigazító intézkedéseket. Különösen fontos adaptálni a nemzeti és európai állami és biztonsági eszközöket az Unió új tengeri határainak megjelenéséhez;

68. kéri, hogy a megkezdett tárgyalások során az Európai Unió védje meg gazdasága és tengeri területei érdekeit. El kell kerülnie a szociális és adózási dömping, illetve a dereguláció megjelenését határainál, ami hatással lenne a gazdaságra és a tengeri erőforrásokra. Gondoskodnia kell továbbá a halászok érdekeinek védelméről a nemzetközi jog keretein belül;

69. mindezen elvek alapján úgy véli, hogy amennyiben az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépésének általános kerete azt lehetővé teszi, illetve annak összefüggéseinek tiszteletben tartása mellett különösen hasznos lenne, ha az európai tengerészeti érdekelt felek továbbra is szorosan együttműködnének a közös tengeri térségre és a tengeri ökoszisztémák védelmének és megőrzésének közös érdekére való tekintettel, valamint együtt munkálkodnának egy olyan globális piaccgazdaság létrehozásán, amely méltányos és hozzáférhető mindenki számára.

Kelt Brüsszelben, 2017. május 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

III

(Előkészítő jogi aktusok)

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

123. PLENÁRIS ÜLÉS, 2017. MÁJUS 11–12.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályok

(2017/C 306/12)

Előadó: Michiel Rijsberman (NL/ALDE), Flevoland tartomány kormányának tagja**Referenciadokumentum:** Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, valamint a 2012/2002/EK, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1305/2013/EU, az 1306/2013/EU, az 1307/2013/EU, az 1308/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU, a 283/2014/EU és a 652/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet, továbbá az 541/2014/EU európai parlamenti és tanácsi határozat módosításáról

COM(2016) 605 final

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1. módosítás

27. cikk

Az (1) bekezdés az alábbiak szerint módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A Bizottságtól eltérő bármely intézmény a költségvetésben a saját szakaszán belül átcsoportosíthat előirányzatokat:	A Bizottságtól eltérő bármely intézmény a költségvetésben a saját szakaszán belül átcsoportosíthat előirányzatokat:
a) egyik címből a másikba az azon a soron szereplő éves előirányzatok 10 %-át meg nem haladó mértékig, amelyről az átcsoportosítás történik;	a) egyik címből a másikba az azon a soron szereplő éves előirányzatok 10 %-át meg nem haladó mértékig, amelyről az átcsoportosítás történik;
b) korlátozás nélkül egyik alcímből a másikba.	b) korlátozás nélkül egyik alcímből a másikba;
	c) az n. évről az n+1. évre az intézmény költségvetésében szereplő előirányzatok 10 %-át meg nem haladó mértékig bármely költségvetési tétel fel nem használt előirányzatainak bizonyos, az intézménynek a 258. cikk (5) bekezdésében meghatározott ingatlanprojektjei finanszírozását szolgáló költségvetési tételek alá történő átcsoportosítása érdekében.

Indokolás

Annak érdekében, hogy a költségvetésben rendelkezésre álló összes eszközt kihasználjuk, lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a fel nem használt előirányzatokat a következő évre csoportosítsák át a bérleti díjak vagy az ingatlanokra felvett kölcsönök kifizetése vagy az intézmény ingatlanának karbantartása céljából (az ingatlanprojektek meghatározását a 258. cikk (5) bekezdése tartalmazza).

2. módosítás

39. cikk

A (3) bekezdés az alábbiak szerint módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(...) A Bizottság a költségvetési tervezethez csatolja a következőket:	(...) A Bizottság a költségvetési tervezethez csatolja a következőket:
(a) annak indokolása, hogy a költségvetési tervezet miért tartalmaz a többi intézmény által becsült összegektől eltérő összegeket;	(a) összehasonlító táblázat, amely tartalmazza az Európai Bizottság által a többi intézménynek szánt költségvetés-tervezetet és a többi intézmény eredeti, az Európai Bizottságnak megküldött pénzügyi igényeit;
(b) bármely munkadokumentum, amelyet hasznosnak tekint az intézmények létszámterveivel kapcsolatban. A legutolsó jóváhagyott létszámtervet tartalmazó ilyen munkadokumentum ismerteti:	(b) annak indokolása, hogy a költségvetési tervezet miért tartalmaz a többi intézmény által becsült összegektől eltérő összegeket;
	(c) bármely munkadokumentum, amelyet hasznosnak tekint az intézmények létszámterveivel kapcsolatban. A legutolsó jóváhagyott létszámtervet tartalmazó ilyen munkadokumentum ismerteti:
	(...)

Indokolás

Az ebben a módosító indítványban felvetett kérdés fontos az RB mint intézmény számára. A módosító indítvány arra kívánja kötelezni az Európai Bizottságot, hogy költségvetési javaslatához fűzze hozzá a különböző intézmények (pl. az RB Közgügyi) által elfogadott eredeti költségvetést, hogy az Európai Bizottság által végrehajtott egyoldalú változtatások láthatóak és nyilvánvalóak legyenek. Ez növelné az RB mozgásterét a Parlamenttel és a Tanáccsal a költségvetési eljárás keretében folytatott tárgyalások során.

3. módosítás

123. cikk

A következőképpen módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
123. cikk	123. cikk
Könyvvizsgálat átvétele	Könyvvizsgálat átvétele
Amennyiben független könyvvizsgáló az uniós hozzájárulás felhasználásával kapcsolatos pénzügyi kimutatásokra és beszámolókra vonatkozó, megalapozott bizonyosságot nyújtó, nemzetközileg elfogadott standardokon alapuló könyvvizsgálatot végzett, ez a könyvvizsgálat képezi az adott esetben ágazatspecifikus szabályokban részletesebben meghatározott általános megbízhatóság alapját.	Amennyiben független könyvvizsgáló az uniós hozzájárulás felhasználásával kapcsolatos pénzügyi kimutatásokra és beszámolókra vonatkozó, megalapozott bizonyosságot nyújtó, nemzetközileg elfogadott standardokon alapuló könyvvizsgálatot végzett, ez a könyvvizsgálat képezi az adott esetben ágazatspecifikus szabályokban részletesebben meghatározott általános megbízhatóság alapját. Az irányító hatóságnál már elérhető információt minél nagyobb mértékben fel kell használni, elkerülendő azt, hogy a kedvezményezettektől többször is elkérjék ugyanazt az információt.

Indokolás

A túlzott könyvvizsgálati követelmények jelentős kockázatokat hordoznak mind a regionális közigazgatás, mind a kkv-k számára. Az egyszerűsítésnek csökkentenie kellene a kedvezményezettekre háruló könyvvizsgálati terheket és a könyvvizsgálatot egyetlen ellenőrző hatóságra kellene korlátoznia. Első szintű ellenőrzés a kedvezményezetthez való visszatérés helyett és annak elkerülése, hogy irányítótorny helyett egy egész ellenőrzési piramist hozzunk létre.

4. módosítás

125. cikk

A következőképpen módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>125. cikk</p> <p>Források átcsoportosítása az e rendelet vagy az ágazatspecifikus rendeletek alapján létrehozott eszközökhöz</p> <p>A megosztott végrehajtás keretében a tagállamoknak juttatott források a tagállamok kérésére átcsoportosíthatók az e rendelet vagy az ágazatspecifikus rendeletek alapján létrehozott eszközökhöz. Ezeket a forrásokat a Bizottság a 61. cikk (1) bekezdése a) vagy c) pontjának megfelelően hajtja végre, lehetőség szerint az érintett tagállam javára. Emellett a megosztott végrehajtás keretében a tagállamoknak juttatott források a tagállamok kérésére felhasználhatók az Európai Stratégiai Beruházási Alap kockázatviselési képességének növelésére. Ilyen esetekben az Európai Stratégiai Beruházási Alap szabályai alkalmazandók</p>	<p>125. cikk</p> <p>Források átcsoportosítása az e rendelet vagy az ágazatspecifikus rendeletek alapján létrehozott eszközökhöz</p> <p>A megosztott végrehajtás keretében a tagállamoknak juttatott források a tagállamok kérésére és az érintett helyi és regionális önkormányzatok és irányító hatóságok kifejezett egyetértésével átcsoportosíthatók az e rendelet vagy az ágazatspecifikus rendeletek alapján létrehozott eszközökhöz. Ezeket a forrásokat a Bizottság a 61. cikk (1) bekezdése a) vagy c) pontjának megfelelően hajtja végre, lehetőség szerint az érintett tagállam érintett területeinek (régiók és/vagy települések) javára. Emellett a megosztott végrehajtás keretében a tagállamoknak juttatott források a tagállamok kérésére felhasználhatók az Európai Stratégiai Beruházási Alap kockázatviselési képességének növelésére. Ilyen esetekben az Európai Stratégiai Beruházási Alap szabályai alkalmazandók</p>

Indokolás

A kiegészítés a 125. cikkben is érvényesíti az RB-vélemény 6. módosítási ajánlásának lényegét.

5. módosítás

265. cikk

A 6. pont az alábbiak szerint módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A szöveg a következő 30a. cikkel egészül ki:</p> <p>„30a. cikk</p> <p>(1) Az esb-alapok tagállami allokációjának egy része a költségvetési rendelet 125. cikkének megfelelően a tagállam kérésére és a Bizottság jóváhagyásával átcsoportosítható a költségvetési rendelet vagy az ágazatspecifikus rendeletek alapján létrehozott eszközökhöz, vagy az Európai Stratégiai Beruházási Alap kockázatviselési képességének növelésére. Az esb-alapok allokációjának átcsoportosítása iránti kérelmet szeptember 30-ig kell benyújtani.</p>	<p>A szöveg a következő 30a. cikkel egészül ki:</p> <p>„30a. cikk</p> <p>(1) Az esb-alapok tagállami allokációjának egy része a költségvetési rendelet 125. cikkének megfelelően a tagállam kérésére jelen rendelet 5. cikkének (1) bekezdésével összhangban és a Bizottság jóváhagyásával átcsoportosítható a költségvetési rendelet vagy az ágazatspecifikus rendeletek alapján létrehozott eszközökhöz, vagy az Európai Stratégiai Beruházási Alap kockázatviselési képességének növelésére. A kérelem benyújtását az érintett helyi és regionális önkormányzatok és az irányító hatóságok is kezdeményezhetik. Az esb-alapok allokációjának átcsoportosítása iránti kérelmet szeptember 30-ig kell benyújtani.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(2) Átcsoportosítás csak a program pénzügyi tervének jövőbeli éveire vonatkozó pénzügyi előirányzatok tekintetében lehetséges.</p> <p>(3) A kérelemhez egy azon program vagy programok módosítására irányuló javaslatot kell fűzni, amelyből vagy amelyekből az átcsoportosítás végrehajtásra kerül. A program és a partnerségi megállapodás megfelelő módosításait a 30. cikk (2) bekezdésének megfelelően kell elvégezni, az egyes években a Bizottsághoz átcsoportosítandó teljes összeg meghatározásával.”.</p>	<p>(2) Átcsoportosítás csak a program pénzügyi tervének jövőbeli éveire vonatkozó pénzügyi előirányzatok tekintetében lehetséges.</p> <p>(3) A kérelemhez egy azon program vagy programok módosítására irányuló javaslatot kell fűzni, amelyből vagy amelyekből az átcsoportosítás végrehajtásra kerül. A program és a partnerségi megállapodás megfelelő módosításait a 30. cikk (2) bekezdésének megfelelően kell elvégezni, az egyes években a Bizottsághoz átcsoportosítandó teljes összeg meghatározásával.</p> <p>(4) A Bizottság ellenőrzést végez, és a forrásátcsoportosítást csak akkor hagyja jóvá, ha a tagállam kérését az érintett helyi és regionális önkormányzatok és irányító hatóságok is támogatják és elfogadják.</p> <p>(5) A költségvetési rendelet keretében létrehozott egy vagy több pénzügyi eszköz vagy ágazatspecifikus rendeletek alapján létrehozott előirányzatok vagy a költségvetési rendelet 125. cikkének megfelelően az ESBA kockázatviselési képességének növelését célzó allokáció egy része az (1) bekezdésben leírt feltételek mellett átcsoportosítható az esb-alapokhoz.”</p>

Indokolás

Az RB támogatja a több rugalmasságra való felhívást, ugyanakkor tisztában van azzal, hogy a 30a. cikk a központosítás és a szubszidiaritás vonatkozásában kockázatot rejt magában. A helyi és regionális önkormányzatok ezért támogatnák, hogy a 30a. cikket a háromoldalú egyeztetés során töröljék. Ha azonban a 30a. cikk megmarad, akkor az RB számára alapvetően fontos, hogy mindenfajta jóváhagyandó forrásátcsoportosításhoz szükség legyen a helyi és regionális önkormányzatok és az irányító hatóságok kifejezett hozzájárulására. Nem lenne helyes átcsoportosításokat végezni szubszidiaritási okokból, vagy azért, mert strukturális beruházásokra van szükség.

6. módosítás

265. cikk

A 13. pont alatti (2) bekezdés az alábbiak szerint módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>13. A szöveg a következő 39 a. cikkel egészül ki:</p> <p>(...)</p> <p>(2) Az (1) bekezdésben említett hozzájárulás nem haladhatja meg a végső kedvezményezetteknek nyújtott teljes támogatás 25 %-át. A 120. cikk (3) bekezdésének b) pontjában említett kevésbé fejlett régiókban a pénzügyi hozzájárulás az előzetes értékelés által kellően indokolt esetekben meghaladhatja a 25 %-ot, de nem lehet több 50 %-nál. Az e bekezdésben említett teljes támogatás a végső kedvezményezetteknek nyújtott új hitelek és garantált hitelek, továbbá sajáttőke- és kvázisajátóke-befektetések teljes összegéből áll. Az e bekezdésben említett garantált hitelek csak annyiban vehetők figyelembe, amennyiben az esb-alapok forrásait prudens előzetes kockázatelemzés alapján új hitelek egy csoportját lefedő garanciaszerződésekre kötik le.</p> <p>(...)</p>	<p>13. A szöveg a következő 39 a. cikkel egészül ki:</p> <p>(...)</p> <p>(2) Az (1) bekezdésben említett hozzájárulás nem haladhatja meg a végső kedvezményezetteknek nyújtott teljes támogatás 25 %-át. A 120. cikk (3) bekezdésének b) pontjában említett kevésbé fejlett és átmeneti régiókban a pénzügyi hozzájárulás az előzetes értékelés által kellően indokolt esetekben meghaladhatja a 25 %-ot, de nem lehet több 50 %-nál. Az e bekezdésben említett teljes támogatás a végső kedvezményezetteknek nyújtott új hitelek és garantált hitelek, továbbá sajáttőke- és kvázisajátóke-befektetések teljes összegéből áll. Az e bekezdésben említett garantált hitelek csak annyiban vehetők figyelembe, amennyiben az esb-alapok forrásait prudens előzetes kockázatelemzés alapján új hitelek egy csoportját lefedő garanciaszerződésekre kötik le.</p> <p>(...)</p>

Indokolás

A salátarendeletnek ez az intézkedése azt célozza, hogy a strukturális alapok forrásait fel lehessen használni az ESBA beruházási platformok támogatására. A javaslat kiterjeszti a fokozott rugalmasság földrajzi hatályát annak biztosítása érdekében, hogy az ESBA a teljes támogatás 25 %-át meghaladó mértékű hozzájárulást nyújthasson olyan esetekben, amikor azt előzetes értékelés indokolja.

Ez nagyobb rugalmasságot biztosít az alapok kialakításában az ágazati és helyi feltételek figyelembevételére, miközben kellő mértékű ellenőrzést biztosít a rugalmassággal való visszaélés elkerülésére azáltal a követelmény által, hogy a 25 %-ot meghaladó hozzájárulást előzetes értékeléssel kell indokolni.

7. módosítás

265. cikk

A 13. pont alatti (6) bekezdés az alábbiak szerint módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>13. A szöveg a következő 39. a. cikkel egészül ki:</p> <p>(...)</p> <p>(6) A 38. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti pénzügyi eszközök végrehajtása során az e cikk (2) bekezdésében említett szervezeteknek biztosítaniuk kell az alkalmazandó jog betartását, ideértve az esb-alapokra, az állami támogatásokra és a közbeszerzésekre irányadó szabályokat, valamint a pénzmosás megelőzésére, a terrorizmus elleni küzdelemre, az adócsalásra és az adókijátszásra vonatkozó normákat és alkalmazandó jogszabályokat. Az említett szervezetek nem használhatnak vagy alkalmazhatnak adókikerülést célzó konstrukciókat, különösen agresszív adótervezést vagy az uniós jogban vagy a Bizottság közleményeiben, ajánlásaiban vagy egyéb hivatalos tájékoztatóiban meghatározott helyes adóigazgatási követelményeknek nem megfelelő gyakorlatokat. Nem telepednek le olyan joghatóságban – és a pénzügyi műveletek végrehajtása vonatkozásában nem tartanak fenn üzleti kapcsolatot olyan joghatóságban letelepedett szervezettel –, amely nem működik együtt az Unióval az adózással kapcsolatos átláthatóságra és információcserére vonatkozó nemzetközileg elfogadott standardok alkalmazása terén. Az említett szervezetek a pénzügyi műveletek elvégzésére saját felelősségükre megállapodásokat köthetnek pénzügyi közvetítőkkal. Az ilyen megállapodások alapján a pénzügyi közvetítőkkal a pénzügyi műveletek végrehajtásában való részvétel tárgyában kötött szerződésekbe át kell ültetniük az e bekezdésben említett követelményeket.</p>	<p>13. A szöveg a következő 39. a. cikkel egészül ki:</p> <p>(...)</p> <p>(6) A 38. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti pénzügyi eszközök végrehajtása során az e cikk (2) bekezdésében említett szervezeteknek biztosítaniuk kell az alkalmazandó jog betartását, ideértve az esb-alapokra, az állami támogatásokra és a közbeszerzésekre irányadó szabályokat, valamint a pénzmosás megelőzésére, a terrorizmus elleni küzdelemre, az adócsalásra és az adókijátszásra vonatkozó normákat és alkalmazandó jogszabályokat. Az említett szervezetek nem használhatnak vagy alkalmazhatnak adókikerülést célzó konstrukciókat, különösen agresszív adótervezést vagy az uniós jogban, a Tanács következtetéseiben vagy a Bizottság közleményeiben, ajánlásaiban vagy a Bizottság által ezen az alapon kiadott egyéb hivatalos utasításban meghatározott helyes adóigazgatási követelményeknek nem megfelelő gyakorlatokat. Nem telepednek le olyan joghatóságban – és a pénzügyi műveletek végrehajtása vonatkozásában nem tartanak fenn üzleti kapcsolatot olyan joghatóságban letelepedett szervezettel –, amely nem működik együtt az Unióval az adózással kapcsolatos átláthatóságra és információcserére vonatkozó nemzetközileg elfogadott standardok alkalmazása terén. Az említett szervezetek a pénzügyi műveletek elvégzésére saját felelősségükre megállapodásokat köthetnek pénzügyi közvetítőkkal. Az ilyen megállapodások alapján a pénzügyi közvetítőkkal a pénzügyi műveletek végrehajtásában való részvétel tárgyában kötött szerződésekbe át kell ültetniük az e bekezdésben említett követelményeket.</p>

Indokolás

Az RB szerint csak a kötelező erejű jogszabályok garantálják a szükséges jogbiztonságot az adóelkerülési rendelkezések terén. Az előadónak a Költségvetési Főigazgatósággal folytatott megbeszélései nyomán a Költségvetési Főigazgatóság helyt adott az RB jogbiztonság iránti igényének, és elfogadta a megfogalmazás kiigazítását és a „hivatalos utasítás” kifejezés használatát.

8. módosítás

265. cikk

A 16. pont az alábbiak szerint módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 42. cikk (5) bekezdésének első albekezdése helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>(...)</p>	<p>A 42. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>a) a (3) bekezdés első albekezdése helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>A 37. cikk (4) bekezdésében említett vállalkozások számára biztosított tőkerészesedés-alapú eszközök esetében – amelyek tekintetében a 38. cikk (7) bekezdésének b) pontjában előírt finanszírozási megállapodás aláírására 2018. december 31-e előtt kerül sor, és amelyek az elszámolhatósági időszak végéig a releváns finanszírozási megállapodásban lekötött programfinanszírozások legalább 55 %-át beruházták – az elszámolhatósági időszak végétől számított négy évet nem meghaladó időszakban a végső kedvezményezettek részére teljesített kifizetések korlátozott összege elszámolható kiadásnak tekinthető, amennyiben a kifizetéseket kifejezetten erre a célra létrehozott letéti számlára teljesítették, azzal a feltétellel, hogy tiszteletben tartják az adott tagállam támogatásra vonatkozó szabályait, és hogy a következőkben előírt valamennyi feltétel teljesül.</p> <p>b) Az (5) bekezdés első albekezdése helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>(...)</p>

Indokolás

Mindössze a dátum módosítását javasoljuk, 2017-ről (2018-ra). Ahhoz, hogy annak ellenére elszámoljuk ezeket a pénzügyi eszközöket, hogy az elszámolhatósági időszak 2023 végéig tart, a közös rendelkezésekről szóló rendelet előírta, hogy bizonyos meghatározott körülmények között egyes összegeket zárás utáni költsékre lehet elkülöníteni, amennyiben a releváns finanszírozási megállapodás aláírására 2017. december 31-e előtt került sor.

Tekintettel az alapkezelőkkel történő finanszírozási megállapodás aláírásának előkészítéséhez szükséges időre, a 2017 végi határidő a gyakorlatban tarthatatlannak tűnik, ez pedig számos kezelő hatóságot elriaszt attól, hogy ESBA-forrásaikat értelmes módon a befektetési alapok által megcélzott, különösen ígéretes területek felé irányítsák.

Megbízható piaci információk szerint jelentős számú ESBA-sajáttőkeberuházást lehetne támogatni Európában – ami érzékelhető hatással lenne a foglalkoztatásra és a növekedésre – akkor, ha a határidőt 2018. december 31-ig meghosszabbítanák. A többi paraméter változatlanul hagyásával biztosítani lehetne az ESBA-t az „alapok parkoló pályára kerülésének” kockázatával szemben.

9. módosítás

265. cikk

A 17. pont az alábbiak szerint módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>17. A szöveg a következő 43a. cikkel egészül ki:</p> <p>„43a. cikk</p> <p>Megkülönböztetett elbánás befektetőkkel szemben</p> <p>(1) Az esb-alapokból pénzügyi eszközök számára nyújtott, végső kedvezményezettekbe befektetett támogatást, továbbá az esb-alapokból nyújtott támogatásból eredő nyereségeket és más jövedelmeket vagy hozamokat, például kamatokat, garanciadíjakat, osztalékokat, tőkenyereségeket és az e befektetésekből eredő egyéb bevételeket az (EU) 2015/1017 rendelet szerinti uniós garancia igénybevételekor a magánbefektetőkkel és az EBB-vel szembeni megkülönböztetett elbánásra lehet felhasználni. Az ilyen megkülönböztetett elbánást a magánpartnerektől származó források vonzásának szükségessége indokolhatja.</p> <p>(2) Az (1) bekezdésben említett megkülönböztetett elbánás szükségességét és szintjét előzetes értékeléssel kell megállapítani.</p> <p>(...)”</p>	<p>17. A szöveg a következő 43a. cikkel egészül ki:</p> <p>„43a. cikk</p> <p>Megkülönböztetett elbánás befektetőkkel szemben</p> <p>(1) Az esb-alapokból pénzügyi eszközök számára nyújtott, végső kedvezményezettekbe befektetett támogatást, továbbá az esb-alapokból nyújtott támogatásból eredő nyereségeket és más jövedelmeket vagy hozamokat, például kamatokat, garanciadíjakat, osztalékokat, tőkenyereségeket és az e befektetésekből eredő egyéb bevételeket az (EU) 2015/1017 rendelet szerinti uniós garancia igénybevételekor a magánbefektetőkkel és az EBB-vel szembeni megkülönböztetett elbánásra lehet felhasználni. Az ilyen megkülönböztetett elbánást a magánpartnerektől származó források vonzásának szükségessége indokolhatja. (...)”</p>

Indokolás

Ez a bekezdés felesleges, hiszen a 37. cikk (2) bekezdés c) pontja már kijelenti: „Az ilyen előzetes vizsgálat kiterjed a következőkre: [...] adott esetben kiegészítve egy arra vonatkozó vizsgálattal, hogy szükség van-e – és ha igen, milyen mértékben – kedvezményes javadalmasítás alkalmazására a magánbefektetői kiegészítő források bevonása céljából”. A bekezdés tehát törlendő.

10. módosítás

265. cikk

A 24. pont az alábbiak szerint módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 61. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>A (3) bekezdés a) pontja után a szöveg a következő aa) ponttal egészül ki:</p> <p>„a nettó bevétel százalékban meghatározott átalány formájában a tagállam által meghatározott százalékos arányának alkalmazása az a) pontban nem említett ágazatra vagy alágazatra. Az átalány alkalmazása előtt a felelős audithatóság meggyőződik arról, hogy az átalányt múltbeli adatokon vagy objektív szempontokon alapuló, tisztességes, méltányos és ellenőrizhető számítási módszerrel határozták meg.”</p>	<p>A 61. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>A (3) bekezdés a) pontja után a szöveg a következő aa) ponttal egészül ki:</p> <p>„a nettó bevétel százalékban meghatározott átalány formájában a tagállam által meghatározott százalékos arányának alkalmazása az a) pontban nem említett ágazatra vagy alágazatra. Az átalány alkalmazása előtt a felelős irányító hatóság – az audithatóság előzetes jóváhagyásával – garantálja, hogy az átalányt múltbeli adatokon vagy objektív szempontokon alapuló, tisztességes, méltányos és ellenőrizhető számítási módszerrel határozták meg.”</p>

Indokolás

Az átalány (módszerének) alkalmazását előzetesen engedélyezni kell; enélkül ez a rendelkezés nem teremt jogbiztonságot.

11. módosítás

265. cikk

A 26. pont az alábbiak szerint módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>26. A 67. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>(...)</p> <p>ii. a szöveg az e) ponttal egészül ki:</p> <p>„e) a releváns műveletek költségeihez nem kapcsolódó finanszírozás, amelynek alapját azonban a programok végrehajtásában elért előrehaladással vagy célkitűzéseik megvalósításával kapcsolatos feltételek teljesítése képezi. A finanszírozási feltételekre és alkalmazásukra vonatkozó részletes szabályokat az (5) bekezdés szerinti felhatalmazásnak megfelelően elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban kell meghatározni.”.</p>	<p>26. A 67. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>(...)</p> <p>ii. a szöveg az e) ponttal egészül ki:</p> <p>„e) a releváns műveletek költségeihez nem kapcsolódó finanszírozás, amelynek alapját azonban a programok végrehajtásában elért előrehaladással vagy célkitűzéseik megvalósításával kapcsolatos feltételek teljesítése képezi. A finanszírozási feltételekre és alkalmazásukra vonatkozó részletes szabályokat, valamint az auditkövetelményeket az (5) bekezdés szerinti felhatalmazásnak megfelelően elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban kell meghatározni.”.</p>

Indokolás

Az auditkövetelmények beépítése a teljesítményalapú költségvetés-tervezésről szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktusokba már előre nagyobb jogbiztonságot eredményez.

12. módosítás

265. cikk

A 27. pont az alábbiak szerint módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>27. A 68. cikk helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„68. cikk</p> <p>Közvetett költségek százalékban meghatározott átalányfinanszírozása vissza nem térítendő és visszatérítendő támogatás esetén</p> <p>Amennyiben valamely művelet végrehajtása közben közvetett költségek keletkeznek, ezeket százalékban meghatározott átalány alapján lehet kiszámítani a következőképpen:</p> <p>a) az elszámolható közvetlen költségek 25 %-áig terjedő átalány, feltéve hogy az átalányt egy tisztességes, méltányos és ellenőrizhető számítási módszerrel számítják ki, illetve egy olyan módszerrel, amelyet a teljes egészében a tagállam által finanszírozott, hasonló típusú műveletek és kedvezményezettek esetében alkalmazott vissza nem térítendő támogatási rendszerekben használnak;</p> <p>b) az elszámolható közvetlen személyzeti költségek 15 %-áig terjedő átalány, ahol a tagállamnak nem kell számításokat végeznie az alkalmazandó átalány megállapítására;</p>	<p>27. A 68. cikk helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„68. cikk</p> <p>Közvetett költségek százalékban meghatározott átalányfinanszírozása vissza nem térítendő és visszatérítendő támogatás esetén</p> <p>Amennyiben valamely művelet végrehajtása közben közvetett költségek keletkeznek, ezeket százalékban meghatározott átalány alapján lehet kiszámítani a következőképpen:</p> <p>a) az elszámolható közvetlen költségek 25 %-áig terjedő átalány, feltéve hogy az átalányt egy tisztességes, méltányos és ellenőrizhető számítási módszerrel számítják ki, illetve egy olyan módszerrel, amelyet a teljes egészében a tagállam által finanszírozott, hasonló típusú műveletek és kedvezményezettek esetében alkalmazott vissza nem térítendő támogatási rendszerekben használnak;</p> <p>b) az elszámolható közvetlen személyzeti költségek 15 %-áig terjedő átalány, ahol a tagállamnak nem kell számításokat végeznie az alkalmazandó átalány megállapítására;</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>c) az uniós szakpolitikákban a hasonló típusú művelet és kedvezményezett esetében alkalmazott módszerek és megfelelő ráták alapján számított, az elszámolható közvetlen költségekre vonatkozó százalékban meghatározott átalány.</p> <p>A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 149. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogadjon el az e bekezdés első albekezdésének c) pontjában említett százalékban meghatározott átalány és az ahhoz kapcsolódó módszerek meghatározása érdekében.”</p>	<p>c) az uniós szakpolitikákban a hasonló típusú művelet és kedvezményezett esetében alkalmazott módszerek és megfelelő ráták alapján számított, az elszámolható közvetlen költségekre vonatkozó százalékban meghatározott átalány.</p> <p>A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 149. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogadjon el az e bekezdés első albekezdésének c) pontjában említett százalékban meghatározott átalány és az ahhoz kapcsolódó módszerek kiegészítése érdekében.”</p>

Indokolás

A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok nem ronthatják a jogbiztonságot.

13. módosítás

265. cikk

A 28. pont az alábbiak szerint módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>28. A szöveg a következő 68a. és 68b. cikkel egészül ki: (...)</p> <p>(1) A műveletek közvetlen személyzeti költségei átalányként számíthatók ki, legfeljebb az adott műveletben felmerülő közvetlen, nem személyzeti költségek 20 %-ának erejéig.</p>	<p>28. A szöveg a következő 68a. és 68b. cikkel egészül ki: (...)</p> <p>(1) A műveletek közvetlen személyzeti költségei átalányként számíthatók ki, legfeljebb az adott műveletben felmerülő közvetlen, nem személyzeti költségek 20 %-ának erejéig. Ez azonban nem kötelezi a tagállamot arra, hogy kalkulációt végezzen az alkalmazandó átalány meghatározására.</p>

Indokolás

Valódi egyszerűsítésről van szó, amely jogbiztonságot garantál.

14. módosítás

265. cikk

Az 52. pont az alábbiak szerint módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 127. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>a) Az (1) bekezdés harmadik albekezdésében a „költségvetési rendelet 59. cikke (5) bekezdésének második albekezdésével” hivatkozás helyébe a „költségvetési rendelet 62. cikke (5) bekezdésének második albekezdésével” hivatkozás lép.</p>	<p>A 127. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>a) Az (1) bekezdés harmadik albekezdésében a „költségvetési rendelet 59. cikke (5) bekezdésének második albekezdésével” hivatkozás helyébe a „költségvetési rendelet 62. cikke (5) bekezdésének második albekezdésével” hivatkozás lép.</p> <p>aa) Az (1) bekezdés a következő albekezdéssel egészül ki: Az arányosság elvét tiszteletben kell tartani azáltal, hogy az auditok számát a minimálisra kell korlátozni.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
b) Az (5) bekezdés a) pontjában a „kölségvetési rendelet 59. cikke (5) bekezdésének második albekezdése” hivatkozás helyébe a „kölségvetési rendelet 62. cikke (5) bekezdésének második albekezdése” hivatkozás lép.	b) Az (5) bekezdés a) pontjában a „kölségvetési rendelet 59. cikke (5) bekezdésének második albekezdése” hivatkozás helyébe a „kölségvetési rendelet 62. cikke (5) bekezdésének második albekezdése” hivatkozás lép. c) A (7) bekezdést el kell hagyni.

Indokolás

Az auditok számát a szükséges minimumra kell korlátozni az ellenőrzési terhek csökkentésével kapcsolatos követelménynek való megfelelés érdekében.

15. módosítás

265. cikk

Az 57. pont után új pont illesztendő a szövegbe.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	A 142. cikk (1) bekezdésének b) pontja a következőképpen egészül ki: „és amely következmények meghaladják a kifizetési kérelemben foglalt támogatható költségek teljes összegének 5 %-át;”

Indokolás

Ezt a pontot felvetették az érdekelt felekkel tartott konzultáción, és az előadó írásbeli hozzájárulásokat is kapott ennek kapcsán a CPMR-től, az LGA-tól és Új-Aquitania régiótól. A kifizetések felfüggesztését lehetővé tevő rendelkezéseknek nagyobb rugalmasságot kell engedélyezniük.

16. módosítás

265. cikk

A 60. pont az alábbiak szerint módosítandó:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A 152. cikk a következő új (4) bekezdéssel egészül ki: „Ha egy pályázati felhívás az e rendeletet módosító XXX/YYY rendelet hatálybalépése előtt indul, akkor az irányító hatóság (vagy az európai területi együttműködés célkitűzés esetében a monitoring-bizottság) dönthet úgy, hogy az XXX/YYY rendelet hatálybalépésének napját követően legfeljebb 6 hónapig nem alkalmazza a 67. cikk (2a) bekezdésében meghatározott kötelezettséget. Ha a kedvezményezett a támogatás feltételeit meghatározó dokumentumot az XXX/YYY rendelet hatálybalépésének napját követő 6 hónapon belül megkapja, akkor az irányító hatóság dönthet úgy, hogy nem alkalmazza az említett módosított rendelkezéseket.”.	A 152. cikk a következő új (4) bekezdéssel egészül ki: „Ha egy pályázati felhívás az e rendeletet módosító XXX/YYY rendelet hatálybalépése előtt indul, akkor az irányító hatóság (vagy az európai területi együttműködés célkitűzés esetében a monitoring-bizottság) dönthet úgy, hogy nem alkalmazza a 67. cikk (2a) bekezdésében meghatározott kötelezettséget. Ha a kedvezményezett a támogatás feltételeit meghatározó dokumentumot az XXX/YYY rendelet hatálybalépésének napját követő 6 hónapon belül megkapja, akkor az irányító hatóság dönthet úgy, hogy nem alkalmazza az említett módosított rendelkezéseket.”.

Indokolás

Az új átalányösszegek bevezetésére vonatkozó átmeneti időszak ilyen kiterjesztése lehetővé tenné az irányító hatóságok számára, hogy biztosabb jogi környezetben, jobban felkészüljenek (különösen az adatelemzés terén).

17. módosítás

267. cikk

A 3. pont után új pont illesztendő a szövegbe.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>Az 1305/2013/EU rendelet 11. cikke (1) bekezdésének a) pontja helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>A vidékfejlesztési programok módosítása</p> <p>A programok módosítása iránti tagállami kérelmek a következő eljárások szerint hagyhatók jóvá:</p> <p>„a) A Bizottság végrehajtási aktusok útján határoz azoknak a programmódosítás iránti kérelmeknek a jóváhagyásáról, amelyek az EMVA-hozzájárulás mértékének növelését érintik egy vagy több intézkedés esetében.”</p>

Indokolás

A javaslat fő célja, hogy egyszerűsítse az alapok kezelését, és bizonyos fokú rugalmasságot teremtsen. Márpedig az Európai Bizottság javaslata erősíti az irányítási és adminisztratív szabályokat a helyi és regionális önkormányzatok számára. Ezért helyénvaló módosítani a szöveget.

18. módosítás

267. cikk

8. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 36. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>a) az (1) bekezdés a következőképpen módosul:</p> <p>(i) A c) pont helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„c) kölcsönös kockázatkezelési alapok számára nyújtott pénzügyi hozzájárulások formájában biztosított jövedelemstabilizáló eszköz, amelynek célja ellentételezés nyújtása azoknak a bármely ágazatba tartozó mezőgazdasági termelőknek, akiknek jövedelme jelentős mértékben visszaesett.”</p> <p>(ii) a szöveg a következő d) ponttal egészül ki:</p> <p>„d) kölcsönös kockázatkezelési alapok számára nyújtott pénzügyi hozzájárulások formájában biztosított jövedelemstabilizáló eszköz, amelynek célja ellentételezés nyújtása azoknak az egy adott ágazathoz tartozó mezőgazdasági termelőknek, akiknek jövedelme jelentős mértékben visszaesett.”</p>	<p>A 36. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>a) az (1) bekezdés a következőképpen módosul:</p> <p>(i) a szöveg a következő d) ponttal egészül ki:</p> <p>„d) kölcsönös kockázatkezelési alapok számára nyújtott pénzügyi hozzájárulások formájában biztosított jövedelemstabilizáló eszköz, amelynek célja ellentételezés nyújtása azoknak az egy adott ágazathoz tartozó mezőgazdasági termelőknek, akiknek jövedelme jelentős mértékben visszaesett.”</p>

Indokolás

A kockázatkezelési eszközök, különösen a biztosítások használatának előmozdítása inkább támogatja a biztosítási rendszert, semmint előnyös a gazdálkodók számára. Az említett eszközök megerősítése csökkentheti a vidéki területek kohéziójához elengedhetetlen vidékfejlesztési alapokat.

19. módosítás

267. cikk

A 7. pont után új pont illesztendő a szövegbe.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	Az 1305/2013/EU rendelet 37. cikkét el kell hagyni.

Indokolás

A biztosításalapú eszközök felhasználhatják a vidékfejlesztésre rendelkezésre álló valamennyi pénzeszközt, illetve nem elegendők a mezőgazdasági termelők jövedelmének fenntartásához. Az USA elfordul ezektől a gyakorlatoktól.

20. módosítás

269. cikk

2. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
„(8) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy 2018-tól kezdve felhagynak ennek a cikknek az alkalmazásával. A tagállamok az ilyen döntésükről 2017. augusztus 1-jéig értesítik a Bizottságot.”	

Indokolás

A módosítás célja annak biztosítása, hogy a KAP finanszírozása továbbra is az aktív mezőgazdasági termelőket célozza közvetlen kifizetésekre jogosult kizárólagos kedvezményezetttekként, elkerülve ezáltal a pénzügyi források szóródását.

21. módosítás

269. cikk

A 3. pont után új pont illesztendő a szövegbe.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>Az 1307/2013/EK rendelet 44. cikkének (1) bekezdése a következőképpen módosul:</p> <p>A növénytermesztés diverzifikálása</p> <p>(1) Amennyiben a mezőgazdasági termelő szántóterületének mérete 10 és 30 hektár között van, és amennyiben annak nem az egészén termeszt az év jelentős részében, illetve a vetésforgó alkalmazása során víz alatt fekvő növényeket, akkor a mezőgazdasági termelőnek e szántóterületen legalább három különböző növénykultúrát kell termesztenie. A fő növénykultúra a szántóterület legfeljebb 50 %-át foglalhatja el.</p> <p>A talaj termékenységére és a termelékenységre gyakorolt kedvező hatásuknak köszönhetően a lóhere és a kétéves füvek keverékei, illetve a köztetemesztés és az alávetés más módjai beépíthetők a vetésforgóba.</p>

Indokolás

Az egyszerűsítésen túl előkészíti az utat a közös agrárpolitika reformjához. A vetésforgó lényegi elemet képvisel [1307/2013/EU rendelet].

22. módosítás

270. cikk

A 3. pont után új pont illesztendő a szövegbe.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>3d. A 152. cikk a következő bekezdéssel egészül ki:</p> <p>„(1a) Az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének sérelme nélkül az e cikk (1) bekezdésének megfelelően elismert termelői szervezetek a tagjaik nevében, a tagjaik összesített termelésének egésze vagy része tekintetében megtervezhetik a termelést, forgalomba hozhatják a termékeket és tárgyalásokat folytathatnak a mezőgazdasági termékek beszállításáról szóló szerződésekről.”</p>

Indokolás

A javaslat célja, hogy az egységes közös piacszervezésről szóló rendelet versenyszabályok alkalmazásától való eltérésének középpontjába helyezze a 152. cikket, a mezőgazdasági piacokat vizsgáló munkacsoport jelentésének 157a. ajánlásával, valamint az AGRI bizottságnak az európai versenypolitikáról szóló éves jelentéséről készült vélemény 8. pontjával összhangban.

23. módosítás

270. cikk

A 3. pont után új pont illesztendő a szövegbe.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>3k. Az (EU) 1308/2013 rendelet a következő cikkel egészül ki:</p> <p>„152b. cikk</p> <p>Értékmegosztás</p> <p>A 125. cikk cukorágazaton belüli sérelme nélkül az 1. cikk (2) bekezdésében felsorolt konkrét ágazatok egyikében a mezőgazdasági termékek előállítói – szervezeteiken keresztül –, valamint az ilyen termékek értékesítésével vagy feldolgozásával foglalkozó vállalkozások értékmegosztásra vonatkozó, piaci bónuszokra és veszteségekre is kiterjedő záradékokat köthetnek, amelyek meghatározzák, hogy a vonatkozó piaci árak vagy egyéb árutózsdek alakulása hogyan kerül felosztásra a felek között.”</p>

Indokolás

E javaslat azt hivatott lehetővé tenni, hogy a mezőgazdasági termelők előállítói szervezeteiken keresztül a termékeik értékesítésével vagy feldolgozásával foglalkozó vállalkozásokkal közösen záradékokban állapodjanak meg a cukorágazat modelljét követő értékmegosztás érdekében.

24. módosítás

270. cikk

A 3. pont után új pont illesztendő a szövegbe.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>3z. Az (EU) 1308/2013 rendelet II. címe a következő fejezettel egészül ki:</p> <p>„IIIa. FEJEZET</p> <p>Kapcsolatok az ellátási láncsal</p> <p>175a. cikk</p> <p>Tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok</p> <p>Az Európai Bizottság 2018. június 30-ig jogalkotási javaslatot tesz az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az olyan gyakorlatok elleni küzdelem uniós szintű keretére, amelyek a mezőgazdasági termelők – köztük a szervezetek és a feldolgozó kkv-k és az ellátási lánc végén elhelyezkedő kereskedelmi partnereik – közötti ügyletek során jelentősen eltérnek a helyes üzleti gyakorlattól és ellentétesek a jóhiszeműség és a tisztesség elvével;”</p>

Indokolás

Az intézkedés az Európai Bizottságot arra kötelezi, hogy 2018 közepéig jogalkotási keretet fogadjon el a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok ellen, összhangban az Európai Parlament 2016. december 12-i állásfoglalásával és az AGRI bizottság mezőgazdasági piacokat vizsgáló munkacsoportja 113. ajánlásával.

25. módosítás

270. cikk

A 4. pont után új pont illesztendő a szövegbe.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>4c. A 219. cikk (1) bekezdésének negyedik albekezdése helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„Ezen intézkedések – a piaci zavarnak vagy a piaci zavar veszélyének kezeléséhez szükséges mértékben és időtartamra – kiterjeszthetik vagy módosíthatják az e rendeletben foglalt egyéb intézkedések hatályát, időbeli tartamát vagy más aspektusait, export-visszatérítéseket állapíthatnak meg, részben vagy teljes körűen felfüggeszthetik a behozatali vámokat, többek között bizonyos mennyiségek vagy időszakok tekintetében, vagy javaslatot tehetnek a kínálati oldalt megfelelően kezelő intézkedésekre.”</p>

Indokolás

A 219. cikk hatékonyságának fokozása érdekében lehetőséget kell biztosítani az Európai Bizottság számára, hogy az (EU) 1308/2013 rendelet értelmében a rendelkezésére álló valamennyi eszközt, vagy bármilyen egyéb megfelelő kínálat szabályozási intézkedést bevensen.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

1. megállapítja, hogy a költségvetési rendelet meghatározza az uniós költségvetés valamennyi területének végrehajtására, valamint az uniós alapok és programok ellenőrzésére irányadó elveket és eljárásokat. A javaslat ennélfogva az uniós kiadások minden típusát felöleli, a támogatásötvözési eszközöktől (például az Európai Stratégiai Beruházási Alap [ESBA]) kezdve a megosztott irányításon keresztül (például európai strukturális és beruházási alapok [esb-alapok]) a központilag irányított uniós programokig (például Horizont 2020). Az uniós költségvetési rendelet az uniós intézmények igazgatási költségeire is kiterjed, és a rendelet alkalmazása a Régiók Bizottságára mint az Európai Unió egyik szervére nézve is kötelező;
2. javasolja, hogy egy ilyen méretű felülvizsgálat esetében, amikor 15 jogalkotási aktust kell módosítani, a javaslat előterjesztése előtt végezzenek hatásvizsgálatot. A hatásvizsgálatban figyelembe kell venni az előterjesztett javaslatok területi dimenzióját és hatását. Jelenleg nehéz felmérni, hogy a javaslat milyen következményekkel jár a helyi és regionális önkormányzatokra nézve és hogy megfelel-e az arányossági elvnek; az RB megkérdőjelezi továbbá az Európai Bizottságnak azt a megállapítását, hogy a jogalkotási javaslat az Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik, hiszen az ágazati jogi aktusokra vonatkozó javaslatok túlmutatnak a szövegnek az Unióra alkalmazandó új pénzügyi szabályokkal való összehangolásán;
3. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok többször kértek egyszerűbb és rugalmasabb szabályokat, hogy felgyorsuljon az uniós források felhasználása, valamint könnyebbé váljon a mindennapi működés a kedvezményezettek, vagyis a kis- és középvállalkozások (kkv-k) és az irányító hatóságok számára;
4. üdvözli, hogy az RB és az Európai Bizottság közötti jó együttműködés eredményeként számos olyan egyszerűsítési javaslat került a jogalkotási javaslatba, melyeket a Tanács elnökségével közösen szervezett, a kohéziós politika egyszerűsítéséről szóló workshopok folyamán dolgoztak ki, pl. az, hogy az Európai Bizottság a kifizetéseket illetően nagyobb mértékben teljesítményalapú megközelítést alkalmazzon;
5. örömmel fogadja az egyszerűsített költségelszámolási opciók alkalmazásának kiterjesztését. Mindazonáltal vannak még javítható pontok: a Régiók Bizottsága különösen annak a lehetőségnek a bővítését javasolja, hogy egyszerűsített költségelszámolást alkalmazzanak az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatos projektek kapcsán – amint az államilag támogatott projektek esetében is. Az egységköltségek alkalmazását pedig nem kellene az Európai Bizottság előzetes jóváhagyásától függővé tenni, vagy legalábbis minél kevésbé, hogy az irányító hatóságok jelentős egyszerűsítéseket hajthassanak végre az irányítás terén;
6. megállapítja, hogy a könyvvizsgálatra vonatkozóan javasolt egyszerűsítési intézkedések várhatóan jelentős egyszerűsítéshez vezetnek az uniós forrásokat felhasználó valamennyi politikaterületen. A költségvetési rendeletben található, a teljesítményalapú költségvetés-tervezésre, valamint az egyszerűsítésre és a könyvvizsgálat átvételére (egységes könyvvizsgálat) vonatkozó javaslatok jelentős előrelépést tesznek lehetővé a könyvvizsgálatok számának, a hibáknak és az adminisztratív terheknek a csökkentése, továbbá a kialakítandó kép, a felhasználás és az eredmények középpontba helyezése tekintetében. A könyvvizsgálat átvételére vonatkozó intézkedések célja annak ösztönzése, hogy lehetőleg egy egységes könyvvizsgálatra támaszkodjanak, ha a könyvvizsgálat a nemzetközileg elfogadott könyvvizsgálati szabványoknak megfelelően megbízható;
7. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a könyvvizsgálattal kapcsolatos egyszerűsítési javaslatoknak nem mindegyike került be a jogalkotási javaslatba. A túlzott könyvvizsgálati követelmények jelentős kockázatokat hordoznak mind a regionális közigazgatás, mind a kkv-k számára. Ennek következtében sokan úgy vélik, hogy esb-alapokból nyújtott támogatás egyszerűen nem éri meg a fáradságot. További egyszerűsítés révén kellene enyhíteni a kedvezményezettek terheit. Ennek kapcsán megfontolandó az a javaslat, hogy a könyvvizsgálati hatóságok fogadják el az irányító hatóságok által végzett irányítási ellenőrzéseket, ugyanis ez egy első szintű ellenőrzést jelentene ahelyett, hogy újra a kedvezményezettekhez kellene fordulni;
8. a Régiók Bizottsága könnyítést és nagyobb átláthatóságot szorgalmaz a könyvvizsgálati követelmények kapcsán. Különösen azt javasolja, hogy csökkentsék a digitális adatok tárolási idejét, a tárolás költségei ugyanis éppolyan jelentősek lehetnek, mint a jelenleg tapasztalt archiválási költségek;
9. javasolja, hogy vezessék be az operatív programok testre szabott könyvvizsgálati stratégiájának lehetőségét, azon módszerek és alapelvek alapján, amelyeket az ellenőrző hatóságoknak alkalmazniuk kell a tagállamokban – ilyen például az arányosság elve, a korábbi könyvvizsgálatok jó eredményeinek jutalmazása és a nemzeti könyvvizsgálati módszerek alkalmazása;

10. üdvözlí azt a pénzügyi rendeletben szereplő javaslatot, amely szerint a finanszírozás ne a releváns műveletek költségeihez kapcsolódjon, hanem a programok végrehajtásában elért előrehaladással vagy célkitűzéseik megvalósításával kapcsolatos feltételek teljesítése képezze az alapját. Javasolja a teljesítményalapú költségvetés-tervezés szélesebb körű alkalmazásának ösztönzését;

11. örömmel látja, hogy azt a kérését, hogy tegyék lehetővé a szerződések közvetlen odaítélését a nemzeti/regionális fejlesztést finanszírozó intézményeknek, amennyiben azok pénzügyi közvetítőként járnak el a pénzügyi eszközök nyújtása során, figyelembe vették a jogalkotási javaslatban;

12. üdvözlí a közös cselekvési tervek javasolt egyszerűsítését, megjegyzi azonban, hogy mindeddig nem igazán került sor ilyen tervek használatára, mivel az irányító hatóságok attól tartottak, hogy a könyvvizsgálók eltérően értelmezik a közös cselekvési tervek vonatkozó szabályokat és pénzügyi korrekciókat írnak elő. Ezenkívül a közös cselekvési tervek alkalmazásához további kormányzati szintek szükségesek. Ezért a közös cselekvési tervek alkalmazása során szerzett tapasztalatok feltárását és a megvalósítási mechanizmus értékelését javasolja; tájékoztatást kér arról, hogy az Európai Bizottság milyen gyakorlati lépéseket tett a bizalom hiányának és a bizonytalanságnak a kezelése érdekében; kéri az Európai Bizottságot, hogy készítsen egy modellt a közös cselekvési tervek számára, amelyről kikérhetné az Európai Számvevőszék véleményét; határozottan javasolja, hogy már most, ebben az időszakban indítsanak néhány tesztet az összes tagállamban, hogy előkészítsék a talajt a 2020 után széles körben használandó közös cselekvési tervek számára;

13. üdvözlí, hogy az esb-alapok és az ESBA kombinálásának javítására irányuló javaslatok (az esb-alapokra vonatkozó közös rendelkezésekről szóló rendelet [CPR] 38. cikke (1) bekezdésének c) pontja és 39. cikkének a) pontja), különösen a pénzügyi eszközöket érintőek, nagyon pozitívak és választ adnak a Régiók Bizottságának arra vonatkozó kéréseire, hogy több szinergia jöjjön létre az esb-alapok és az ESBA között. Vannak azonban még kétségek azzal kapcsolatban, hogy van-e hozzáadott értéke annak, hogy a rulírozó alapokban, amelyek végrehajtása az ESBA és az esb-alapok révén is történhet, két végrehajtási mechanizmust alkalmaznak. A két végrehajtási mechanizmus meglétével járó adminisztratív teher az ESBA és az esb-alapok együttes végrehajtásának eseti alapon történő előzetes értékelésével elkerülhető. Az RB arra is felhívja a figyelmet, hogy az esb-alapokhoz képest az ESBA végrehajtása és az ahhoz kapcsolódó feltételek egyszerűbbnek tűnnek. Az, hogy a közvetlenül kezelt uniós alapoknak – például az ESBA-nak és a Horizont 2020-nak –, illetve a megosztott irányítású esb-alapoknak az állami támogatás szempontjából eltérő a státusza, növeli az adminisztratív terheket és gátolja az eszközök közötti szinergiák kialakulását.

14. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a jogalkotási javaslat megteremti annak a lehetőségét, hogy a kohéziós politikából más központilag irányított programokba vagy az Európai Stratégiai Beruházási Alap kockázatviselési képességének növelésére csoportosítsanak át forrásokat. Helyi és regionális nézőpontból ez problematikusnak tűnik, mivel az átcsoportosítás iránti kérelmet a tagállamoknak anélkül kell benyújtaniuk, hogy kifejezetten konzultálniuk kellene a helyi és regionális önkormányzatokkal. Ezért a helyi és regionális önkormányzatok elutasítják ezt a javaslatot a jelenlegi formájában, az RB pedig azt javasolja, hogy az Európai Bizottság végezzen ellenőrzést, és a forrásátcsoportosítást csak akkor hagyja jóvá, ha az arra irányuló kérést az irányító hatóság vagy az érintett helyi és regionális önkormányzatok kezdeményezték és/vagy jóváhagyták. A helyi és regionális önkormányzatok számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy ilyen kérelmet terjesszenek elő;

15. javasolja, hogy a jogalkotási javaslat tegye lehetővé azt is, hogy a központilag irányított programokból és az ESBA-ból csoportosítsanak át forrásokat a kohéziós politikához. Ezekkel a pontokkal foglalkozik az 1. módosítási javaslat;

16. hangsúlyozza, hogy a bonyolultság számos oka a felhatalmazáson alapuló és végrehajtási aktusokban vagy az Európai Bizottság iránymutatásaiban rejlik. Valójában rengeteg irányítási, könyvvizsgálati és ellenőrzési kérdés és többletkötelezettség származik ezekből a másodlagos jogszabályokból. Emiatt egyszerűsíteni kell ezt a szabályozási szintet;

17. az Európai Bizottság 2014. március 3-i 480/2014/EU rendelete 27. cikkének (2) bekezdése visszamenő hatályt vezet be a műveletek ellenőrzése és auditja idején, ami elfogadhatatlan jogbizonytalanságot okoz a kedvezményezettek számára. El kell vetni ezt a visszamenőlegességi elvet, hacsak nem kedvezőbb a kedvezményezettek számára;

Egyszerűsítési javaslat a 2020 utáni programozási időszakra

18. kéri, hogy a kohéziós politika egyszerűsítését a 2020 utáni programozási időszakra vonatkozó javaslatokkal folytassák. Ennek kapcsán elsődlegesen a következő kérdéseket kell megoldani:

— Egyenlő versenyfeltételek az EU különböző finanszírozási eszközei számára közös definíciók meghatározásával, az eredmények összehasonlíthatósága és az alapok vegyítése érdekében.

- Annak feltárása, hogy a kohéziós politika előzetes feltételrendszere (közös rendelkezésekről szóló rendelet 19. cikk) miként eredményezhet további egyszerűsítést.
 - A többszintű megközelítés felülvizsgálata a közösen végrehajtott programok esetében, mivel hatékonyabb lenne a program földrajzi hatókörétől függően vagy a helyi/regionális önkormányzatokkal, vagy a nemzeti kormányzattal együttműködni.
 - A nagyobb átláthatóság és a jogszabályok összetettségének csökkentése érdekében fontos, hogy a különféle esb-alapokra azonos szabályok vonatkozzanak. Ez úgy oldható meg, hogy egyablakos rendszert alakítunk ki az esb-alapok kedvezményezettjei kérelmeinek benyújtásához a könnyű és egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében.
 - A feltételek korlátozása ezekre az általános szabályokra. A pénzügyi szabályoknak nem szabad további feltételeket engedélyezniük az alapokra alkalmazandó, a könyvvizsgálatra, valamint az egyes alapok és programok költségeinek támogathatóságára vonatkozó konkrét szabályokat illetően. Az egyes alapokra vonatkozó szabályozásokat a programok tartalmára és a jelentéstételre vonatkozó szabályokra kell korlátozni. A túlszabályozás ilyen megelőzését a közös végrehajtású programokban valamennyi partnerre alkalmazni kell.
 - Az éves végrehajtási jelentések tartalmának leszűkítése a programok végrehajtásáról szóló legfontosabb információkra, hogy ne rójanak szükségtelen terhet az irányító hatóságokra.
 - Azon bürokratikus eljárások eltörlése, amelyek korlátozott többletértéket képviselnek, és amelyeket teljesen különböző módon hajtanak végre, mint például a kijelölési eljárás (a közös rendelkezésekről szóló rendelet 124. cikke).
 - Differenciált audit- és beszámoló rendszerek kialakítása az EU és a nemzeti audit- és irányító hatóságok közötti bizalmi szerződések révén.
 - Az ellenőrzés terhének megkönnyítése érdekében „Az audithatóság feladatai” című cikket (a közös rendelkezésekről szóló rendelet 127. cikke) a következőképpen kell kiegészíteni: „Az auditstratégia előzetesen tisztázásra kerül az irányító hatósággal, az Európai Bizottság pedig az arányosság elvének védelme és az egyes operatív programok kockázatainak figyelembevétele érdekében értékeli azt.”
 - Példaként kell venni a 2007–2013 közötti programozási időszakban alkalmazott előzetes értékelési és kijelölési eljárást, melynek keretében az Európai Bizottság az irányító hatóságok által életbe léptetett valamennyi rendszert ellenőrizte és érvényesítette annak érdekében, hogy a programozási időszak kezdetén gyorsabban lehessen folyósítani a finanszírozást.
 - A kifizetések felfüggesztésére vonatkozó rendelkezéseknek (a közös rendelkezésekről szóló rendelet 142. cikke) nagyobb rugalmasságot kell lehetővé tenniük.
 - Különbséget kell tenni a csalárd célú és a nem szándékolt hibák között.
 - Növelni kell a bizalmat az esb-alapok irányításában részt vevő szereplők és az Európai Bizottság között;
 - A 480/2014/EU rendelet 28. cikke 2 %-os lényegességi küszöböt említ. A tapasztalatok szerint ez az arány a kohéziós politika projektjei kapcsán nem megfelelő. Mivel a nemzetközi könyvvizsgálati standardok nem írnak elő számszerűsített szabályokat, a küszöböt fel lehetne emelni 5 %-ra;
19. hangsúlyozza, hogy „az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról” szóló javaslat, valamint az azt kísérő, 15 jogalkotási aktusban meghatározott ágazati szabályok az RB valamennyi szakbizottságát érintik, ezért e vélemény előkészítési szakasza során mindegyikkel konzultáltunk. Az uniós költségvetéssel foglalkozó COTER-munkacsoport is hozzájárult e vélemény kidolgozásához.

Kelt Brüsszelben, 2017. május 11-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió Kiadóhivatala
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU